

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
MIASTA HRUBIESZOWA
NA LATA 2015-2020**

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII	5
1. PODSTAWY PRAWNE	5
2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE.....	6
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W MIEŚCIE	12
1. DANE PODSTAWOWE O MIEŚCIE	12
2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA	14
3. DEMOGRAFIA.....	15
4. GOSPODARKA	17
5. RYNEK PRACY	21
6. ZASOBY MIESZKANIOWE	25
7. BEZDOMNOŚĆ.....	26
8. EDUKACJA I WYCHOWANIE	28
9. KULTURA	29
10. SPORT I REKREACJA.....	32
10. ZDROWIE.....	33
11. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ.....	36
12. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE.....	38
13. PRZESTĘPCZOŚĆ.....	43
14. POMOC SPOŁECZNA	45
15. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE.....	58
16. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM” ..	62
17. ANALIZA SWOT	77
18. PODSUMOWANIE DIAGNOZY	83
III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	85
IV. PROGRAMY I PROJEKTY	94
V. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII	98
SPIS TABEL I WYKRESÓW	102

WPROWADZENIE

Polityka społeczna oznacza racjonalną działalność państwa i innych podmiotów zmierzającą do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądanych struktur społecznych i stosunków społeczno-kulturowych, służących efektywnemu i sprawiedliwemu zaspokojeniu potrzeb społeczeństwa. Na poziomie lokalnym jednym z podstawowych narzędzi służących jej realizacji jest strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Określając misję oraz wyznaczając cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno przyczynić się do rozwiązania występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych, strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Tym samym stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, służących poprawie warunków życia mieszkańców (w szczególności zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym) i prowadzących do integracji społecznej.

Niniejsza strategia została opracowana w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Hrubieszowie. Jest dokumentem uspołecznionym, w pracach nad nim uczestniczyli bowiem przedstawiciele samorządu lokalnego, w tym sektora pomocy społecznej, oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz mieszkańcy miasta.

Strategia ma charakter wieloletni; została przygotowana na lata 2015-2020. Jest zgodna z założeniami odnoszących się do polityki społecznej dokumentów strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia składa się z pięciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii obejmuje podstawowe informacje na temat miasta oraz diagnozę sytuacji społecznej w mieście, która została przygotowana w oparciu o dane pozyskane z instytucji i organizacji działających w mieście bądź obejmujących zasięgiem

działania jego mieszkańców, identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizę ankiet skierowanych do mieszkańców miasta, w tym przedstawicieli samorządu lokalnego. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: *Komunikacja i transport; Demografia; Gospodarka; Rynek pracy; Zasoby mieszkaniowe; Bezdomność; Edukacja i wychowanie; Kultura; Sport i rekreacja; Zdrowie; Niepełnosprawność, Uzależnienia i przemoc w rodzinie; Przemoc; Pomoc społeczna i Organizacje pozarządowe.*

W trzeciej części strategii, na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu gminnego, zostały sformułowane: misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawione źródła finansowania dokumentu i czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań, ramy finansowe strategii oraz prognoza zmian.

W czwartej części dokumentu wskazane są programy oraz przedstawiona jest informacja na temat projektów mogących służyć realizacji strategii.

Piąta część strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

Skuteczność realizacji strategii będzie zależała od posiadanych i pozyskanych przez miasto oraz inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów równie ważna będzie szeroka, aktywna i skoordynowana współpraca przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Hrubieszowa na lata 2015-2020 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2013 r. poz. 594 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 ze zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 332),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2015, poz. 114),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 1228 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 124 ze zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 149 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 ze zm.),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 966 ze zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572 ze zm.).

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Hrubieszowa na lata 2015-2020 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu europejskim, krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Należą do nich:

- Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
- Umowa Partnerstwa – Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020,
- Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020,
- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020,
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Hrubieszowskiego,
- Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Hrubieszów na lata 2007-2015.

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „*Unia innowacji*” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „*Młódzież w drodze*” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „*Europejska agenda cyfrowa*” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstw domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „*Europa efektywnie korzystająca z zasobów*” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „*Polityka przemysłowa w erze globalizacji*” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do Małych i Średnich Przedsiębiorstw, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych.

Celem projektu „*Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dostosować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „*Europejski program walki z ubóstwem*” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 to z kolei najważniejszy średniookresowy dokument rozwojowy na szczeblu krajowym, określający cele strategiczne do 2020 roku. Wyznacza on trzy obszary strategiczne: *Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka,*

Spójność społeczna i terytorialna, w których koncentrują się główne działania, oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

Celem głównym Strategii jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Dokument z jednej strony wyznacza działania służące usuwaniu barier rozwojowych, w tym ujawnionych przez kryzys gospodarczy słabości polskiej gospodarki, a z drugiej skupia się na wspomnianych powyżej potencjałach, które będą stymulowały rozwój kraju.

Strategia stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych (Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategia Rozwoju Transportu, Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, Sprawne Państwo, Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP, Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa), które powinny przyczyniać się do realizacji założonych w niej celów, a zaprojektowane w nich działania rozwijać i uszczegóławiać reformy w niej wskazane. Dokument skierowany jest nie tylko do administracji publicznej, ale także do środowisk społecznych i gospodarczych, które uczestniczą w procesach rozwojowych i mogą je wspomagać zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest również odniesieniem na gruncie krajowym dla dokumentów strategicznych przygotowywanych w kraju na potrzeby programowania środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020, tj. Umowy Partnerstwa i programów operacyjnych (uwzględniających środki z polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa). Wskazane w strategii cele rozwojowe i priorytety w znaczącym zakresie wpisują się w cele strategii unijnej „Europa 2020” i są z nią spójne.

Umowa Partnerstwa jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w Polsce w latach 2014-2020 w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa. Instrumentami realizacji Umowy są krajowe programy operacyjne i regionalne programy operacyjne. Dokumenty te wraz z Umową tworzą spójny system dokumentów strategicznych i programowych na nową perspektywę finansową.

Umowa ściśle wiąże strategię wykorzystania środków europejskich z realizacją Strategii Rozwoju Kraju 2020 i Strategii Europa 2020. Celem konsekwentnie realizowanym w ramach nowej perspektywy finansowej 2014-2020 jest, zgodnie ze Strategią Rozwoju Kraju, oparcie rozwoju na dalszym zwiększaniu konkurencyjności gospodarki, poprawie spójności społecznej i terytorialnej oraz podnoszeniu sprawności i efektywności państwa. Biorąc pod uwagę wskazane powyżej cele rozwojowe kraju, w Umowie wyróżniono cztery priorytety finansowania ze środków europejskich, do których zaliczono: otoczenie sprzyjające przedsiębiorczości i innowacjom, spójność społeczną i aktywność zawodową, infrastrukturę sieciową na rzecz wzrostu i zatrudnienia oraz środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami. Priorytety te będą realizowane w ramach właściwych celów tematycznych, wskazanych w projektach rozporządzeń Unii Europejskiej.

Umowa wskazuje m.in. rodzaje inwestycji, mogących liczyć na dofinansowanie, proponuje układ programów operacyjnych, prezentuje zarys systemu ich wdrażania, a także przedstawia ogólne założenia oparte na zasadzie subsydiarności podziału interwencji pomiędzy poziom krajowy i regionalny. Zapewnieniu koordynacji pomiędzy funduszami polityki spójności na poziomie regionalnym służyć ma, umożliwiona po raz pierwszy w okresie programowania 2014-2020, realizacja przez samorzady województw programów dwufunduszowych (Europejski Fundusz Społeczny i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego). Instrumentem zapewniającym komplementarność interwencji realizowanych przez rząd i samorząd terytorialny będzie kontrakt terytorialny.

Zgodnie z Umową Partnerstwa w latach 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy **Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020**, dotyczący rozwoju kompetencji i umiejętności, włączenia społecznego i dobrego rządzenia oraz 16 regionalnych programów operacyjnych. Krajowy program (zasili go 28% środków funduszu) będzie się koncentrował na zmianach strukturalnych poszczególnych polityk sektorowych, a także na takich przedsięwzięciach, które mają charakter ogólnopolski i są priorytetowe z punktu widzenia polityki państwa, natomiast na poziomie regionalnym interwencja Europejskiego Funduszu Społecznego (72% środków funduszu) będzie dotyczyła bezpośredniego wsparcia osób w celu poprawy ich sytuacji na rynku.

Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój obejmuje pięć następujących osi priorytetowych: I. Osoby młode na rynku pracy, II. Efektywne polityki publiczne dla rynku

pracy, gospodarki i edukacji, III. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju, IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa oraz V. Pomoc Techniczna.

Projekt **Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020** przewiduje utworzenie 14 osi priorytetowych. Problematykę społeczną ujęto głównie w ramach osi priorytetowej 10. Rynek pracy, osi priorytetowej 12. Włączenie społeczne oraz osi priorytetowej 14. Infrastruktura społeczna.

Cele priorytetów wyznaczonych w ramach osi priorytetowej 10. zakładają zwiększenie dostępu do zatrudnienia osób długotrwale bezrobotnych, rozwój przedsiębiorczości, w tym wzrost samozatrudnienia oraz zwiększenie aktywności osób bezrobotnych poprzez działania na rzecz równouprawnienia płci oraz godzenia życia zawodowego i prywatnego.

Osiągnięcie celów priorytetów wyznaczonych w ramach osi priorytetowej 12. ma natomiast oznaczać wzrost integracji społecznej oraz poprawę dostępu do rynku pracy osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, rozwój wysokiej jakości usług społecznych użyteczności publicznej i usług zdrowotnych oraz wzrost dostępności tych usług w regionie, a także rozwój i upowszechnianie ekonomii społecznej w regionie.

Z kolei cele priorytetów wyznaczonych w ramach osi priorytetowej 14. zakładają rozwój infrastruktury ochrony zdrowia oraz infrastruktury społecznej służący wzrostowi jakości i dostępności usług medycznych i społecznych w regionie, rozwój infrastruktury obszarów rewitalizowanych przyczyniający się do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych tych obszarów oraz wzmacnianie potencjału sektora ekonomii społecznej w regionie poprzez wsparcie i rozwój infrastruktury przedsiębiorstw społecznych.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 określa działania samorządu województwa lubelskiego z zakresu polityki społecznej. W dokumencie wyodrębniono 7 obszarów problemowych (1. Bezrobocie i walka z ubóstwem, 2. Starzejące się społeczeństwo, 3. Wsparcie dziecka i rodziny, 4. Wsparcie osób niepełnosprawnych, 5. Zdrowie psychiczne, 6. Rozwój społeczności lokalnej, 7. Ekonomia społeczna), przeprowadzając dla każdego z nich diagnozę oraz wyznaczając cele i kierunki działań, których zakładanym efektem jest eliminacja ekskluzji niektórych grup społecznych, rozwój regionu oraz podniesienie jakości życia jego mieszkańców.

W obszarze 1. wyznaczono cel główny: wzrost zatrudnienia i ograniczenie poziomu ubóstwa w województwie do 2020 roku, a za cel obszaru 2. uznano zapewnienie

bezpieczeństwa socjalnego, włączenie społeczne oraz wzrost aktywności i udziału w życiu społecznym osób starszych. Cel główny wyznaczony w obszarze 3. zakłada z kolei budowę spójnego systemu pomocy efektywnie wspierającego rodzinę w województwie, natomiast cele w obszarach 4. i 5. służą włączeniu niepełnosprawnych mieszkańców województwa oraz osób z zaburzeniami psychicznymi w życie społeczne i zawodowe.

W obszarze 6. sformułowano cel główny zakładający rozbudzanie aktywności wśród społeczności lokalnych, natomiast w obszarze 7. za cel główny uznano budowę efektywnej ekonomii społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Hrubieszowskiego jest dokumentem, który, na bazie przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej powiatu, analizy uwarunkowań zewnętrznych oraz identyfikacji mocnych i słabych stron życia społeczno-gospodarczego, wyznacza cel główny („Aktywne i zintegrowane środowisko lokalne umożliwiające pełny rozwój i godne życie mieszkańcom powiatu hrubieszowskiego”), cele wiodące (1. Stworzenie osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej warunków do harmonijnego rozwoju i funkcjonowania w społeczeństwie, 2. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym warunków do samodzielnego i pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym, 3. Zaktywizowanie i integracja społeczności lokalnych) i cele operacyjne.

Cele operacyjne wyznaczone w ramach celu wiodącego 1. zakładają zapobieganie kryzysom rodziny oraz wspieranie osób i rodzin doświadczających kryzysów i przemocy w rodzinie, zapewnienie opieki i wychowania dzieciom i młodzieży jej pozbawionym, poprawienie efektywności działań pomocy społecznej i zmniejszenie liczby rodzin pokoleniowo korzystających z pomocy społecznej, wspieranie grup szczególnego ryzyka zagrożonych dezintegracją społeczną i zawodową, stworzenie sprawnego systemu wsparcia osób starszych oraz wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin ubogich.

Cele operacyjne sformułowane w ramach celu wiodącego 2. przewidują z kolei zwiększenie efektywności rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, rozwijanie form wsparcia dla osób i rodzin z osobą niepełnosprawną, integrację osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym oraz podejmowanie działań w celu zmiany nastawienia mieszkańców do osób niepełnosprawnych.

Cele operacyjne wyznaczone w ramach celu wiodącego 3. obejmują natomiast

rozwijanie współpracy między organizacjami pozarządowymi, władzami lokalnymi i administracją publiczną, koordynowanie i integrację działań instytucji pomocowych, aktywizowanie mieszkańców na rzecz rozwiązywania problemów społecznych oraz rozwijanie wolontariatu.

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Hrubieszów na lata 2007-2015 jest dokumentem stanowiącym podstawę polityki rozwoju samorządu miasta. Sformułowano w nim misję społeczeństwa miasta („Budowa i rozwój aktywnej społeczności samorządowej na pograniczu państw, tradycji, kultur i systemów gospodarczych, jako brama na wschód dla przyszłych procesów integracji europejskiej”) i wizję jego rozwoju oraz wyznaczono cele strategiczne i działania operacyjne w czterech obszarach/perspektywach: 1. Perspektywa marketingowa, 2. Perspektywa finansowa, 3. Perspektywa procesów wewnętrznych oraz 4. Perspektywa innowacji, nauki i rozwoju społecznego.

Z punktu widzenia niniejszego dokumentu zasadnicze znaczenie mają działania operacyjne wyznaczone w ramach celów strategicznych „Hrubieszów przychylny inwestorom”, „Hrubieszów przyjazny mieszkańcom”, „Wzrost dochodów mieszkańców”, „Wszechstronny rozwój zasobów ludzkich” oraz „Zahamowanie migracji młodzieży”. Działania te zakładają: opracowanie kompleksowej oferty inwestycyjnej, promowanie miasta jako atrakcyjnej lokalizacji na granicy Unii Europejskiej, poprawę bezpieczeństwa publicznego i socjalnego, usprawnienie układu komunikacyjnego miasta, poprawę stanu infrastruktury społecznej, obiektów użyteczności publicznej, obiektów szkolnych, opieki zdrowotnej i socjalnej, tworzenie przychylnego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości, wspieranie przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy, poprawę i dostosowanie wykształcenia mieszkańców do rynku pracy, pozyskanie środków na program szkoleń zawodowych dostosowujących do rynku pracy, stworzenie możliwości kształcenia młodzieży na poziomie wyższym na terenie Hrubieszowa oraz pozyskanie środków na działania wspierające zatrudnienie absolwentów.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W MIEŚCIE

1. DANE PODSTAWOWE O MIEŚCIE

Miasto Hrubieszów położone jest w południowo-wschodniej części województwa lubelskiego, w bezpośrednim sąsiedztwie granicy państwowej z Ukrainą, przebiegającej wzdłuż Bugu w odległości ok. 1,5 km od granicy miasta. Jest najdalej na wschód wysuniętym miastem Polski (znajduje się ok. 50 km od Chełma i Zamościa, nieco ponad 60 km od Krasnegostawu i poniżej 60 km od Tomaszowa Lubelskiego) i siedzibą władz samorządowych powiatu hrubieszowskiego, w skład którego, poza miastem, wchodzi: otaczająca miasto gmina wiejska Hrubieszów oraz gminy Dołhobyczów, Horodło, Mircze, Trzeszczany, Uchanie i Werbkowice.

Hrubieszów leży w obrębie tzw. Grzędy Horodelskiej i Kotliny Hrubieszowskiej, przedzielonej rzeką Huczwą, która na terenie miasta rozwidła się na dwie odnogi i tworzy wyspę. Zajmuje powierzchnię 33,03 km², co stanowi 2,6% ogólnej powierzchni powiatu hrubieszowskiego, i jest podzielone na następujące osiedla: 1. Pobereżańska, 2. Polna, 3. Podgórze, 4. Śródmieście, 5. Sławęcín, 6. Żeromskiego, 7. Jagiellońskie, 8. Kolejarz, 9. Piłsudskiego, 10. Zielone.

Hrubieszów (do 1802 roku Rubieszów) został założony przy średniowiecznym szlaku handlowym wiodącym z północy przez Lublin na Ruś, tuż obok Grodów Czerwieńskich. Prawa miejskie otrzymał w 1400 roku od króla Władysława Jagiełły. Duże znaczenie dla Hrubieszowa miał przywilej wydany przez króla Kazimierza Jagiellończyka nakazujący zmierzającym z Rusi na Mazowsze, Śląsk i Wielkopolskę wybieranie drogi przez miasto. Pomyślny rozwój Hrubieszowa przerwały najazdy Tatarów, którzy w latach 1498-1626 wielokrotnie grabili i niszczyli miasto.

W wyniku I rozbioru Rzeczypospolitej Hrubieszów znalazł się w zaborze austriackim. W połowie XIX wieku Hrubieszów był drugim co do wielkości, po Lublinie, miastem guberni lubelskiej. Miasto rozwijało się szybko; w 1909 roku liczyło 15 tysięcy mieszkańców.

Hrubieszów boleśnie odczuł okres II wojny światowej. W czasie okupacji hitlerowskiej Niemcy spalili niemal wszystkie wsie polskie i ukraińskie między Bugiem a Huczwą. Na terror mieszkańcy odpowiedzieli zorganizowanym ruchem oporu, który zainicjowali żołnierze 2. Pułku Strzelców Konnych, z którego wywodził się mjr Henryk Dobrzański „Hubal”, mieszkający w Hrubieszowie przed wrześniem 1939 roku. W mieście działały: Tajna Armia Polska, Służba Zwycięstwu Polski, Związek Walki Zbrojnej. W lutym 1942 roku powstała

Armia Krajowa (powiat hrubieszowski był jednym z obwodów Inspektoratu Zamojskiego Armii Krajowej).

Od początku swego istnienia Hrubieszów był miastem wielokulturowym. Obok Rusinów i Polaków, od XV wieku, osiedlali się w nim Żydzi. Ta mozaika wyznaniowo-narodowościowa, tak charakterystyczna dla miast kresowych, pozostawiła ślady w kulturze materialnej i niematerialnej. Uroku miastu i całej Ziemi Hrubieszowskiej nadają wieże kościołów rzymsko-katolickich i „cebulki” wieńczące dawne cerkwie grekokatolickie i prawosławne. Obecnie, będąc stolicą powiatu, Hrubieszów pełni funkcje lokalne i regionalne, stanowiąc centralny ośrodek kultury i oświaty Ziemi Hrubieszowskiej.

Do najcenniejszych i najciekawszych miejsc i zabytkowych budowli Hrubieszowa należą: Kościół Rzymskokatolicki pw. Św. Stanisława Kostki (Sanktuarium Matki Bożej Sokalskiej) z 1630 roku, w zespole którego znajdują się: cerkiew murowana zbudowana w latach 1795-1828, dzwonnica murowana z 1868 roku i plebania drewniana z początków XX wieku, Cerkiew Prawosławna pw. Zaśnięcia Najświętszej Marii Panny, Kościół Rzymskokatolicki parafii pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy, zbudowany jako cerkiew prawosławna w latach 1903-1905, Kościół Rzymskokatolicki parafii Św. Mikołaja, poddominikański, bazylikowy, wybudowany w latach 1736-1766, Zespół dworski Du Chateau: dwór – obecnie Muzeum im. S. Staszica – murowany w 1791 roku z ogrodem z I połowy XIX wieku oraz stary cmentarz żydowski założony w XVI wieku i nowy cmentarz żydowski z końca XIX wieku.

Hrubieszów jest miastem rodzinnym Bolesława Prusa. Związani z nim byli także Stanisław Staszic, Bolesław Leśmian, Abraham Stern (konstruktor maszyn rolniczych i pierwszej na świecie maszyny liczącej), Mieczysław Becker (współtwórca pojazdu księżycowego „Rover” wykorzystywanego w misjach Apollo 1 i 2), Stefan Du Chateau (konstruktor sarkofagu dla elektrowni w Czarnobylu) i prof. Wiktor Zin.

2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Powiązania drogowe miastu zapewniają drogi na kierunku Lublin – Warszawa, Hrubieszów – Chełm, którą można dojechać do drogi Kraśnik – Opatów – Kielce oraz droga Hrubieszów – Zamość i Hrubieszów – Dołhobyczów wiodąca do przejścia granicznego.

Hrubieszów jest przystankiem na Linii Hutniczej Szerokotorowej łączącej Hutę Katowice z Krzywym Rogiem na Ukrainie, przy której pod miastem znajduje się kolejowe przejście graniczne. W przeszłości Hrubieszów leżał również przy Hrubieszowskiej Kolei Dojazdowej.

Z powodu niskiej rentowności, do Hrubieszowa nie dojeżdżają obecnie pociągi pasażerskie. Najbliższe stacje kolejowe z ruchem pociągów pasażerskich znajdują się w Chełmie i w Zamościu.

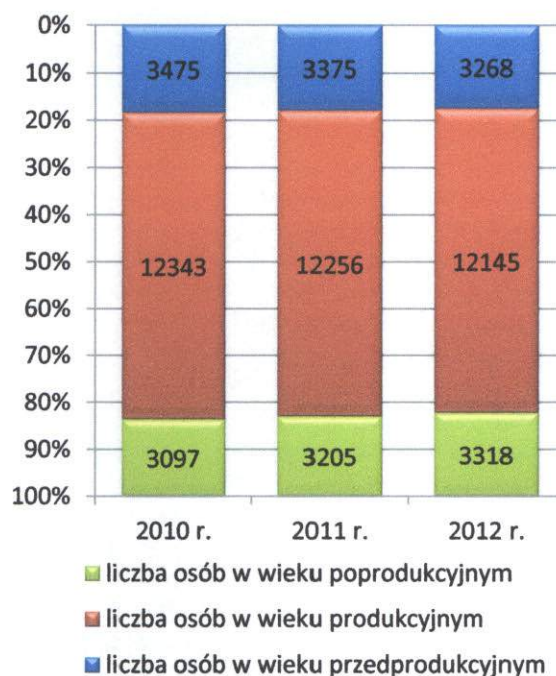
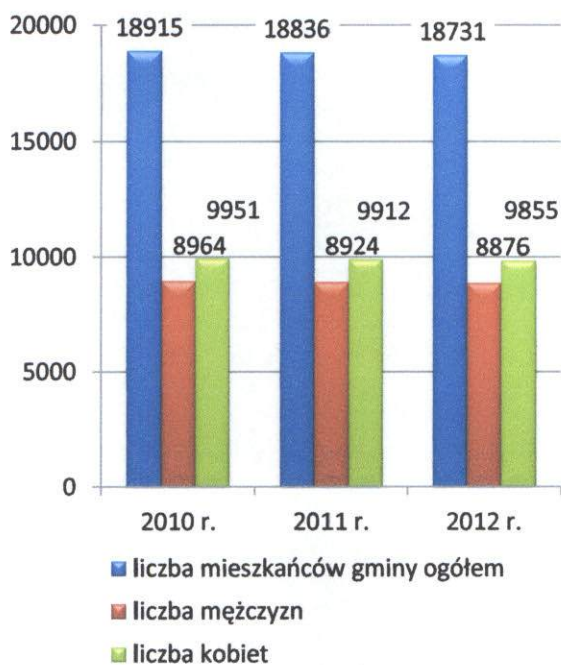
W mieście istnieje rozwinięta komunikacja autobusowa obsługiwana przez PKS Hrubieszów (łączy największe osiedla mieszkaniowe części północnej z centrum miasta oraz większymi marketami znajdującymi się przy ul. Kolejowej i Basaja). Usługi przewozowe na terenie miasta świadczą również liczni przewoźnicy prywatni (taksówkarze).

3. DEMOGRAFIA

W latach 2010-2012 liczba ludności miasta Hrubieszów zmniejszała się z roku na rok (z 18.915 w 2010 r. do 18.731 w 2012 r.). Na koniec kolejnych lat większość wśród ogółu ludności miasta stanowiły kobiety (po 52,6% w każdym roku).

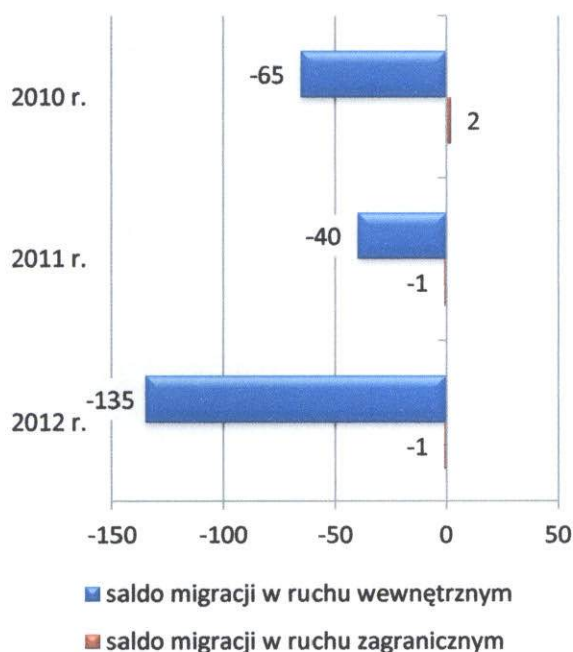
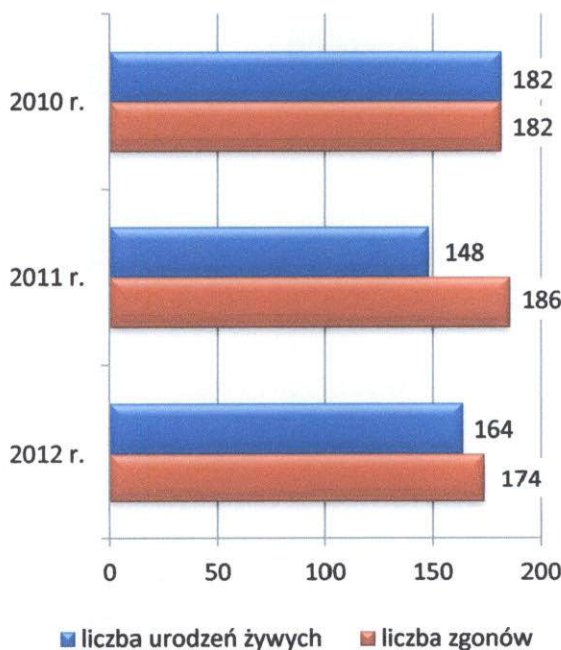
W analizowanym okresie liczba dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym spadała, a liczba osób starszych systematycznie rosła. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 1-2. Ludność miasta oraz jej struktura wiekowa w latach 2010-2012

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Wykresy 3-4. Ruch naturalny i migracyjny ludności miasta w latach 2010-2012

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Spadek liczby mieszkańców miasta był efektem przyrostu naturalnego, który w latach 2011-2012 roku osiągnął poziom ujemny (-28 w 2011 r., -10 w 2012 r.), ale przede wszystkim niekorzystnego salda migracji (-63 w 2010 r., -41 w 2011 r., -136 w 2012 r.), która odbywała się głównie w ruchu wewnętrznym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają powyższe wykresy.

Dokonując analizy zachodzących w mieście zmian demograficznych, należy podkreślić, że są one coraz mniej korzystne. Z jednej strony wpływ na to ma spadek liczby dzieci i młodzieży, który może być efektem mniejszej liczby urodzeń żywych, migracji oraz przejścia osób będących dotychczas w wieku przedprodukcyjnym do grona osób w wieku produkcyjnym. Z drugiej natomiast widoczny jest systematyczny wzrost udziału osób starszych w populacji miasta. Zmiany te powodują postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej, co w perspektywie najbliższych lat będzie m.in. wymagało dostosowania w szerszym zakresie niż dotychczas wachlarza usług społecznych do potrzeb seniorów.

4. GOSPODARKA

W latach 90. XX wieku Hrubieszów dotkliwie odczuł skutki transformacji ustrojowej i gospodarczej. W niekorzystnej sytuacji znalazło się rolnictwo, likwidacji uległy nieliczne zakłady przemysłowe, nastąpił gwałtowny wzrost bezrobocia, a tym samym pogorszenie poziomu życia mieszkańców i spadek dochodów budżetu miasta.

Odbudowa autentycznego, wyposażonego w majątek i dochody, samorządu miasta, pozwoliła z jednej strony na poprawę efektywności wykorzystania środków budżetowych, racjonalne gospodarowanie mieniem komunalnym oraz kształtowanie priorytetów działania zgodne z oczekiwaniami i potrzebami społeczności lokalnej, z drugiej natomiast utworzone po wprowadzeniu swobody prowadzenia działalności gospodarczej podmioty prywatne nie zdołały wypełnić powstałej na skutek transformacji luki w gospodarce miasta.

Obecnie Hrubieszów, jako stolica powiatu, pełni funkcje lokalne i regionalne, w tym administracyjno-usługowe, gospodarcze, kulturalno-edukacyjne i ośrodka współpracy transgranicznej. Ta ostatnia funkcja, z racji położenia miasta na wschodniej granicy celnej Unii Europejskiej, jest ważnym kierunkiem rozwoju gospodarki miasta.

Szansę na rozwój gospodarczy Hrubieszowa upatruje się w projekcie „Gotania”, który zakłada budowanie kapitału społeczno-gospodarczego poprzez tworzenie i wykorzystanie ponadlokalnej marki mającej kojarzyć się potencjalnym inwestorom i turystom z historią, archeologią i walorami przyrodniczo-krajobrazowymi regionu hrubieszowsko-tomaszowsko-zamojskiego.

„Gotania” leży w bezpośrednim sąsiedztwie granicznej rzeki Bug, należącej do najmniej przekształconych działalnością człowieka rzek w Europie. Swoim zasięgiem obejmuje liczący ok. 55.000 mieszkańców obszar o powierzchni ponad 1.500 km², w skład którego wchodzi 7 gmin z terenu powiatu hrubieszowskiego (miasto Hrubieszów oraz gminy Dołhobyczów, Hrubieszów, Mircze, Trzeszczany, Uchanie i Werbkowice), 2 gminy z powiatu tomaszowskiego (Tomaszów Lubelski i Tyszowce) oraz 1 gmina z powiatu zamojskiego (Komarów-Osada).

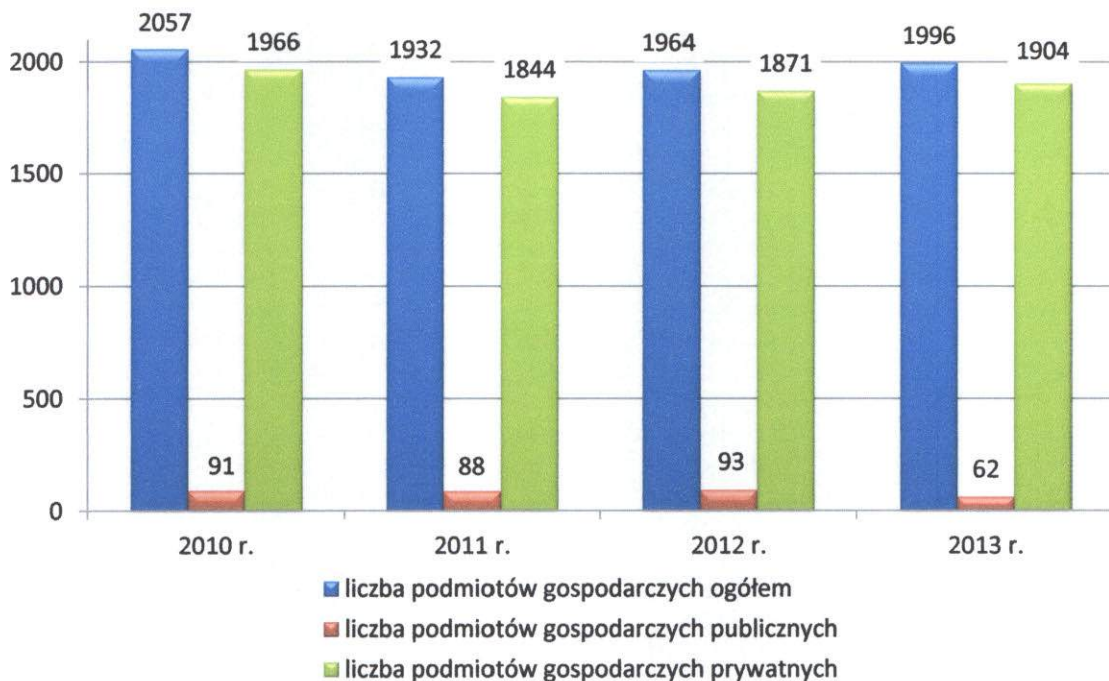
Gotania oferuje turystom i inwestorom nieskażone środowisko o dużej różnorodności przyrodniczej, krajobrazowej i bogatych tradycjach kulturowych sprzyjających rozwojowi różnych form turystyki i agroturystyki, wiele atrakcji naturalnych i antropogenicznych, liczne obiekty zabytkowe (kościółki, dawne cerkwie, monastyr), różne formy turystyki (wędrowka piesza, rowerowa, konna lub narciarska szlakami i trasami turystycznymi, wędkarstwo, spływy kajakowe), możliwość odwiedzenia stolicy „Gotanii” Masłomęcza z główną atrakcją turystyczną – repliką Chaty Gockiej, a także udziału w corocznym, organizowanym w okresie wakacyjnym, Międzynarodowym Festiwalu Kultury Antycznej „Gotania”, w którym uczestniczy wiele zespołów muzycznych i członków grup rekonstrukcyjnych z kraju i zagranicy, reprezentujących obyczaje, rzemiosła, obrzędy, stroje i uzbrojenie z okresu rzymskiego i antycznego.

Widoki na poprawę sytuacji gospodarczej Hrubieszowa dają również znajdujące się pod miastem bogate, dotąd niezagospodarowane złoża węgla kamiennego. W 2010 roku kilka kilometrów od miasta, a ok. 500 metrów za graniczną rzeką Bug otwarto nowy szyb kopalni. Znajduje się on w niedużej odległości od Nowowołyńska – ośrodka wydobycia węgla kamiennego w Lwowsko-Wołyńskim Zagłębiu Węglowym.

W sąsiedztwie Hrubieszowa funkcjonują także dwie duże cukrownie: Werbkowice od strony zachodniej, przy trasie do Zamościa i Strzyżów od strony wschodniej przy drodze do przejścia granicznego w Zosinie.

W latach 2010-2013 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w mieście ulegała wahaniom (2.057 w 2010 r., 1.932 w 2011 r., 1.964 w 2012 r., 1.996 w 2013 r.). Wśród nich zdecydowaną większość stanowiły podmioty o charakterze prywatnym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 5. Podmioty gospodarcze w mieście w latach 2010-2013

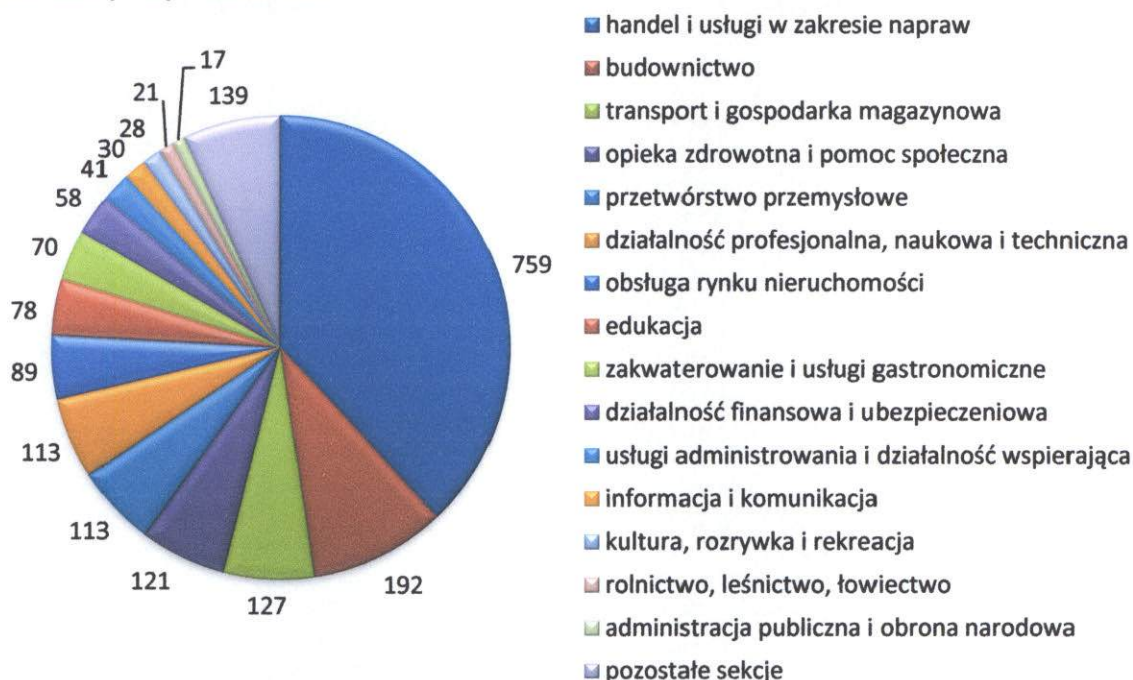

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Niespełna 2.000 podmiotów gospodarczych funkcjonujących w mieście oznacza, że na 1.000 mieszkańców przypada nieco ponad 9 podmiotów, co świadczy o niskiej aktywności gospodarczej mieszkańców.

Na koniec 2013 roku działalność gospodarcza w mieście była przede wszystkim prowadzona w postaci handlu hurtowego i detalicznego oraz usług w zakresie napraw (759 podmiotów). Duża liczba podmiotów prowadziła również działalność w takich sekcjach, jak: budownictwo (192), transport i gospodarka magazynowa (127), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (121), przetwórstwo przemysłowe oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (po 113), a także działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (89), edukacja (78) i działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 6. Podmioty gospodarcze w mieście w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2013 roku

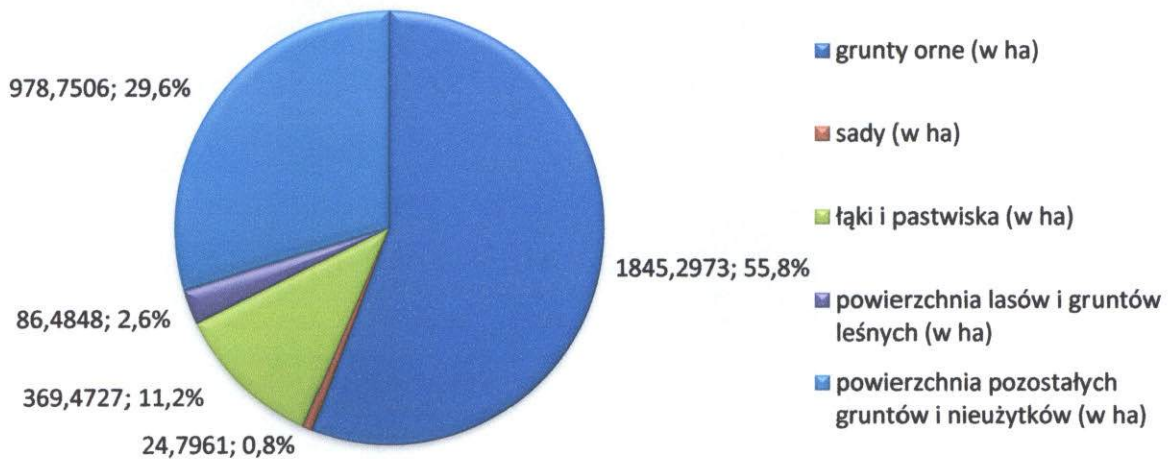
Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Samorząd miasta, w trosce o rozwój przedsiębiorczości, wzrost liczby inwestycji oraz ograniczenie bezrobocia wprowadził preferencyjne stawki podatkowe i ulgi w opłatach dla nowo powstających podmiotów gospodarczych oraz przygotował ofertę inwestycyjną dającą możliwość zagospodarowania zarówno wolnych terenów, jak i istniejących już obiektów.

Dużo mniejszą niż dawniej rolę w gospodarce miasta odgrywa rolnictwo, choć użytki rolne wciąż zajmują blisko 68% jego powierzchni. Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku w mieście funkcjonowało 635 gospodarstw rolnych. Wśród nich było 245 gospodarstw małych o powierzchni do 1 ha oraz 390 gospodarstwa o powierzchni powyżej 1 ha. Ogółem zajmowały one 3.134,58 ha. W strukturze upraw dominowały zboża (ich uprawą zajmowało się 406 gospodarstw rolnych spośród 489 trudniących się uprawą), natomiast podstawowe kierunki produkcji zwierzęcej stanowiły chów drobiu i bydła (ich hodowlą zajmowało się odpowiednio 81 i 49 gospodarstw rolnych spośród 107 utrzymujących zwierzęta gospodarskie).

Dane szczegółowe na temat struktury gruntów w mieście przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha)

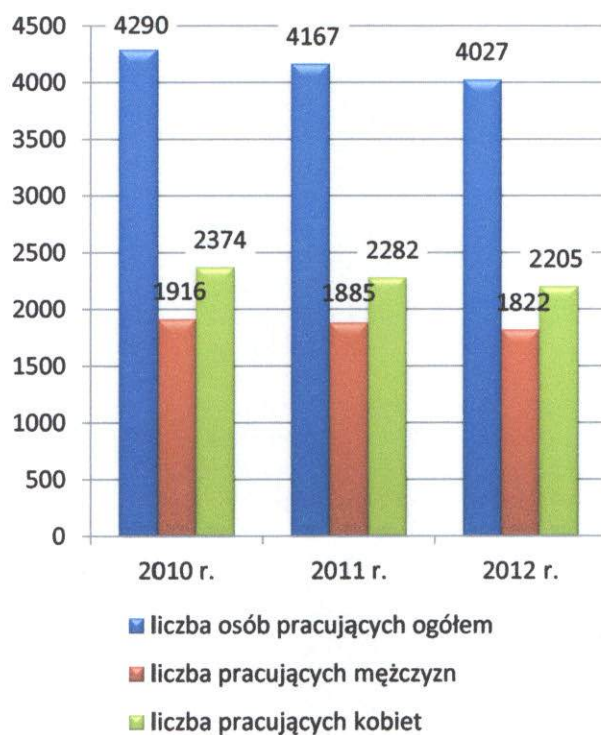

Źródło danych: Urząd Miasta Hrubieszów.

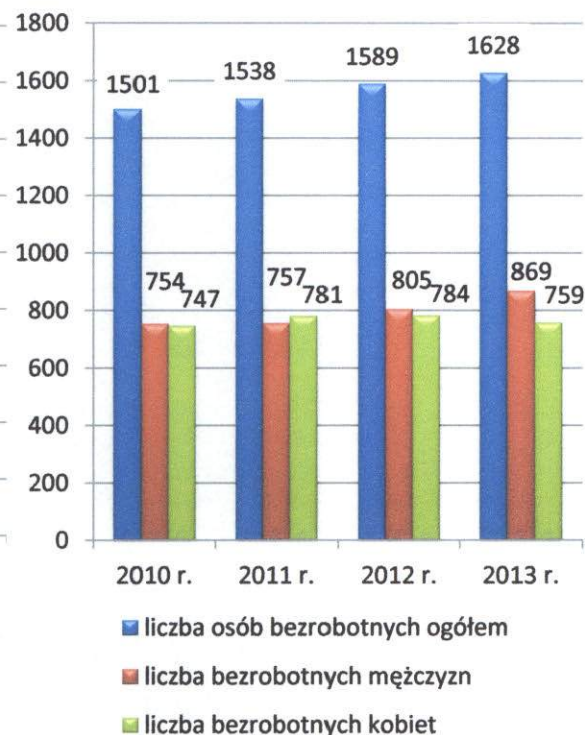
5. RYNEK PRACY

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego i Powiatowego Urzędu Pracy w Hrubieszowie, w latach 2010-2012 liczba posiadających zatrudnienie mieszkańców miasta zmniejszała się z roku na rok (z 4.290 w 2010 r. do 4.027 w 2012 r.), a w latach 2010-2013 liczba osób bezrobotnych rosła (z 1.501 w 2010 r. do 1.628 w 2013 r.). Wśród tych ostatnich w 2010 roku oraz w latach 2012-2013 większość stanowili mężczyźni (50,2% w 2010 r., 50,7% w 2012 r., 53,4% w 2013 r.), a w 2011 roku kobiety (50,8%). Udział osób pozostających bez pracy w ogóle mieszkańców miasta będących w wieku produkcyjnym zwiększał się z roku na rok: w 2010 roku wyniósł 12,2%, rok później 12,5%, a w 2012 roku 13,1%. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 8. Mieszkańcy miasta posiadający zatrudnienie w latach 2010-2012*

Wykres 9. Bezrobotni w mieście według płci w latach 2010-2013

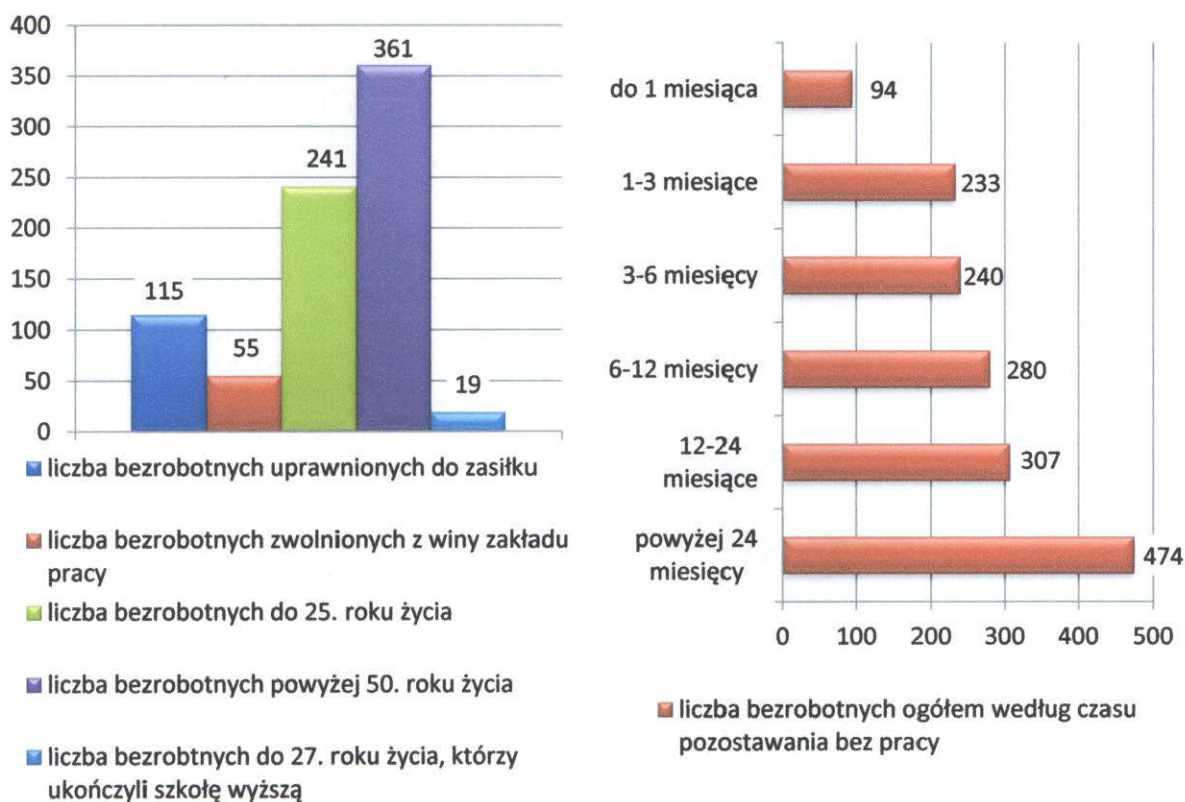

*bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Powiatowy Urząd Pracy w Hrubieszowie.

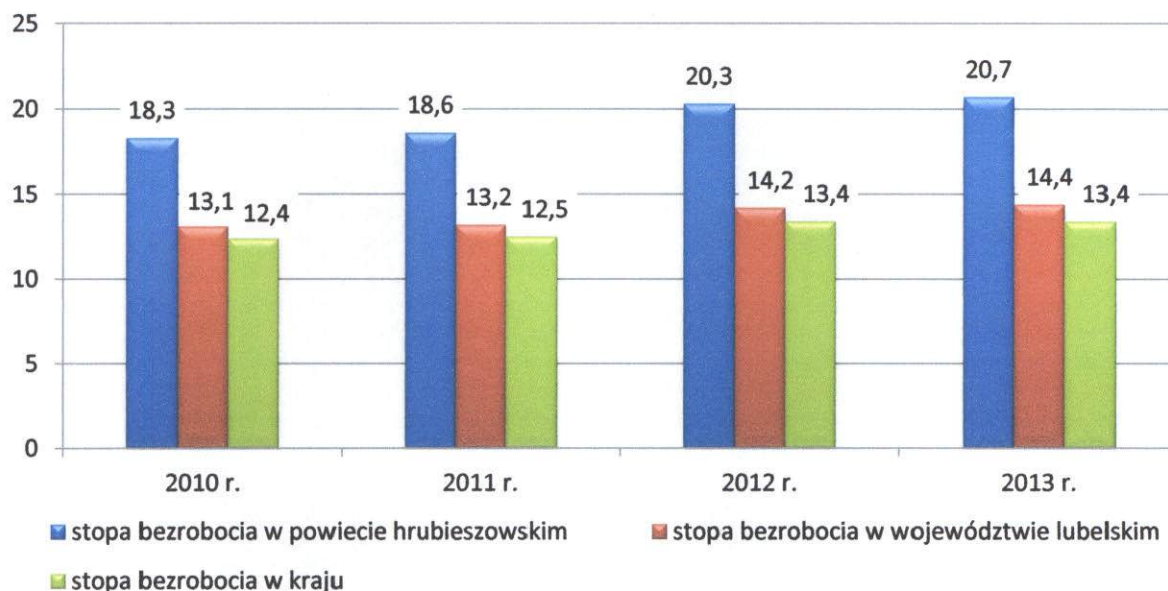
Na koniec 2013 roku w gronie bezrobotnych w mieście 115 osób posiadało prawo do zasiłku (w tym 43 kobiety), 241 osób było w wieku do 25 lat, 361 osób było w wieku powyżej 50 lat, 19 osób było w wieku do 27 lat i miało ukończoną szkołę wyższą, a 55 osób pozostawało bez zatrudnienia po zwolnieniu z winy zakładu pracy. Biorąc pod uwagę czas pozostawania bez pracy, największą grupę stanowiły osoby bezrobotne długotrwale, 12 miesięcy i więcej (łącznie 781 osób). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 10-11. Wybrane dane dotyczące bezrobotnych w mieście na koniec 2013 roku

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Hrubieszowie.

W latach 2010-2013 stopa bezrobocia w powiecie hrubieszowskim była znacznie wyższa niż w województwie lubelskim i w kraju. O ile w 2013 roku stopa bezrobocia w kraju była na tym samym poziomie, co rok wcześniej, o tyle w powiecie hrubieszowskim i w województwie lubelskim jej wielkość zwiększyła się. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie hrubieszowskim, w województwie lubelskim i w kraju w latach 2010-2013 (w %)

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Analizując sytuację na lokalnym rynku pracy oraz położenie mieszkańców miasta pozostających bez zatrudnienia, należy zwrócić uwagę na trzy zasadnicze kwestie. Pierwsza z nich dotyczy potrzeby kontynuowania starań na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy, np. poprzez zachęcanie inwestorów do podejmowania działalności gospodarczej w mieście m.in. przy wykorzystaniu sprzyjających rozwojowi turystyki jego walorów krajobrazowo-przyrodniczych i historycznych. Druga kwestia odnosi się do procesu aktywizacji bezrobotnych i konieczności zwrócenia szczególnej uwagi na osoby z krótkim stażem pracy lub bez stażu pracy, którym należy dać możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego lub podjęcia pierwszej pracy. Nie można przy tym zapomnieć o osobach mających za sobą kilkunastoletni okres zatrudnienia, którym powinno się zapewnić dostęp do kursów i szkoleń umożliwiających podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych. Wreszcie trzecia kwestia wiąże się z potrzebą stałego motywowania dzieci i młodzieży do nauki, by w przyszłości, dzięki zdobytemu wykształceniu, mieli większe szanse na podjęcie zatrudnienia.

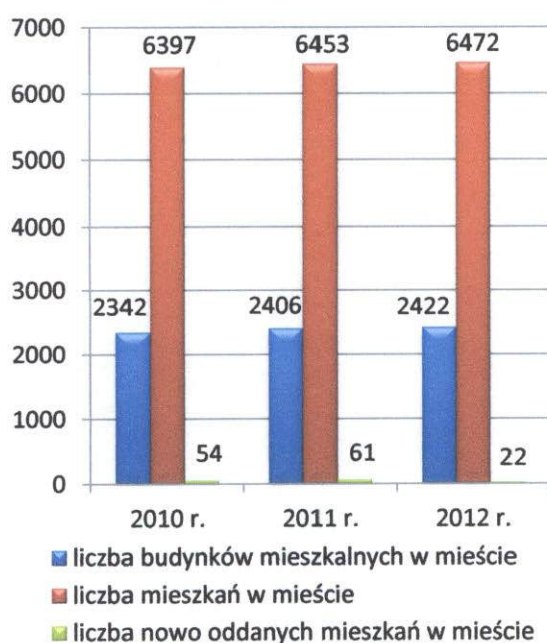
6. ZASOBY MIESZKANIOWE

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2010-2012 liczba mieszkań w mieście Hrubieszów zwiększała się z roku na rok (z 6.397 w 2010 r. do 6.472 w 2012 r.). Z kolei z danych Urzędu Miasta wynika, że liczba mieszkań będących w zasobach miasta pozostawała na podobnym poziomie (429 w 2010 r., 438 w 2011 r., 433 w 2012 r.). Wśród nich w 2010 roku były 73 mieszkania socjalne, rok później 85 mieszkań socjalnych, a w 2012 roku 86 mieszkań socjalnych. W 2010 roku powierzchnia użytkowa mieszkań będących w zasobach miasta wynosiła 16.030 m², rok później 16.308 m², a w 2012 roku 16.120 m².

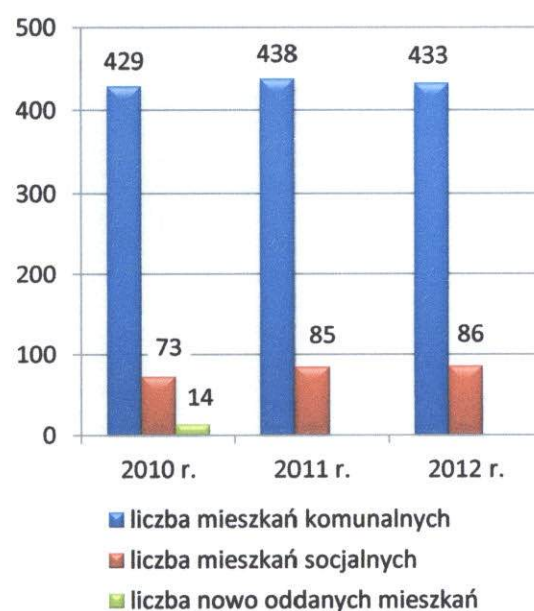
W 2012 roku, w porównaniu z latami poprzednimi, znacznie spadła liczba nowo oddanych mieszkań w mieście (54 w 2010 r., 61 w 2011 r., 22 w 2012 r.). Wśród nich było 14 mieszkań (składających się z 30 izb) o łącznej powierzchni 416,80 m² poszerzających zasoby miasta w 2010 roku.

Dane szczegółowe na temat zasobów mieszkaniowych w mieście przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 13. Zasoby mieszkaniowe w mieście w latach 2010-2012

Wykres 14. Mieszkania pozostające w zasobach miasta w latach 2010-2012

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Urząd Miasta Hrubieszów.

Na koniec 2012 roku większość mieszkań w mieście była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, ustępu spłukiwanego, łazienki i centralnego ogrzewania. Najlepiej wyglądała sytuacja z dostępem do sieci wodociągowej, do której podłączonych było 96,3% mieszkań. Ustęp spłukiwany i łazienkę posiadało odpowiednio 94,1 i 92% mieszkań, a do centralnego ogrzewania dostęp miało 88,6% mieszkań. Z kolei do gazu sieciowego podłączonych było jedynie 5,4% mieszkań.

Mieszkańcy miasta, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu określonych warunków, dodatki mieszkaniowe. Jest to świadczenie pieniężne udzielane w ramach zadań własnych gminy i realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe przyznane w mieście w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	5.401	5.372	4.985
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	817.653	846.015	831.963

Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie.

W latach 2010-2012 liczba dodatków mieszkaniowych przyznanych w mieście spadała z roku na rok (z 5.401 w 2010 r. do 4.985 w 2012 r.). Wahaniom ulegała natomiast wysokość kwot wydatkowanych na realizację tego zadania (817.653 zł w 2010 r., 846.015 zł w 2011 r., 831.963 zł w 2012 r.).

7. BEZDOMNOŚĆ

W ujęciu socjologicznym bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Ze względu na trudną do określenia skalę, złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki jest zjawiskiem o zasięgu i znaczeniu globalnym, mającym jednocześnie specyficzne regionalne i lokalne uwarunkowania, które wpływają na dobór odpowiednich środków przeciwdziałania.

Złożoność przyczyn bezdomności wynika z tego, że niejednokrotnie są one ze sobą powiązane, częstokroć trudno jest określić pierwotną przyczynę problemu. Wiele osób staje

się bowiem bezdomnymi w wyniku splotu niekorzystnych zdarzeń, które występują po sobie i wzajemnie się przenikają.

Bezdomność może być efektem panującej sytuacji społeczno-ekonomicznej (w tym wzroście bezrobocia, postępującej likwidacji hoteli robotniczych, braku miejsc w szpitalach, zakładach opiekuńczych, domach pomocy społecznej, braku opieki nad wychowankami domów dziecka po ukończeniu 18 lat, braku ośrodków dla nosicieli wirusa HIV) i prawnej (możliwość wyeksmitowania lokatora za długi i zaległości w opłatach czynszowych), może mieć również podłoże patologiczne (alkoholizm, przestępczość, odrzucenie lub brak opieki ze strony najbliższych, rozwód lub trwały rozpad więzi formalnych lub nieformalnych, prostytutka kobiet, przemoc w rodzinie) oraz wynikać z przyczyn socjopsychologicznych (świadomy wybór innego sposobu życia, odrzucenie obowiązującego systemu wartości) i osobowościowych (poczucie niższości, osamotnienia, wstydu, przekonania o złym świecie i ludziach).

Przeciwdziałanie problemowi bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób bezdomnych i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością w mieście Hrubieszów świadczą: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który w 2010 roku objął wsparciem z powodu bezdomności 25 rodzin liczących 42 osoby, rok później 15 rodzin liczących 21 osób, a w 2012 roku 12 rodzin liczących 19 osób, a także Stowarzyszenie Przeciwdziałania Patologiom Społecznym „Kres” (przy ul. Nowej 69), które dysponuje 60 miejscami noclegowych.

W razie potrzeby bezdomni z miasta są kierowani do: Schroniska dla Bezdomnych Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta w Zamościu (przy ul. Orlicz-Dreszera 2), Schroniska dla Bezdomnych w Chełmie (przy ul. Wołyńskiej 69), a także funkcjonujących w Krakowie – Schroniska dla Osób Bezdomnych Starszych i Niepełnosprawnych przy (ul. Koprowej 4) oraz Noclegowni i Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn (przy ul. Makuszyńskiego 19a).

8. EDUKACJA I WYCHOWANIE

Z początkiem roku szkolnego 2013/2014 w mieście Hrubieszów działalność rozpoczęły: 4 przedszkola, 4 szkoły podstawowe, 5 gimnazjów i 9 szkół ponadgimnazjalnych. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Przedszkola i szkoły w mieście w roku szkolnym 2013/2014

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Przedszkole Miejskie Nr 1	ul. Piłsudskiego 59, 22-500 Hrubieszów
2.	Przedszkole Miejskie Nr 2	ul. mjr. H. Dobrzańskiego „Hubala” 11, 22-500 Hrubieszów
3.	Przedszkole Miejskie Nr 3	ul. Grotthusów 1, 22-500 Hrubieszów
4.	Przedszkole Miejskie Nr 5	ul. Listopadowa 4, 22-500 Hrubieszów
5.	Zespół Szkół Miejskich Nr 1 (Szkoła Podstawowa, Gimnazjum)	ul. Listopadowa 12, 22-500 Hrubieszów
6.	Zespół Szkół Miejskich Nr 2 (Szkoła Podstawowa, Gimnazjum)	ul. Żeromskiego 29, 22-500 Hrubieszów
7.	Zespół Szkół Miejskich Nr 3 (Szkoła Podstawowa, Gimnazjum)	ul. Zamojska 16, 22-500 Hrubieszów
8.	Zespół Szkół Nr 1 (Liceum Profilowane, Technikum, Zasadnicza Szkoła Zawodowa)	ul. Zamojska 18a, 22-500 Hrubieszów
9.	Zespół Szkół Nr 2 (Gimnazjum, Liceum Ogólnokształcące)	ul. 3-go Maja 1, 22-500 Hrubieszów
10.	Zespół Szkół Nr 3 (Liceum Ogólnokształcące)	ul. Żeromskiego 11, 22-500 Hrubieszów
11.	Zespół Szkół Nr 4 (Technikum, Szkoła Policealna)	ul. Dwernickiego 10, 22-500 Hrubieszów
12.	Powiatowy Zespół Placówek Szkolno-Wychowawczych (Szkoła Podstawowa Specjalna, Gimnazjum Specjalne, Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna, Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy)	ul. Zamojska 16a, 22-500 Hrubieszów

Źródło danych: Urząd Miasta Hrubieszów.

Do przedszkoli, które zatrudniają 37 nauczycieli, uczęszcza 462 dzieci, w szkołach podstawowych, w których pracuje 109 nauczycieli, naukę pobiera 1.289 uczniów, do szkół gimnazjalnych, które zatrudniają 49 nauczycieli, uczęszcza 868 uczniów, a w szkołach ponadgimnazjalnych, w których uczy 288 nauczycieli (91 w Zespole Szkół Nr 1, 58 w Zespole

Szkół Nr 2, 49 w Zespole Szkół Nr 3, 21 w Zespole Szkół Nr 4, 69 w Powiatowym Zespole Placówek Szkolno-Wychowawczych), naukę pobiera 1.966 uczniów.

Wszystkie szkoły podstawowe i gimnazja są wyposażone w sprzęt komputerowy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w roku szkolnym 2012/2013 w placówkach tych dostępnych było odpowiednio 59 i 96 komputerów. Na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku przypadało 19 uczniów w szkołach podstawowych i 9 uczniów w gimnazjach.

W Hrubieszowie funkcjonuje również Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (przy ul. Zamojskiej 16A). Do jej zadań należy: diagnozowanie dzieci i młodzieży, udzielanie im oraz ich rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, realizowanie zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówki, w tym wspieranie nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych, organizowanie i prowadzenie wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

W roku szkolnym 2012/2013 opieką psychologiczną, pedagogiczną oraz logopedyczną objętych zostało 288 dzieci i młodzieży z miasta. Przyczynami zgłoszeń były m.in. trudności w nauce, problemy osobiste, emocjonalne, zaburzenia zachowania, wady wymowy oraz potrzeba udzielenia pomocy w wyborze zawodu (określenie zainteresowań).

Formami świadczonej pomocy psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej były: diagnoza, terapia oraz opiniowanie i orzecznictwo (orzeczenie do kształcenia specjalnego, o potrzebie indywidualnego nauczania, o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego oraz opinie w sprawie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka).

9. KULTURA

Ośrodkiem i centrum działalności kulturalnej w mieście jest Hrubieszowski Dom Kultury. Jego działalność polega m.in. na promowaniu i upowszechnianiu najcenniejszych wartości kulturotwórczych, tradycji lokalnych, regionalnych i narodowościowych, rozpoznawaniu, rozbudzaniu i zaspokajaniu potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych środowiska oraz inspirowaniu, organizowaniu i koordynowaniu imprez, akcji kulturalnych, przeglądów i festiwali.

Dom Kultury jest organizatorem licznych form pracy i cyklicznych imprez o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym. Wśród nich na szczególną uwagę zasługują: Nadbużańskie Spotkania Artystyczne, obecnie Festiwal Sztuk Wszelakich, Ogólnopolski Festiwal Pieśni Patriotycznej i Religijnej Wojska Polskiego, Plastyczna Jesień, targi rzemiosła – Jarmark Hrubieszowski oraz Plener Malarski – warsztaty plastyczne, które kończą się organizacją wystawy poplenerowej i przyznaniem nagrody za najlepszą pracę roku.

Przy Ośrodku działają różnorodne zespoły, grupy taneczne i wokalne. Znanym ambasadorem miasta jest Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Hrubieszowskiej (w 2012 roku obchodził jubileusz 25-lecia działalności), który, posiadając weryfikację Międzynarodowej Federacji Tańca C.I.O.F.F, ma możliwość reprezentowania kraju na festiwalach międzynarodowych na całym świecie.

Na podkreślenie zasługuje również działalność zespołu wokalnego „Lechici”, który funkcjonuje przy Parafii Garnizonowej Matki Boskiej Nieustającej Pomocy w Hrubieszowie. W jego skład wchodzi uczniowie szkół średnich, studenci i młodzież pracująca, a repertuar obejmuje pieśni i piosenki religijne, patriotyczne, wojskowe, ludowe i rozrywkowe – a cappella i wokalnie-instrumentalne.

Ważną funkcję w szerzeniu działalności kulturalno-oświatowej w Hrubieszowie odgrywa także Miejska Biblioteka Publiczna. Jest najstarszą instytucją kultury w mieście, kontynuującą tradycje powstałej w 1922 roku Centralnej Biblioteki Powiatowej. Obecnie Biblioteka posiada 3 filie. Jej misją jest zaspokojenie potrzeb edukacyjnych, informacyjnych, kulturalnych i rozrywkowych mieszkańców z uwzględnieniem optymalnego wykorzystania zasobów regionalnych oraz zbiorów bibliotecznych dostosowanych do wymagań różnych grup społecznych, a także zapewnienie i promowanie dostępu do źródeł informacji niezbędnych w budowaniu społeczeństwa informacyjnego. Działalność biblioteczną w mieście prowadzą również Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Prof. Wiktora Zina oraz Filia Biblioteki Pedagogicznej w Zamościu.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2012 roku z zasobów bibliotek publicznych i filii skorzystało 4.384 czytelników, tj. 23,4% ogółu mieszkańców miasta, natomiast wskaźnik wypożyczeń księgozbioru (w woluminach) na 1 czytelnika wynosił 19,5. Z kolei liczba czytelników zarejestrowanych w ciągu roku w Filii Biblioteki Pedagogicznej w Zamościu wyniosła 4.798.

W Hrubieszowie funkcjonuje także muzeum mieszczące się w pięknym, zabytkowym barokowo-klasycystycznym dworku Du Chateau Muzeum im. ks. Stanisława Staszica. Prowadzi ono szeroko zakrojone działania na rzecz upowszechniania kultury i dziedzictwa narodowego, a w swoich zbiorach posiada eksponaty związane ze staszicowskim Towarzystwem Rolniczym Hrubieszowskim oraz liczne zabytki z zakresu archeologii, etnografii, historii, numizmatyki i sztuki – w większości o tematyce regionalnej (np. liczne znaleziska ze słynnych wykopalisk z pobliskiego Masfomęcza). W zbiorach artystycznych muzeum dominuje malarstwo i grafika powstałe w czasach powojennych.

Ważną rolę w życiu kulturalnym miasta odgrywają również działające na jego terenie organizacje pozarządowe. Należą do nich m.in.: Hrubieszowskie Towarzystwo Muzyczne, edukujące młodych wokalistów i instrumentalistów, Fundacja Kultury i Przyjaźni Polsko-Francuskiej im. K. i S. Du Chateau, oferująca młodzieży bezpłatną naukę języka francuskiego, czy Towarzystwo Regionalne Hrubieszowskie, skupiające liczne grono regionalistów i sympatyków swojej Małej Ojczyzny.

Poniższa tabela zawiera wykaz placówek kulturalnych funkcjonujących w mieście.

Tabela 3. Placówki kulturalne w mieście w 2013 roku

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Hrubieszowski Dom Kultury	ul. 3-go Maja 7, 22-500 Hrubieszów
2.	Miejska Biblioteka Publiczna	ul. 3-go Maja 7, 22-500 Hrubieszów
3.	Miejska Biblioteka Publiczna, Filia Nr 1	ul. Polna 16, 22-500 Hrubieszów
4.	Miejska Biblioteka Publiczna, Filia Nr 3	ul. Grotthusów 26, 22-500 Hrubieszów
5.	Miejska Biblioteka Publiczna, Filia Nr 4	ul. Unii Horodelskiej 19, 22-500 Hrubieszów
6.	Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Prof. Wiktora Zina	ul. 3-go Maja 11, 22-500 Hrubieszów
7.	Biblioteka Pedagogiczna w Zamościu, Filia w Hrubieszowie	ul. Ciesielczuka 1, 22-500 Hrubieszów
8.	Muzeum im. ks. Stanisława Staszica	ul. 3-go Maja 11, 22-500 Hrubieszów

Źródło danych: Urząd Miasta Hrubieszów.

10. SPORT I REKREACJA

Główną instytucją zaspokajającą potrzeby rekreacyjno-sportowe mieszkańców miasta jest Hrubieszowski Ośrodek Sportu i Rekreacji. Zajmuje się on propagowaniem i realizacją wszelkich usług w obszarze sportu i kultury fizycznej przy współpracy z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność w tym zakresie, a także administrowaniem i zarządzaniem terenami sportowo-rekreacyjnymi o areale ponad 14,72 ha oraz obiektami i urządzeniami stadionu i hali sportowej. Realizując swoje zadania HOSiR udostępniania bazę sportową, organizuje imprezy sportowe i rekreacyjne dla dzieci, młodzieży i dorosłych, imprezy w zakresie sportu kwalifikowanego o zasięgu regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym, rozgrywki i zawody międzyszkolne na szczeblu miejskim, powiatowym i wojewódzkim, zgrupowania i obozy treningowe dla klubów z terenu całej Polski, zajęcia fitness oraz umożliwiał korzystanie z sauny i oferuje wynajem sceny 10 x 8,5 m z zadaszeniem.

Na terenie HOSiR-u znajdują się takie obiekty sportowo-rekreacyjne, jak: hala widowiskowo-sportowa z widownią na 600 miejsc, sala fitness, sauna, kort tenisowy, boiska do piłki nożnej, koszykowej i siatkówki plażowej, arena lekkoatletyczna, trawiaste boiska treningowe, zaplecze szatniowo-sanitarne, ogródek zabaw dla dzieci oraz bar.

Obiekty sportowe znajdują się także przy funkcjonujących w mieście placówkach oświatowych. Należą do nich: bieżnia tartanowa, boisko trawiaste, sala gimnastyczna i kompleks boisk wielofunkcyjnych przy Zespole Szkół Miejskich Nr 1, boiska asfaltowe, boiska trawiaste, bieżnia okólna, skocznie i hala gimnastyczna przy Zespole Szkół Miejskich Nr 2, sala gimnastyczna, trzy małe sale korekcyjne, boiska asfaltowe, boisko wielofunkcyjne i boiska „Orlik” przy Zespole Szkół Miejskich Nr 3, sala gimnastyczna, boisko do piłki nożnej, boiska asfaltowe do piłki koszykowej i siatkowej, bieżnia lekkoatletyczna i siłownia przy Zespole Szkół Nr 1, hala gimnastyczna, siłownia, boiska asfaltowe i boisko trawiaste przy Zespole Szkół Nr 2, sala gimnastyczna, hala gimnastyczna i boiska asfaltowe przy Zespole Szkół Nr 3 oraz sala gimnastyczna i boiska asfaltowe przy Zespole Szkół Nr 4.

W mieście dostępne są również place zabaw. Są to: plac zabaw w Parku Miejskim im. Solidarności, plac zabaw na terenie HOSiR-u, plac zabaw przy ul. Konopnickiej oraz plac zabaw przy ul. Dwernickiego.

Na szczególne podkreślenie zasługuje współpraca Ośrodka z Miejskim Klubem Sportowym „Unia”. Polega ona na udostępnianiu bazy sportowej dla 4 sekcji Klubu, które

zrzeszają 220 zawodników, oraz organizacji imprez w zakresie sportu kwalifikowanego o zasięgu regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym.

Posiadaną bazę sportową HOSiR udostępnia również placówkom oświatowym, związkom sportowym oraz innym organizacjom zajmującym się upowszechnianiem kultury fizycznej. Ośrodek współpracuje na bieżąco z Powiatowym Szkolnym Związkiem Sportowym, Szkolnymi Klubami Sportowymi przy Zespołach Szkół Nr 1 i 2 oraz Szkolnym Klubem Sportowym przy Szkole Podstawowej Nr 3.

10. ZDROWIE

W 2013 roku w mieście Hrubieszów funkcjonowało 8 zakładów opieki zdrowotnej, w tym 6 niepublicznych, prowadzone były 2 prywatne praktyki lekarskie oraz działało 14 aptek. Dane szczegółowe na temat zakładów opieki zdrowotnej w mieście przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Zakłady opieki zdrowotnej i indywidualne praktyki lekarskie w mieście w 2013 roku

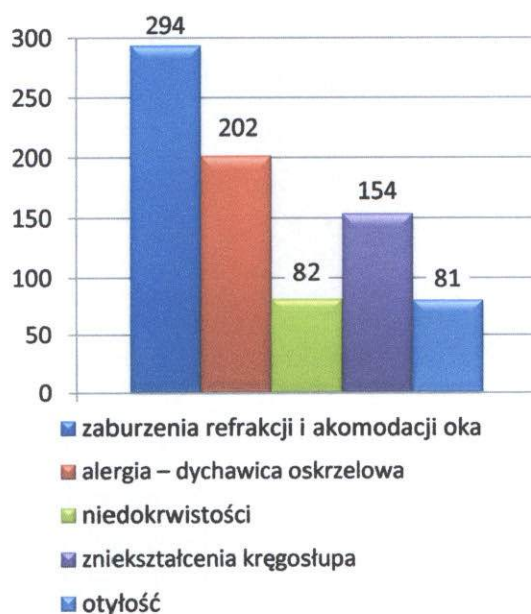
lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Hrubieszowie – Przychodnia Rejonowa	ul. Mickiewicza 2, 22-500 Hrubieszów
2.	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Hrubieszowie – Szpital	ul. Piłsudskiego 11, 22-500 Hrubieszów
3.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rodzinna „Zdrowie” Sp. z o.o.	ul. Leśmiana 28a, 22-500 Hrubieszów
4.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Medycyny Rodzinnej	ul. Dwernickiego 92, 22-500 Hrubieszów
5.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia „Medyk”	ul. Plac Staszica 10, 22- 500 Hrubieszów
6.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Centrum Zdrowia”	ul. Zamojska 12, 22-500 Hrubieszów
7.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Poradnia Kardiologiczna”	ul. Zamojska 12, 22-500 Hrubieszów
8.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap”	ul. 3-go Maja 17, 22-500 Hrubieszów
9.	Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska	ul. Mickiewicza 1A/4, 22-500 Hrubieszów
10.	Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska Gabinet Ginekologiczno-Położniczy	ul. Listopadowa 3/13, 22-500 Hrubieszów

Źródło danych: Urząd Miasta Hrubieszów.

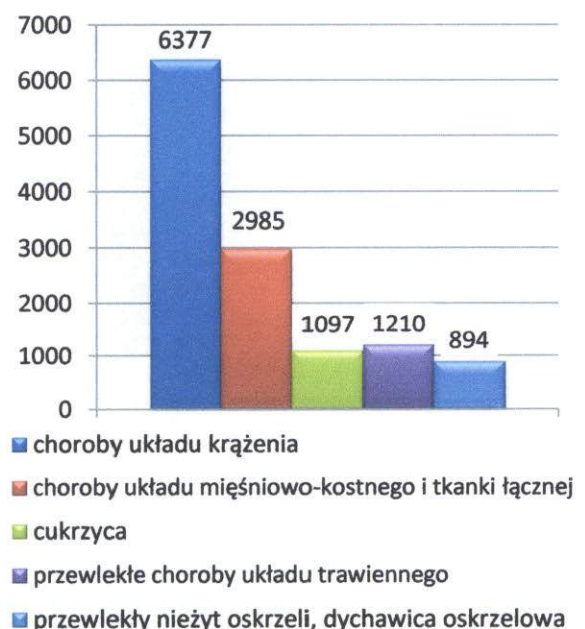
Według danych Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rejonowa oraz Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rodzinna „Zdrowie” w Hrubieszowie, w 2012 roku najczęściej stwierdzanymi u osób w wieku przedprodukcyjnym schorzeniami były: zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (294 osoby), alergia – dychawica oskrzelowa (202), zniekształcenia kręgosłupa (154), niedokrwistości (82), otyłość (81), alergie pokarmowe (64), upośledzenie umysłowe (53), wady rozwojowe układu krążenia (46), choroby układu moczowego (43), choroby tarczycy (39) i padaczka (36). Z kolei u osób dorosłych najczęściej odnotowywano choroby układu krążenia (6.377), choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (2.985), przewlekłe choroby układu trawiennego (1.210), cukrzycę (1.097), przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawicę oskrzelową (894), choroby obwodowego układu nerwowego (741), choroby tarczycy (613), nowotwory (410) i niedokrwistość (199).

Schorzenia najczęściej stwierdzane u pacjentów Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rejonowa oraz Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rodzinna „Zdrowie” przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 15. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2012 roku

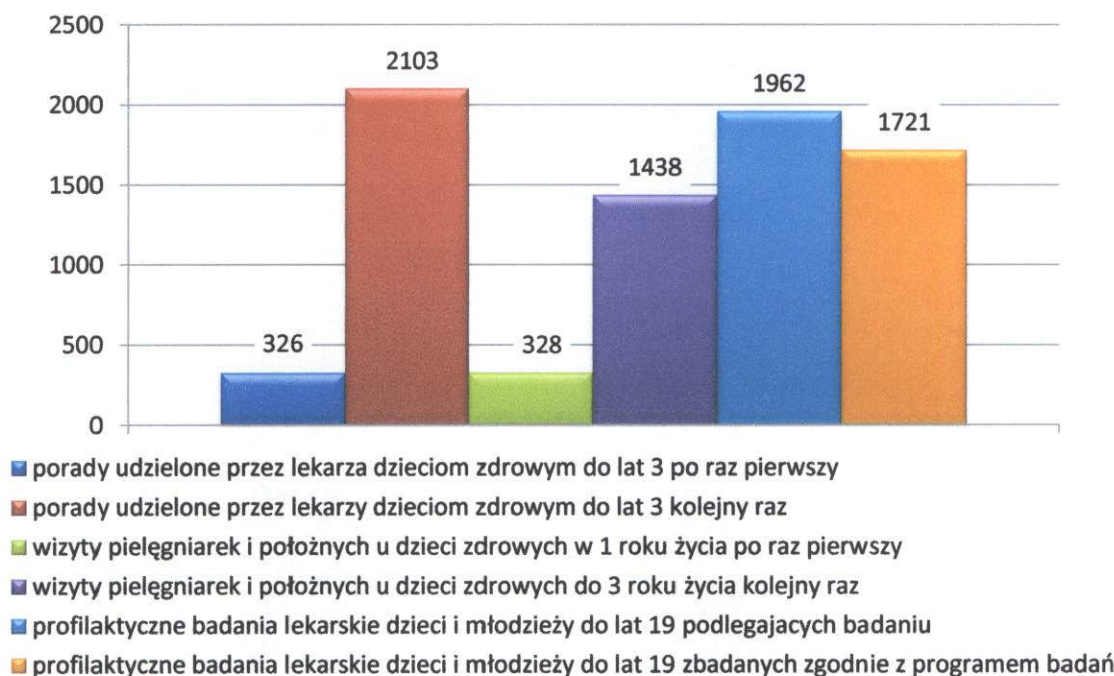
Wykres 16. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2012 roku

Źródło danych: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rejonowa oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rodzinna „Zdrowie” w Hrubieszowie.

W analizowanym roku Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rejonowa oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rodzinna „Zdrowie” prowadziły również profilaktykę zdrowotną wśród dzieci i młodzieży. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 17. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży w 2012 roku

Źródło danych: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rejonowa oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rodzinna „Zdrowie” w Hrubieszowie.

W 2012 roku z porad udzielonych przez lekarza skorzystało po raz pierwszy i kolejny raz odpowiednio 326 i 2.103 dzieci zdrowych w wieku do 3 lat. Wizytami profilaktycznymi pielęgniarek i położnych objęto po raz pierwszy 328 dzieci zdrowych w 1. roku życia, a kolejny raz 1.438 dzieci w wieku do 3 lat. Profilaktycznym badaniom lekarskim poddało się natomiast 1.962 dzieci i młodzieży w wieku do 19 lat, w tym 1.721 osób zgodnie z programem badań profilaktycznych.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w latach 2010-2012 liczba porad udzielonych w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej funkcjonujących w mieście ulegała wahaniom. W 2010 roku wyniosła 96.366, rok później 103.952, a w 2012 roku 95.877. Warto dodać, że w 2012 roku udzielono 191.983 porad lekarskich w placówkach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.

11. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

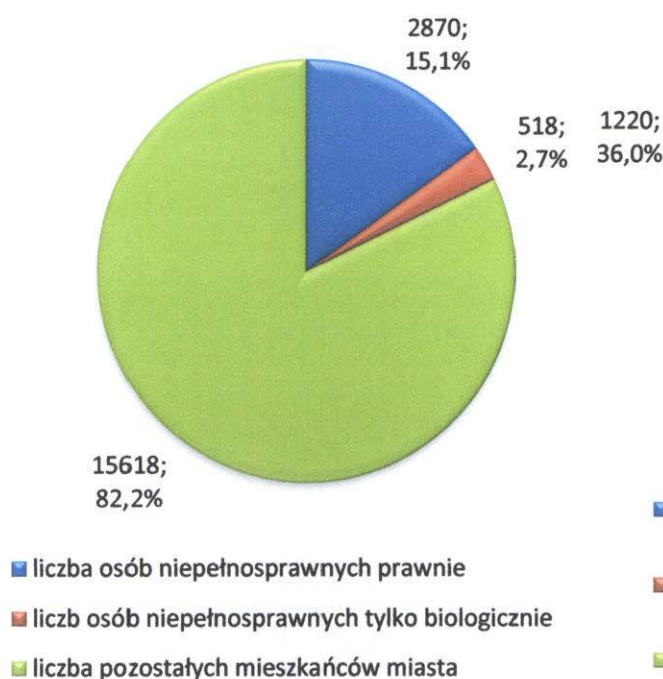
Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Najczęstsze jej przyczyny stanowią schorzenia układu krążenia, narządów ruchu oraz schorzenia neurologiczne, relatywnie rzadziej o obniżonej sprawności w codziennym życiu decydują uszkodzenia narządu wzroku i słuchu, choroba psychiczna oraz upośledzenie umysłowe.

Mimo upływu ponad dziesięciu lat, jedynym, pełnym źródłem informacji, które na szczeblu gminnym pozwala ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz dokonać ich charakterystyki są dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku. Wyniki ostatniego, przeprowadzonego w 2011 roku Spisu nie zostały bowiem jak dotąd opracowane na szczeblu gminnym.

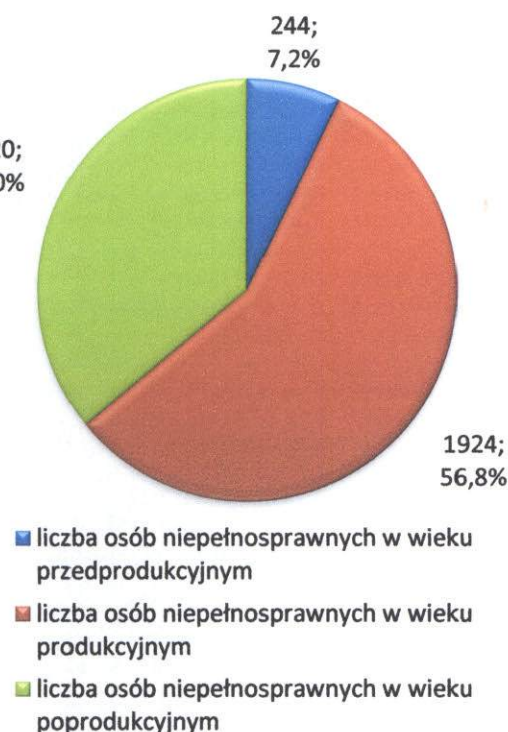
W 2002 roku w mieście Hrubieszów mieszkało 3.388 osób niepełnosprawnych. Wśród nich większość stanowiły kobiety (1.803 osoby, tj. 53,2%) oraz osoby niepełnosprawne prawnie (2.870 osób, tj. 84,7%), czyli takie, które w czasie badania posiadały aktualne orzeczenie ustalające niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo (osoby w wieku 16 lat i więcej) lub dysponowały uprawnieniem do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego (dzieci poniżej 16 roku życia). Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, czyli takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych, stanowiły grupę 518 osób (15,3%).

Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle mieszkańców miasta wynosił 17,8%, a w ich strukturze wiekowej największą grupę stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (1.924 osoby, tj. 56,8%). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 18. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców miasta w 2002 roku

Wykres 19. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w mieście w 2002 roku

Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Osoby niepełnosprawne będące w wieku produkcyjnym stanowiły 16,2% ogółu ludności miasta będącej w tej ekonomicznej grupie wieku w 2002 roku. Dużo większy był udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w gronie osób starszych w mieście, wynosił on bowiem 49,4%.

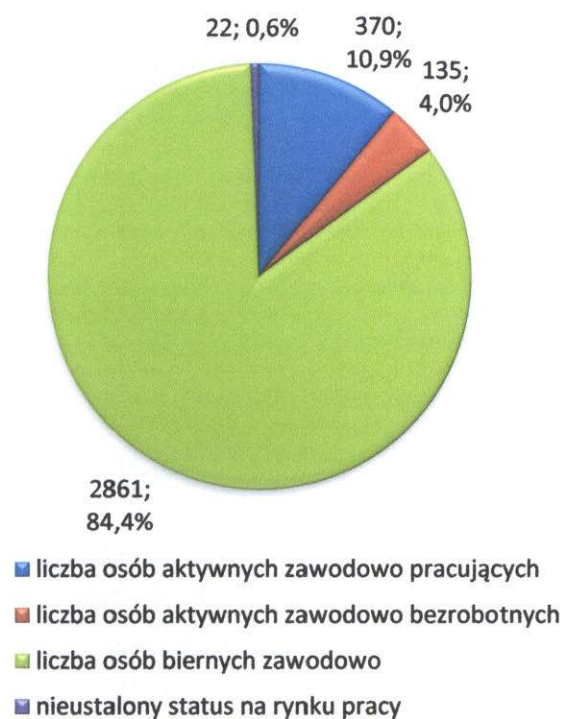
Na poziom uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym ma wpływ nie tylko rodzaj i stopień niepełnosprawności czy wiek, ale również posiadane wykształcenie, a co za tym idzie przygotowanie zawodowe. W 2002 roku wśród mieszkańców miasta w wieku 13 lat i więcej dotkniętych niepełnosprawnością największe grupy stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (1.057 osób, tj. 32,6%) oraz średnim zawodowym (25,4%). Niski poziom wykształcenia w znaczący sposób utrudniał osobom niepełnosprawnym znalezienie i utrzymanie zatrudnienia. Potwierdzają to dane dotyczące poziomu ich aktywności zawodowej, z których wynika, że zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością była bierna zawodowo (2.861 osób, tj. 84,4%).

Dane szczegółowe na temat poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych z miasta oraz ich aktywności ekonomicznej przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w mieście według poziomu wykształcenia w 2002 roku

Wykres 21. Osoby niepełnosprawne w mieście według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

12. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie. Jej ofiarami są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości,

zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi, które niejednokrotnie są przyczyną wystąpienia przemocy w rodzinie. Dane szacunkowe w tym zakresie przygotowała Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zawiera je poniższa tabela.

Tabela 5. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. mieście
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

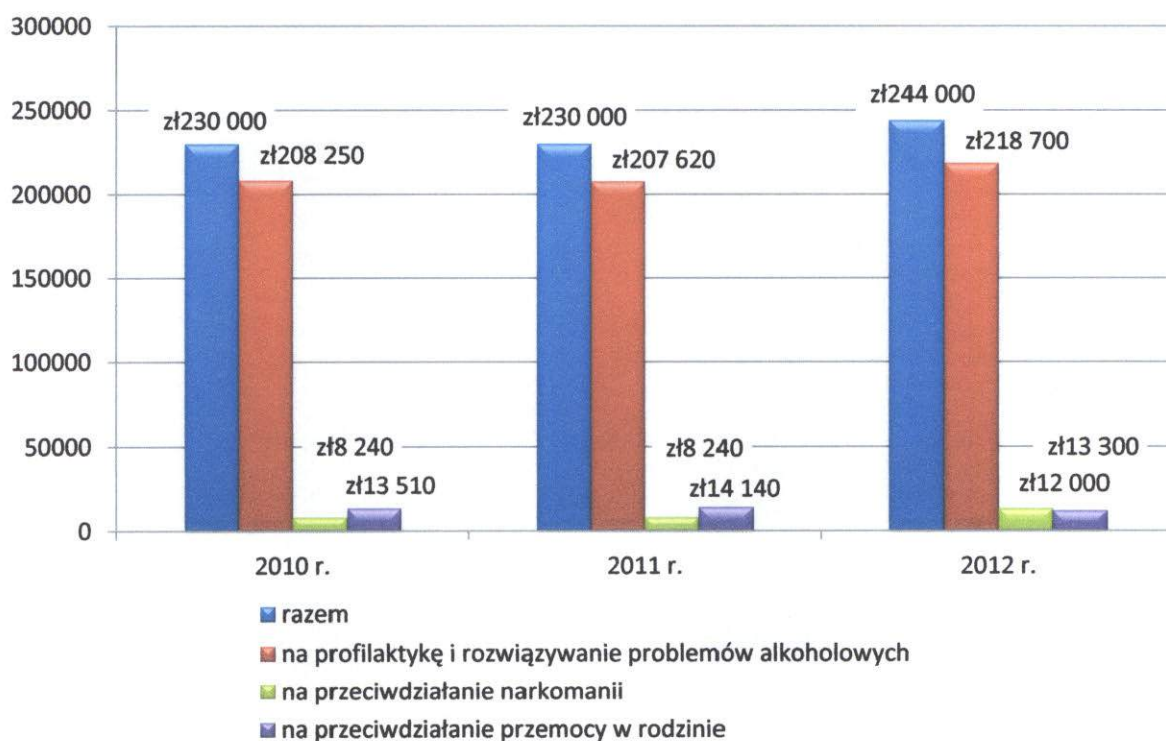
Źródło danych szacunkowych: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Dane zamieszczone w powyższym zestawieniu pozwalają określić szacunkową liczbę mieszkańców miasta Hrubieszów dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie. Z wyliczeń wynika, że na jego terenie żyje ok. 309 osób uzależnionych od alkoholu (2% dorosłej populacji), ok. 619 osób współuzależnionych (4% dorosłej populacji), 773-1.082 osoby pijące szkodliwie alkohol (5-7% dorosłej populacji), ok. 131 dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym (4% populacji nieletniej) oraz ok. 499 ofiar (412 dorosłych i 87 dzieci) przemocy domowej w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym. Analizując powyższe dane należy mieć świadomość, iż nie odzwierciedlają one w pełni rzeczywistej skali problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w mieście.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

Poniższy wykres przedstawia wysokość środków finansowych wydatkowanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie w mieście Hrubieszów w latach 2010-2012.

Wykres 22. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w mieście w latach 2010-2012

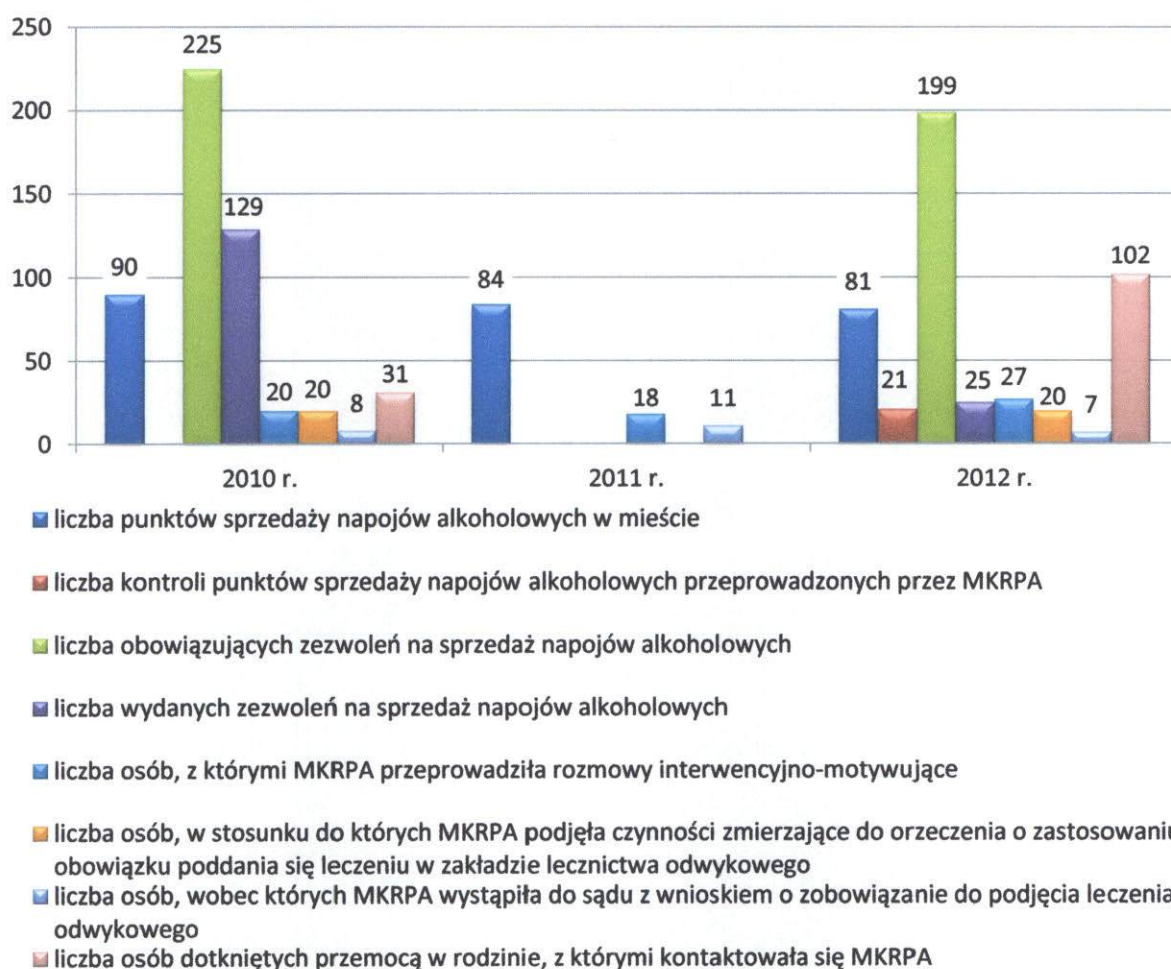

Źródło danych: Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hrubieszowie.

W 2012 roku wysokość środków finansowych wydatkowanych w mieście na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych, przeciwdziałanie narkomanii oraz przemocy w rodzinie była nieco wyższa niż w latach 2010-2011 (244.000 zł w stosunku do 230.000 zł). Wpływ na to miał wzrost kwot wykorzystanych na profilaktykę i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.

Inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień w mieście Hrubieszów należy do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działań podejmowanych przez MKRPA, a także lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższy wykres.

Wykres 23. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w mieście oraz działalności MKRPA w latach 2010-2012

Źródło danych: Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hrubieszowie.

W latach 2010-2012 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w mieście zmniejszała się z roku na rok (z 90 w 2010 r. do 81 w 2012 r.), a liczba przeprowadzonych w nich kontroli w 2012 roku wyniosła 21.

W analizowanym okresie spadała liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (z 225 w 2010 r. do 199 w 2012 r.), podobnie jak liczba wydanych zezwoleń (ze 129 w 2010 r. do 25 w 2012 r.).

W ramach podejmowanych działań MKRPA przeprowadzała również rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu. W 2012 roku liczba osób nimi objętych znacznie wzrosła w porównaniu z latami poprzednimi (do 135).

W analizowanym okresie MKRPA zabiegała także o zobowiązanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego. W tym celu podejmowała kroki zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego (w 2010 i w 2012 r. w stosunku do 20 osób) oraz występowała do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (w 2010 r. wobec 8 osób, w 2011 r. wobec 11 osób, a w 2012 r. wobec 7 osób).

W analizowanym okresie członkowie MKRPA kontaktowali się również z osobami dotkniętymi problemem przemocy w rodzinie. Ich liczba w 2012 roku znacznie wzrosła (do 102).

Obok Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie miasta funkcjonują inne podmioty, które odgrywają istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Należą do nich: Oddział Leczenia Uzależnień Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej (ul. Piłsudskiego 11), Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu przy Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej (ul. Mickiewicza 2), Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, grupy samopomocowe AA „Albatros” i „Granica” ZK oraz Grupa Al-Anon, Punkt interwencji Kryzysowej, Świetlica Środowiskowa przy Hrubieszowskim Domu Kultury, a także organizacje pozarządowe, w tym Stowarzyszenie Przeciwdziałania Patologiom Społecznym „Kres” oraz Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Lumen”.

Dane szczegółowe na temat liczby osób z miasta objętych wsparciem przez wybrane podmioty działające w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Osoby z miasta objęte wsparciem w 2012 roku przez wybrane podmioty działające w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie

nazwa i adres jednostki	liczba osób z miasta objętych wsparciem w 2012 roku
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Oddział Leczenia Uzależnień, ul. Piłsudskiego 11, 22-500 Hrubieszów	21
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu, ul. Mickiewicza 2, 22-500 Hrubieszów	101
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. 3-go Maja 15, 22-500 Hrubieszów	z powodu alkoholizmu: 88 rodzin liczących 159 osób, z powodu przemocy w rodzinie: 3 rodziny liczące 10 osób, z powodu narkomanii: 1 osoba
Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, ul. 3 Maja 15, 22-500 Hrubieszów	90 osób, w tym 31 w związku przemocą w rodzinie i 10 w z alkoholizmem
Punkt Interwencji Kryzysowej, ul. Ceglana 58/1, 20-500 Hrubieszów	66
Grupa AA „Albatros”	30
Grupa AA „Granica” ZK	40
Grupa Al-Anon	15

Źródło danych: Urząd Miasta Hrubieszów.

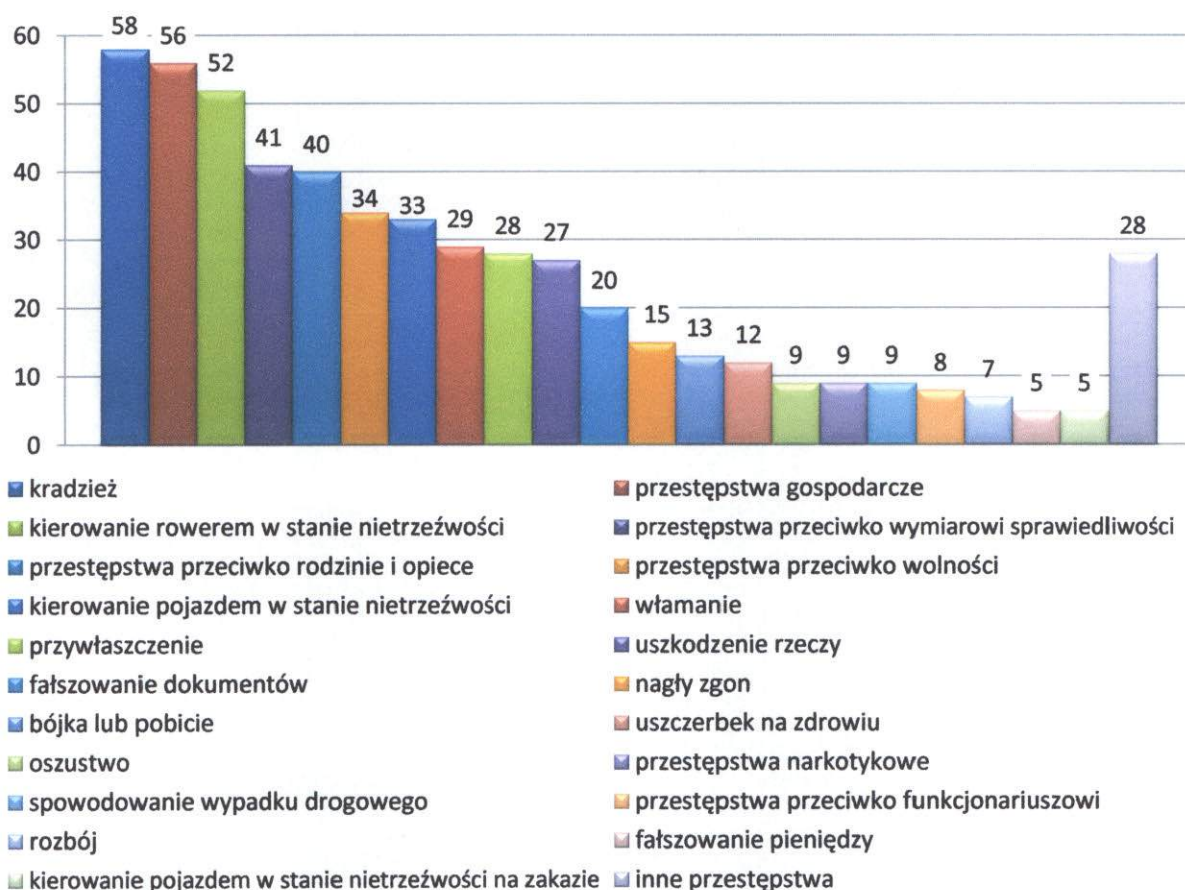
13. PRZESTĘPCZOŚĆ

Przestępczość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu.

Zapobieganie przestępczości wymaga zastosowania rozwiązań kompleksowych, zakładających wspólne zaangażowanie instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnych oraz środków masowego przekazu. Ważną rolę w zakresie inicjowania i organizowania tej działalności odgrywa policja.

Według danych Komendy Powiatowej Policji w Hrubieszowie, w 2012 roku na terenie miasta Hrubieszów zarejestrowano 528 przestępstw. Najwięcej z nich stanowiły kradzieże mienia (58), przestępstwa gospodarcze (56) oraz polegające na prowadzeniu roweru w stanie nietrzeźwości (52). Dane szczegółowe na temat przestępstw popełnionych w mieście przedstawia poniższy wykres.

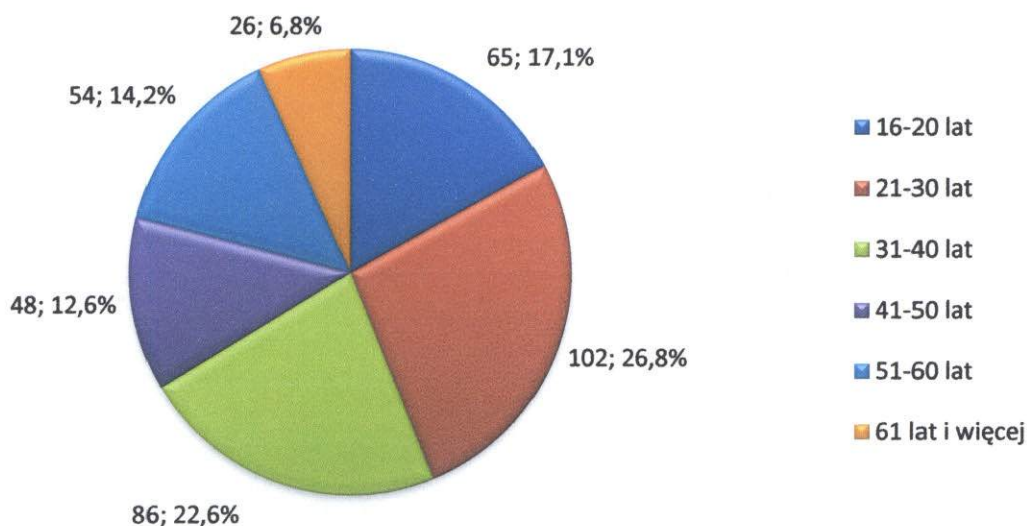
Wykres 24. Przestępstwa popełnione w mieście w 2012 roku

Źródło danych: Komenda Powiatowa Policji w Hrubieszowie.

W analizowanym roku ujawniono 381 sprawców przestępstw, w tym 20 nieletnich w wieku 14-16 lat. Największe grupy stanowiły osoby w wieku 21-30 lat (102 osoby) i 31-40 lat (86 osób). Najmłodszy sprawca miał 14 lat, a najstarszy 77 lat. Dane szczegółowe na temat struktury wiekowej sprawców przestępstw przedstawia poniższy wykres.

Wykres 25. Struktura wiekowa sprawców przestępstw w mieście w 2012 roku

Źródło danych: Komenda Powiatowa Policji w Hrubieszowie.

14. POMOC SPOŁĘCZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

Zadania pomocy społecznej w mieście Hrubieszów wykonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie. Podejmuje on działania na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o dodatkach mieszkaniowych, ustawa o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych.

W 2012 roku kadrę MOPS-u stanowiło 28 osób, w tym kierownik, zastępca kierownika ds. pomocy środowiskowej, zastępca kierownika ds. świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego i dodatków mieszkaniowych, główna księgowa, księgowa,

11 pracowników socjalnych, 2 pracowników ds. realizacji świadczeń, 5 pracowników ds. realizacji świadczeń rodzinnych (w tym 2 osoby na umowę na zastępstwo), 2 pracowników ds. realizacji świadczeń alimentacyjnych oraz pracownik realizujący dodatki mieszkaniowe. W ramach zatrudnienia subsydiowanego zatrudnione były dodatkowo 3 osoby.

W 2012 roku MOPS spełniał wynikający z art. 100 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników; na 1 pracownika socjalnego przypadało 1.703 mieszkańców miasta.

Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w MOPS-ie oraz kwalifikacji pracujących w nim osób przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Kadra MOPS-u i jej kwalifikacje w 2012 roku

	liczba osób
kadra kierownicza (dyrektor i jego zastępcy)	3
wykształcenie wyższe	2
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	3
pracownicy socjalni	11
wykształcenie wyższe	6
wykształcenie średnie	5
specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	4
specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	1
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	2
pozostali pracownicy	14
wykształcenie wyższe	9
wykształcenie średnie	4
wykształcenie inne	1
wolontariusze	0
pracownicy zatrudnieni w ramach zatrudnienia subsydiowanego	3

Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie.

Ze wsparcia udzielanego przez MOPS mogą korzystać osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. W odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które jest ustalone na poziomie 542 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeśli dochód rodziny

na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 539 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 623 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują z kolei, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł.

W latach 2010-2012 wydatki na realizację zadań z zakresu polityki społecznej w mieście ulegały wahaniom (8.966.788 zł w 2010 r., 9.104.345 zł w 2011 r., 9.005.501 zł w 2012 r.).

W analizowanym okresie widoczny był wzrost środków finansowych przeznaczonych na zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Wydatki na realizację zadań z zakresu polityki społecznej w mieście w latach 2010-2012

rozdziały	wysokość wydatków (w zł)		
	w 2010 r.	w 2011 r.	w 2012 r.
przeciwdziałanie narkomanii	7.578	6.586	7.522
przeciwdziałanie alkoholizmowi	204.984	199.508	223.519
placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	0	3.430
domy pomocy społecznej (odpłatność za pobyt)	108.883	115.831	167.143
ośrodki wsparcia rodziny zastępcze	828.000	874.000	434.749
	0	0	2.669
świadczenia rodzinne i alimentacyjne oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	4.160.580	4.167.562	4.253.625
składki na ubezpieczenia zdrowotne	37.253	40.574	47.088
zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	840.867	882.994	996.848
dodatki mieszkaniowe	817.653	849.000	831.963
zasiłki stałe	418.429	402.998	419.378
ośrodek pomocy społecznej	864.901	916.127	934.766
usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	347.660	336.905	334.401
pozostała działalność, w tym program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i program wspierania osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne	330.000	312.260	348.400
ogółem	8.966.788	9.104.345	9.005.501

Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie.

Utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia w mieście powoduje rosnący popyt na pomoc w postaci zabezpieczenia niezbędnych potrzeb życiowych, w tym m.in. zakupu leków, wyżywienia, odzieży czy opału. W perspektywie kolejnych lat może również nastąpić wzrost wydatków na pomoc w formie zasiłków okresowych, zasiłków stałych oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne od zasiłków stałych.

Z kolei pogarszający się stan zdrowia osób w podeszłym wieku i konieczność zapewnienia im całodobowej opieki skutkuje i będzie skutkować zwiększaniem się wydatków na pokrycie kosztów pobytu w domach pomocy społecznej. Rosnące koszty utrzymania mieszkań w połączeniu z niskimi dochodami mieszkańców miasta spowodują natomiast zwiększenie wydatków na dodatki mieszkaniowe.

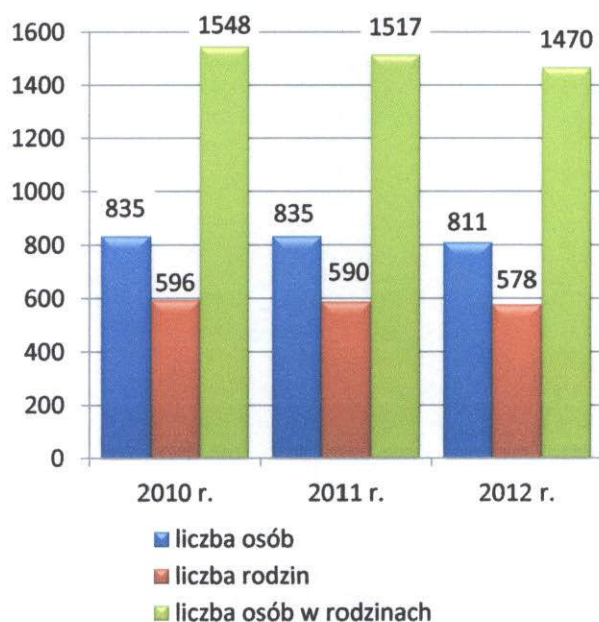
Coraz większe kwoty przeznaczone są także na realizację świadczeń pielęgnacyjnych. Powodem tego jest brak kryterium dochodowego przy ustalaniu uprawnień do tej formy pomocy oraz wysokość świadczeń ulegająca zwiększeniu od listopada 2011 roku o kwotę 100 zł miesięcznie, a od kwietnia 2013 roku o kolejne 200 zł.

Od roku 2015 wysokość świadczenia pielęgnacyjnego zwiększy się do kwoty 1.200 zł i będzie podlegać waloryzacji w latach kolejnych.

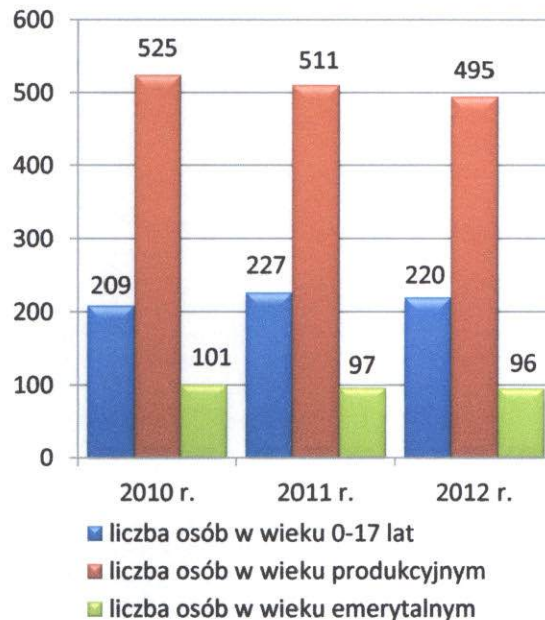
W latach 2010-2012 liczba osób w rodzinach, którym udzielono pomocy i wsparcia w mieście, zmniejszała się z roku na rok (1.548 w 2010 r., 1.517 w 2011 r., 1.470 w 2012 r.), podobnie jak liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie (1.522 w 2010 r., 1.466 w 2011 r., 1.396 w 2012 r.).

Spadek liczby osób korzystających ze wsparcia MOPS-u wynikał nie tyle z poprawy sytuacji bytowej mieszkańców miasta, co z faktu, że od 2006 roku do września 2012 roku nie było podwyższane kryterium dochodowe obowiązujące przy ubieganiu się o świadczenia pomocy społecznej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 26. Korzystający z pomocy społecznej w mieście w latach 2010-2012

Wykres 27. Struktura wiekowa korzystających z pomocy społecznej w mieście w latach 2010-2012

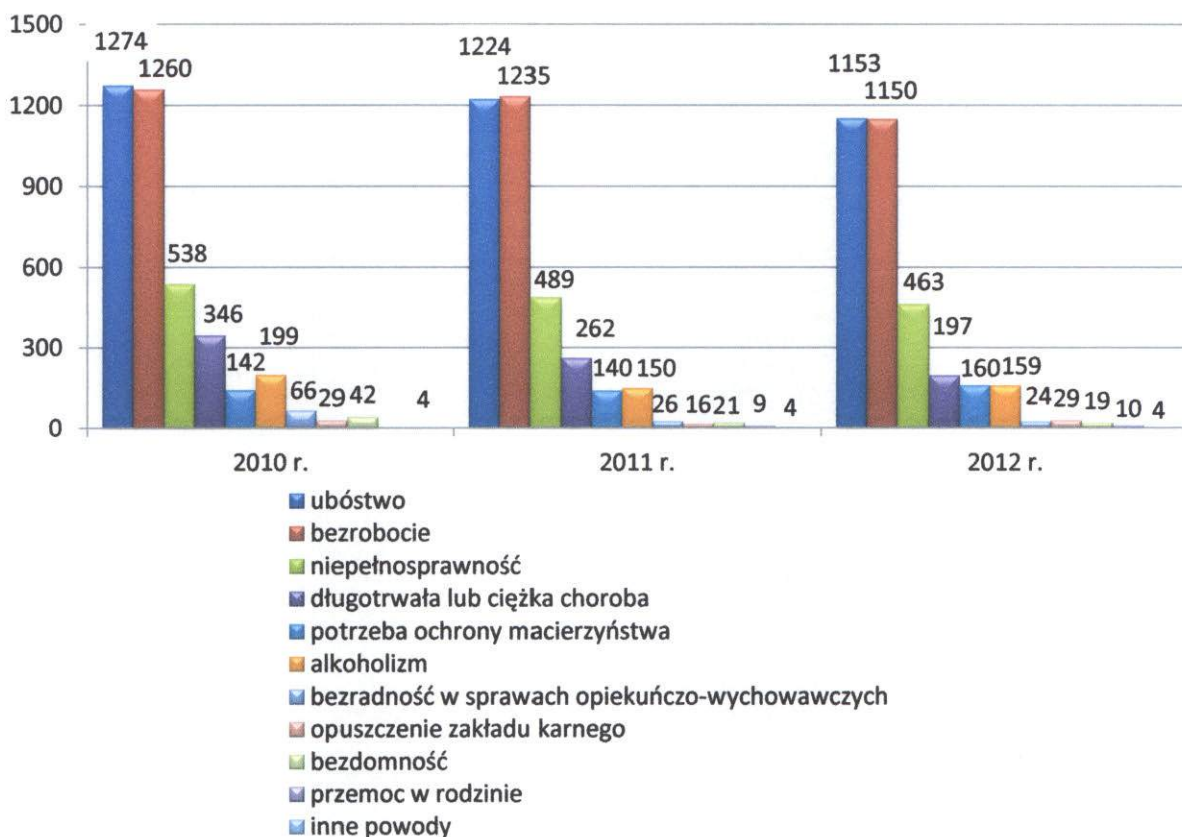

Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie.

W strukturze wiekowej odbiorców pomocy społecznej w mieście największą grupę stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Mniejsze grono tworzyły dzieci i młodzież do lat 17. Kierowane bezpośrednio do nich wsparcie miało postać posiłku świadczonego w ramach wieloletniego programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Celem tego Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z rodzin dotkniętych problemem bezrobocia oraz osób dorosłych, w szczególności samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych.

Wśród mieszkańców miasta korzystających ze wsparcia MOPS-u w latach 2010-2012 najliczniejsze grupy stanowiły osoby pochodzące z rodzin o niskim statusie materialnym, zmagające się z bezrobociem. Dość liczne grono stanowiły również osoby dotknięte niepełnosprawnością. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 28. Powody przyznawania pomocy społecznej w mieście w latach 2010-2012 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie.

W latach 2010-2012 głównymi powodami udzielania pomocy społecznej w mieście były ubóstwo i bezrobocie. Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem MOPS-u z tych powodów zmniejszała się z roku na rok (ubóstwo: z 1.274 w 2010 r. do 1.153 w 2012 r., bezrobocie: z 1.260 w 2010 r. do 1.150 w 2012 r.).

Często bez pracy pozostają dwie bądź więcej osób w rodzinie. Zjawisko to nasila się, dotykając w coraz większym stopniu ludzi młodych zakładających swoje rodziny. Zazwyczaj pozostają oni bez własnego źródła dochodu, korzystając z pomocy rodziców bądź podejmują decyzję o poszukiwaniu pracy za granicą. Sytuacja życiowa jeszcze bardziej komplikuje się z chwilą urodzenia dziecka. Wówczas stałym źródłem dochodu „młodej rodziny” staje się zasiłek rodzinny i pomoc MOPS-u.

Inną grupą bezrobotnych są osoby, które nigdy nie pracowały bądź utraciły pracę kilka lub kilkanaście lat temu. W ich przypadku wcześniej wykazywana aktywność w poszukiwaniu pracy zanika, co prowadzi do zmniejszenia poczucia własnej przydatności, a w konsekwencji do pogorszenia stanu zdrowia psychicznego. Osoby bezrobotne

korzystające ze wsparcia Ośrodka wykazują się coraz mniejszą chęcią współpracy, by wyjść z zaistniałej sytuacji i przyjmują postawę roszczeniową. Dodatkowe bariery w podjęciu prób znalezienia zatrudnienia stanowią niezaradność życiowa, brak wykształcenia oraz środków finansowych na poszukiwanie pracy poza miastem. Ograniczone możliwości wsparcia ze strony Ośrodka, a także coraz mniejszy lokalny rynek pracy powodują, że osoby te uzależniają się od pomocy społecznej.

W analizowanym okresie ważne powody przyznawania świadczeń z zakresu pomocy społecznej stanowiły także niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, potrzeba ochrony macierzyństwa oraz alkoholizm.

Wyjazd młodych ludzi z miasta w poszukiwaniu pracy przyczynia się do postępującego procesu starzenia się jego ludności, co z kolei skutkuje wzrostem liczby osób wymagających zapewnienia usług opiekuńczych, umieszczenia w domach pomocy społecznej bądź udzielenia pomocy w formie świadczeń na zakup żywności.

Przy zmniejszającej się ogólnej liczbie beneficjentów systemu pomocy społecznej, szczególną uwagę należy zwrócić na wzrost w 2012 roku liczby osób w rodzinach objętych wsparciem MOPS-u z uwagi na potrzebę ochrony macierzyństwa (do 160) oraz z powodu alkoholizmu (do 159).

Udzielane przez MOPS świadczenia pomocy społecznej miały charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w mieście przez MOPS w latach 2010-2012

formy świadczeń		liczba osób			liczba świadczeń		
		2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
pieniężne	zasiłek stały	121	122	115	1.245	1.218	1.147
	zasiłek okresowy	343	325	334	2.397	2.462	2.406
	zasiłek celowy	490	460	454	X	X	X
niepieniężne	posiłek	219	238	232	24.066	28.306	29.066
	schronienie	9	5	7	1.220	817	625
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	2	4	6	2	4	6
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	7	6	9	67	62	89

usługi	usługi opiekuńcze	61	53	51	20.280	18.651	18.027
	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	21	22	14	15.500	14.872	14.587
	poradnictwo specjalistyczne	114*	86*	0*	X	X	X
	praca socjalna	490*	492*	560*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	3*	0*	5*	X	X	X
	kontrakt socjalny	34	20	11	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielanymi formami pomocy w latach 2010-2012 były zasiłek celowy i okresowy. Pierwszy z nich przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. W latach 2010-2012 liczba osób nim objętych zmniejszała się z roku na rok (z 490 w 2010 r. do 454 w 2012 r.).

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. W 2010 roku skorzystały z niego 343 osoby, rok później 325 osób, a w 2012 roku 334 osoby.

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił posiłek, który był wsparciem udzielanym dzieciom w ramach wieloletniego programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W analizowanym okresie liczba osób objętych tą formą wsparcia ulegała wahaniom (219 w 2010 r., 238 w 2011 r., 232 w 2012 r.).

Wśród usług najistotniejszą rolę odgrywała praca socjalna świadczona w celu poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Obejmowała ona poradnictwo socjalne (np. rozmowy z psychologiem, pedagogiem i radcą prawnym) i pomoc w załatwianiu spraw urzędowych (napisanie podania, pozwu do sądu, skompletowanie dokumentów do ZUS) oraz była prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny. W latach 2010-2012 liczba rodzin, którym udzielono tej formy wsparcia, zwiększała się z roku na rok (z 490 w 2010 r. do 560 w 2012 r.).

W analizowanym okresie Urząd Miasta Hrubieszów świadczył również pomoc dla uczniów w postaci stypendiów socjalnych i zasiłków szkolnych. Liczba osób nimi objętych zwiększała się z roku na rok (202 w 2010 r., 152 w 2011 r., 228 w 2012 r.), a kwota udzielonych świadczeń wyniosła: 197.725 zł w 2010 roku, 125.080 w 2011 roku i 143.314 zł w 2012 roku.

Od 2012 roku Ośrodek realizował również zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej. W roku tym w pieczy zastępczej zostało umieszczonych 5 dzieci z miasta w tym: 4 dzieci w rodzinach zastępczych i 1 dziecko w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Na pobyt w rodzinach zastępczych wydatkowano kwotę 2.669,20 zł, a na pobyt w placówce opiekuńczo-wychowawczej kwotę 3.429,83 zł (gmina ponosiła wydatki w wysokości 10% kosztów pobytu).

W analizowanym okresie MOPS kierował również wnioski do Sądu i Prokuratury o wgląd w sytuację rodzin z uwagi na nieprawidłowe ich funkcjonowanie spowodowane nadużywaniem alkoholu przez rodziców bądź bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (w 2010 r. w stosunku do 7 rodzin, w 2011 r. w stosunku do 5 rodzin, a w 2012 r. w stosunku do 13 rodzin) oraz o skierowanie osób z zaburzeniami psychicznymi na leczenie psychiatryczne bez zgody. Dodatkowo składał wnioski do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o skierowanie na leczenie odwykowe bez zgody (w 2010 r. w stosunku do 3 osób, w 2011 r. w stosunku do 2 osób, a w 2012 r. w stosunku do 12 osób).

W analizowanym okresie Ośrodek, przy współpracy z wolontariuszami ze szkół oraz Ochotniczą Strażą Pożarną w Hrubieszowie, brał także udział w ogólnopolskich zbiórkach żywności organizowanych przez Banki Żywności, którą obdarowywano najuboższych mieszkańców miasta. Dodatkowo, wspólnie z Burmistrzem Miasta, MOPS organizował spotkania opłatkowe z okazji Wigilii Świąt Bożego Narodzenia, które odbywały się w Hrubieszowskim Domu Kultury.

W ramach realizowanych zadań MOPS przyznawał również świadczenia rodzinne. Choć w latach 2010-2012 ogólna liczba udzielonych świadczeń spadała z roku na rok (z 27.516 w 2010 r. do 24.523 w 2012 r.), to uwagę zwracała utrzymująca się na zbliżonym poziomie liczba zasiłków pielęgnacyjnych (4.947 w 2010 r., 4.901 w 2011 r., 4.992 w 2012 r.) oraz stale zwiększająca się liczba świadczeń pielęgnacyjnych (z 330 w 2010 r. do 864 w 2012

r.). Wzrost liczby świadczeń pielęgnacyjnych był wynikiem zmiany ustawowej, która poszerzyła krąg osób, którym takie świadczenie przysługuje. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Świadczenia rodzinne przyznane w mieście w latach 2010-2012

rodzaj świadczenia	liczba świadczeń		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.
zasiłek rodzinny	16.809	15.322	13.939
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	84	71	71
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	365	320	236
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0	0
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	823	842	824
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	935	889	817
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	965	922	828
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	244	224	168
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1.819	1.738	1.613
zasiłek pielęgnacyjny	4.947	4.901	4.992
świadczenie pielęgnacyjne	330	646	864
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	195	140	171
liczba świadczeń rodzinnych ogółem	27.516	26.015	24.523

Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie.

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne MOPS opłacał składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz zdrowotne. Liczba tych składek z roku na rok rosła (321 w 2010 r., 591 w 2011 r., 895 w 2012 r.).

Kolejną formę pomocy udzielaną przez Ośrodek stanowiły świadczenia alimentacyjne, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2010-2012 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, ulegała wahaniom (135 w 2010 r., 131 w 2011 r., 139 w 2012 r.), podobnie jak liczba udzielonych świadczeń (2.334 w 2010 r., 2.328 w 2011 r., 2.377 w 2012 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Świadczenia alimentacyjne przyznane w mieście w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
średniomiesięczna liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	135	131	139
liczba wypłaconych świadczeń	2.334	2.328	2.377

Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie.

W latach 2010-2012 MOPS prowadził również postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, przeprowadzając odpowiednio 65, 82 i 54 wywiady alimentacyjne, składając odpowiednio 54, 73 i 13 wniosków do prokuratury o ściganie za przestępstwo polegające na uporczywym uchylaniu się od obowiązku alimentacyjnego, odpowiednio 51, 63 i 13 wniosków do Starosty o zatrzymanie prawa jazdy oraz odpowiednio 50, 58 i 36 wniosków do Powiatowego Urzędu Pracy o aktywizację zawodową dłużników.

W 2012 roku pracownicy Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu Urzędu Miasta Hrubieszów, realizowali projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego. Objęto nim 247 osób, a wysokość dofinansowania wyniosła 255.208 zł.

Pomoc społeczna polega również na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Obejmuje ona zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. W mieście Hrubieszów, obok Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, funkcjonują: Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, Warsztaty Terapii Zajęciowej dla osób z upośledzeniem umysłowym, Stowarzyszenie Przeciwdziałania Patologiom Społecznym „Kres” oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Punkt Interwencji Kryzysowej. Dane szczegółowe na temat tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Instytucje wsparcia w mieście w 2012 roku

nazwa i adres instytucji oraz podmiot prowadzący	zakres oferowanych usług, liczba osób korzystających i/lub miejsc w 2012 roku oraz potrzeby w zakresie rozwoju instytucji
Środowiskowy Dom Samopomocy , ul. Piłsudskiego 1, 22-500 Hrubieszów. Podmiot prowadzący: Gmina Miejska Hrubieszów.	ŚDS jest domem typu A dla osób przewlekle psychicznie chorych, typu B dla osób niepełnosprawnych umysłowo i typu C dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia psychiczne. Wsparcie udzielane jest w ramach pracowni zajęć terapeutycznych (kulinarnej, plastycznej, komputerowej, krawieckiej, techniczno-stolarskiej), zajęć świetlicowych i kulturalno-oświatowych, oraz w zakresie rehabilitacji ruchowej. Liczba miejsc w 2012 r.:35.

	Liczba osób korzystających w 2012 r.: 39. Potrzeby w zakresie rozwoju instytucji: adaptowanie przestrzennego poddasza Domu na hostel z aneksem kuchennym dla 10 uczestników, toalety, pokój dla opiekunów dyżurujących nocą i małą świetlicą.
Stowarzyszenie Przeciwdziałania Patologiom Społecznym „Kres”, ul. Nowa 69, 22-500 Hrubieszów.	Stowarzyszenie pomaga osobom bezdomnym, najuboższym, starszym, matkom samotnie wychowującym dzieci i wszystkim potrzebującym pomocy. Stowarzyszenie zapewnia całoroczny pobyt. Posiada świetlicę oraz własną kuchnię, w której przygotowywane są posiłki dla mieszkańców Stowarzyszenia. Stowarzyszenie posiada 60 miejsc noclegowych. Potrzeby w zakresie rozwoju instytucji: pomoc w zbiórce żywności, ubrań, środków chemicznych i używanych mebli (w tym łóżek).
Warsztat Terapii Zajęciowej, ul. Górna 17, 22-500 Hrubieszów. Podmiot prowadzący: Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło w Hrubieszowie.	Warsztat prowadzi rehabilitację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych, u których orzeczono niepełnosprawność ze wskazaniem do terapii zajęciowej. Potrzeby w zakresie rozwoju instytucji: potrzeby lokalowe (mieszkania treningowe), doposażenie placówki.
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Ceglana 58/1, 22-500 Hrubieszów. Podmiot prowadzący: Powiat hrubieszowski.	PCPR realizuje zadania powiatu z zakresu pomocy społecznej, rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
Punkt Interwencji Kryzysowej, ul. Ceglana 58/1, 20-500 Hrubieszów. Podmiot prowadzący: Powiat hrubieszowski.	▪ pomoc osobom i rodzinom będącym ofiarami przemocy oraz znajdującym się w innej sytuacji kryzysowej, ▪ poradnictwo psychologiczne i prawne, ▪ pomoc dorosłym, dzieciom i młodzieży, ▪ linia interwencyjna, tel. (84) 696 37 77.

Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie.

Warto dodać, że w ramach Hrubieszowskiego Domu Kultury działa także Klub Seniora, a Fundacja „Podaj dłoń” z siedzibą w Trzeszczanach Pierwszych prowadzi w mieście Hrubieszowski Uniwersytet Trzeciego Wieku.

Mieszkańcy miasta korzystają również z pomocy oferowanej przez instytucje funkcjonujące poza miastem. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Instytucje wsparcia spoza miasta, z oferty których korzystają jego mieszkańcy

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tyszowcach, ul. Wielka 101, 22-630 Tyszowce.	Ośrodek oferuje: ▪ schronienie dla ofiar przemocy w rodzinie na okres 3 miesięcy, ▪ pomoc w formie specjalistycznego poradnictwa: psychologicznego, prawnego, socjalnego, terapeutycznego, medycznego, ▪ ochronę przed dalszym krzywdzeniem (ochronę osób doznających przemocy przed osobą stosującą przemoc), ▪ wsparcie w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej, ▪ konsultacje wychowawcze dla rodziców. Kategoria klienta: osoby dotknięte przemocą w rodzinie.
Dom Pomocy Społecznej w Krasnobrodzie, ul. Sanatoryjna 34, 22-440 Krasnobród.	Dom oferuje usługi w zakresie: potrzeb bytowych, opiekuńczych i wspomagających. Kategoria klienta: osoby w podeszłym wieku i niepełnosprawne fizycznie.
Dom Pomocy Społecznej w Tyszowcach, ul. Wielka 101, 22-639 Tyszowce.	Dom oferuje: ▪ usługi pielęgnacyjno-opiekuńcze, rehabilitacyjne i socjalne, ▪ aktywizację mieszkańców. Kategoria klienta: osoby w podeszłym wieku, niepełnosprawne fizycznie w wieku od 30 do 100 lat i więcej.
Dom Pomocy Społecznej w Majdanie Wielkim, Majdan Wielki 249, 22-440 Krasnobród.	Dom oferuje usługi w zakresie: potrzeb bytowych, opiekuńczych i wspomagających. Kategoria klienta: osoby przewlekle psychicznie chore – mężczyźni.
Dom Pomocy Społecznej w Zamościu, ul. Żdanowska 3, 22-400 Zamość.	Dom oferuje usługi w zakresie: potrzeb bytowych, leczenia (badania i porady lekarskie), potrzeb opiekuńczych, pielęgnacji chorych, rehabilitacji i aktywizacji społecznej. Kategoria klienta: kobiety niepełnosprawne intelektualnie w stopniu znacznym i głębokim, których stan zdrowia nie wymaga leczenia szpitalnego.
Dom Pomocy Społecznej w Popkowicach, Popkowice 1, 23-250 Urzędów.	Dom oferuje usługi: bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne. Kategoria klienta: osoby w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chore.
Schronisko dla Bezdomnych Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta w Zamościu, ul. Orlicz-Dreszera 2, 22-400 Zamość.	Schronisko oferuje: schronienie, nocleg, gorący posiłek, opiekę duszpasterską, socjalną i medyczną oraz pracę na rzecz schroniska w wymiarze 6-8 godzin dziennie dla osób zdrowych nieposiadających świadczeń pieniężnych. Kategoria klienta: bezdomni mężczyźni.
Schronisko dla Bezdomnych w Chełmie, ul. Wołyńska 69, 22-100 Chełm.	Schronisko oferuje: schronienie, nocleg, gorący posiłek, opiekę duszpasterską, socjalną i medyczną. Kategoria klienta: bezdomni mężczyźni.

Schronisko dla Osób Bezdomnych Starszych i Niepełnosprawnych w Krakowie, ul. Koprowa 4, 30-898 Kraków.	Schronisko oferuje: schronienie, nocleg, gorący posiłek, pracę socjalną, pomoc psychologiczną i usługi opiekuńcze. Kategoria klienta: osoby bezdomne, starsze i niepełnosprawne.
Noclegownia i Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn w Krakowie, ul. Makuszyńskiego 19a, 31-752 Kraków.	Noclegownia i Schronisko oferują: schronienie, nocleg, gorący posiłek, pracę socjalną, pomoc psychologiczną. Kategoria klienta: pełnoletni bezdomni mężczyźni.
Dom Dziecka, ul. Źródłana 1a, 22-400 Zamość.	Całodobowa placówka typu socjalizacyjnego i interwencyjnego. Kategoria klienta: dzieci w wieku od 5 lat do uzyskania pełnoletności.
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza, ul. Zamkowa 5 A, 22-300 Krasnystaw.	Całodobowa placówka socjalizacyjna. Kategoria klienta: dzieci w wieku od 8 lat do uzyskania pełnoletności.
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Zaczarowany Ogród”, ul. Mickiewicza 1, 22-300 Krasnystaw.	Całodobowa placówka typu socjalizacyjnego i interwencyjnego. Kategoria klienta: dzieci w wieku od 3 lat do uzyskania pełnoletności.
Placówka Rodzinna im. s. Longiny Trudzińskiej Zgromadzenia Sióstr Służebnych NMP. NP., Tuligłowy 1, 22-300 Krasnystaw.	Całodobowa placówka typu rodzinnego o charakterze integracyjnym. Kategoria klienta: dzieci w różnym wieku, dzieci z różnego rodzaju niepełnosprawnością, nieletnie matki z dziećmi.

Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie.

15. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form jego aktywności. Pełnią istotną rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

W 2013 roku w mieście Hrubieszów funkcjonowało ponad 20 organizacji pozarządowych. Samorząd miasta posiadał akt prawa miejscowego („Program Współpracy Gminy Miejskiej Hrubieszów z organizacjami pozarządowymi”), w oparciu o który miał możliwość podejmowania z nimi współpracy w formach wsparcia finansowego i pozafinansowego. Pierwsze z nich polegało na zleceniu organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych poprzez powierzenie lub wsparcie ich wykonania wraz z udzieleniem dotacji na odpowiednio finansowanie lub dofinansowanie ich realizacji, drugie natomiast m.in. na wzajemnej wymianie informacji, doradztwie i organizowaniu konsultacji, a także udzielaniu wsparcia rzeczowego i lokalowego oraz przy pozyskiwaniu środków z zewnętrznych źródeł finansowania.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego w mieście.

Tabela 14. Organizacje pozarządowe w mieście w 2013 roku

lp.	nazwa i adres organizacji	charakterystyka działania
1.	Stowarzyszenie Trzeźwośćowe „Lumen” ul. 3-go Maja 3, 22-500 Hrubieszów.	Działania na rzecz osób uzależnionych od alkoholu, promowanie trzeźwego stylu życia.
2.	Miejski Klub Sportowy „Unia”, ul. Ciesielczuka 2, 22-500 Hrubieszów.	Wielofunkcyjny klub sportowy zajmujący się wspieraniem i rozpowszechnianiem kultury fizycznej i sportu, prowadzeniem działań na rzecz osób w wieku emerytalnym, osób niepełnosprawnych oraz w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.
3.	Stowarzyszenie „Hrubieszów na Rowerach”, ul. Ciesielczuka 2, 22-500 Hrubieszów.	Propagowanie zdrowego stylu życia, organizowanie wycieczek rowerowych.
4.	Stowarzyszenie Przeciwdziałania Patologiom Społecznym „Kres”, ul. Nowa 69, 22-500 Hrubieszów.	Udzielanie pomocy w formie schronienia, wyżywienia osobom bezdomnym, najuboższym, matkom samotnie wychowującym dzieci i osobom starszym.

5.	Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym oraz Ich Rodzinom „Mamy Siebie” przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym, ul. Zamojska 16a, 22-500 Hrubieszów.	Rozwijanie i doskonalenie działalności na rzecz dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, które uczestniczą w zajęciach dydaktyczno-wychowawczych umożliwiających wszechstronny rozwój. Stowarzyszenie zapewnia kompleksową opiekę, różnorodne terapie oraz rehabilitację ruchową.
6.	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło w Hrubieszowie, ul. Górna 17, 22-500 Hrubieszów.	Działalność na rzecz wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością intelektualną, tworzenia warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, prowadzenia ich ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym oraz wspieranie ich rodzin.
7.	Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Jestem”, ul. Nowa 11, 22-500 Hrubieszów.	Działalność dobroczynna na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin ubogich i patologicznych, działalność na rzecz osób bezrobotnych, działalność kulturalna wśród dzieci i młodzieży na rzecz osób poszkodowanych w wypadkach samochodowych.
8.	Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży Zespołu Szkół Nr 3 „Dla Szkoły”, ul. Żeromskiego 11, 22-500 Hrubieszów.	Nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie.
9.	Stowarzyszenie Edukacyjne „Razem”, ul. Kolejowa 3b, 22-500 Hrubieszów.	Działalność charytatywna, ochrona i promocja zdrowia, promocja i organizacja wolontariatu, przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym.
10.	Chorągiew Lubelska ZHP, Hufiec Hrubieszów, ul. 3-go Maja 37, 22-500 Hrubieszów.	Wychowywanie młodego człowieka, tj. wspieranie go we wszechstronnym rozwoju i kształtowaniu charakteru przez stawianie wyzwań.
11.	Hrubieszowskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego, ul. Piłsudskiego 1, 22-500 Hrubieszów.	Działalność charytatywna, pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie ich szans, działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.
12.	Stowarzyszenie Amazonki, ul. 3-go Maja 10, 22-500 Hrubieszów.	Niesienie pomocy psychicznej zarówno przed, jak i po operacjach onkologicznych, podnoszenie sprawności fizycznej kobiet po operacjach, wymiana doświadczeń między kobietami.
13.	Stowarzyszenie Młodych Hrubieszowian „Viritim”, ul. Piłsudskiego 90/14, 22-500 Hrubieszów.	Pomoc w rozwoju hrubieszowskiej młodzieży oraz propagowanie aktywności w życiu publicznym w lokalnym wymiarze.
14.	Hrubieszowskie Towarzystwo Muzyczne, ul. 3-go Maja 37, 22-500 Hrubieszów.	Nauka w dziale dziecięcym i młodzieżowym w klasie: wokół, syntezator, saksofon, skrzypce, fortepian, akordeon, gitara.

15.	Stowarzyszenie Aktywnych Animatorów Kultury, ul. 3-go Maja 37, 22-500 Hrubieszów.	Działalność charytatywna, działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn.
16.	Stowarzyszenie Nauczycieli i Bibliotekarzy Powiatu Hrubieszowskiego, ul. Ciesielczuka 1, 22-500 Hrubieszów.	Działalność kulturalna.
17.	Ludowo-Uczniowski Klub Sportowy „Grześ”, ul. Żeromskiego 29, 22-500 Hrubieszów.	Upowszechnianie i wspieranie kultury fizycznej i sportu.
18.	Hrubieszowskie Stowarzyszenie Folklorystyczne, ul. 3-go Maja 7, 22-500 Hrubieszów.	Wspieranie Zespołu Pieśni i Tańca Ziemi Hrubieszowskiej oraz podejmowanie wszelkich działań na rzecz funkcjonowania tego zespołu. Organizacja koncertów, wyjazdów na festiwale polskie i zagraniczne, coroczne wydawanie kalendarza o Zespole. Organizacja obozów kondycyjnych, treningów sportowych.
19.	Podziemny Hrubieszów, ul. Plac Wolności 15, 22-500 Hrubieszów.	Promocja miasta, ochrona dóbr kultury.
20.	Uczniowski Klub Sportowy „Ogólniak”, ul. 3-go Maja 1, 22-500 Hrubieszów.	Wspieranie i rozpowszechnianie kultury fizycznej i sportu.
21.	Stowarzyszenie „Staszic”, ul. 3-go Maja 1, 22-500 Hrubieszów.	Promocja rozwoju naukowego młodzieży, rozbudzenie poznawczych i badawczych zainteresowań i pasji.
22.	Lokalna Organizacja Turystyczna „Gotania”, ul. mjr. H. Dobrzańskiego „Hubala” 1, 22-500 Hrubieszów.	Promocja miasta.
23.	Stowarzyszenie Bezpieczny Powiat Hrubieszowski, ul. 3-go Maja 37, 22-500 Hrubieszów.	Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym, działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, wspieranie organizacji pozarządowych realizujących zadania ze sfery zadań publicznych.

Źródło danych: Urząd Miasta Hrubieszów.

W Hrubieszowie istnieją 4 parafie kościoła rzymskokatolickiego oraz inne kościoły i związki wyznaniowe, w tym prawosławne i protestanckie. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Parafie Kościoła rzymskokatolickiego, inne kościoły i związki wyznaniowe w mieście w 2013 roku

lp.	nazwa kościoła	adres kościoła
1.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Mikołaja	ul. 3-go Maja 5, 22-500 Hrubieszów
2.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy	ul. Dwernickiego 85, 22-500 Hrubieszów
3.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Stanisława Kostki	ul. Plac Staszica 6, 22-500 Hrubieszów
4.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Ducha Świętego	ul. Nowa 11, 22-500 Hrubieszów
5.	Parafia Prawosławna pw. Zaśnięcia Najświętszej Maryi Panny	ul. B. Prusa 3, 22-500 Hrubieszów
6.	Zbór Świadków Jehowy	ul. Jatkowa 7, 22-500 Hrubieszów
7.	Kościół Ewangelicznych Chrześcijan, Zbór w Hrubieszowie	ul. Piłsudskiego 58, 22-500 Hrubieszów
8.	Kościół Chrześcijan Wiary Ewangelicznej	ul. Kościelna 5, 22-500 Hrubieszów
9.	Centrum Chrześcijańskie Rebeka, Kościół Boży w Chrystusie	ul. Tęczowa 5, 22-500 Hrubieszów

Źródło danych: Urząd Miasta Hrubieszów.

16. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”

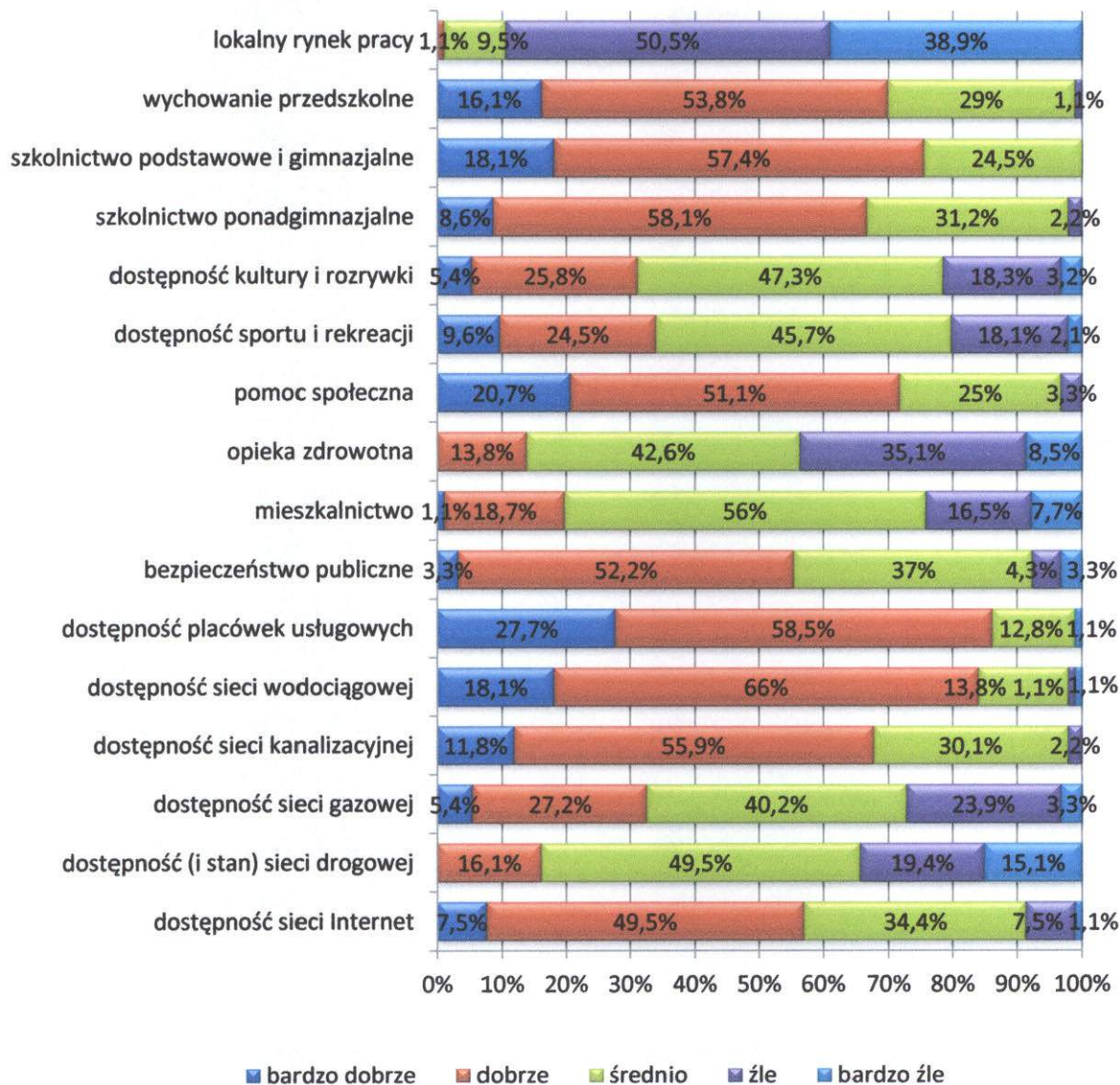
Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w mieście Hrubieszów posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiet, które zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców miasta, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Burmistrza Miasta, radnych, pracowników Urzędu Miasta, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych miasta, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła.

Do analizy przedłożono w sumie 97 wypełnionych anonimowo ankiet.

W pierwszym pytaniu poproszono przedstawicieli środowiska lokalnego o ocenę warunków życia w mieście. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 29. Warunki życia w mieście

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

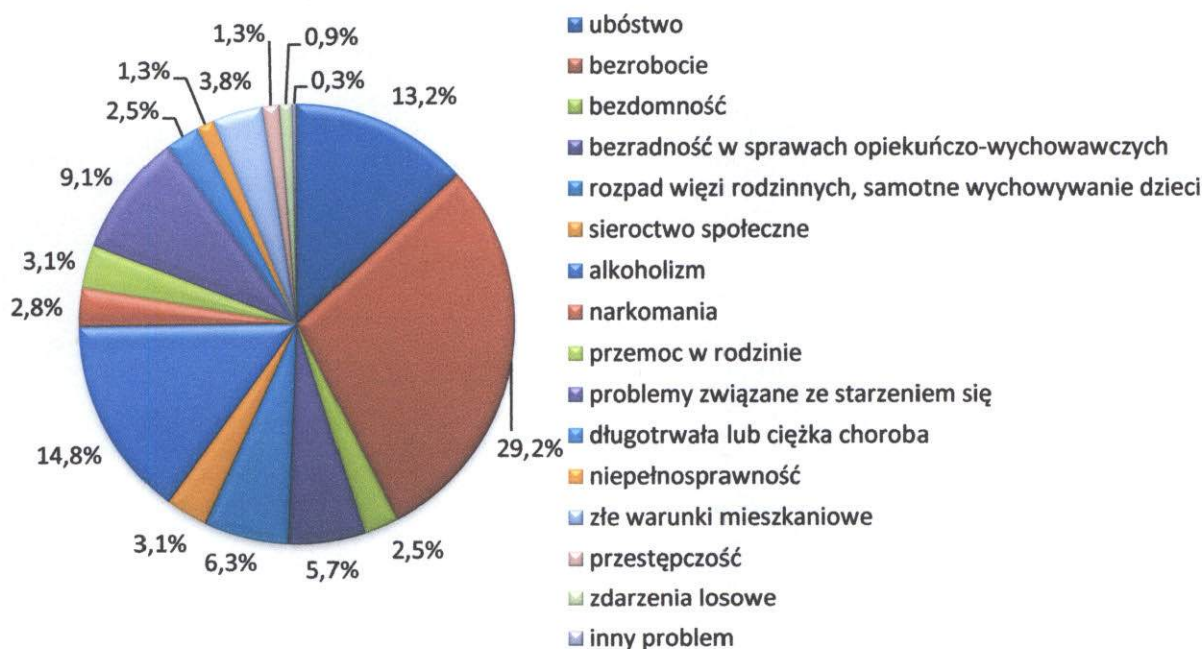
Analizując warunki życia w mieście, przedstawiciele środowiska lokalnego najlepiej ocenili dostępność placówek usługowych (27,7% ocen bardzo dobrych i 58,5% ocen dobrych), sieci wodociągowej (18,1% ocen bardzo dobrych i 66% ocen dobrych), szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego (18,1% ocen bardzo dobrych i 57,4% ocen dobrych), pomocy społecznej (20,7% ocen bardzo dobrych i 51,1% ocen dobrych) i wychowania przedszkolnego (16,1% ocen bardzo dobrych i 53,8% ocen dobrych).

Z wysoką oceną spotkały się także dostępność sieci kanalizacyjnej (11,8% ocen bardzo dobrych i 55,9% ocen dobrych) oraz szkolnictwa ponadgimnazjalnego (8,6% ocen bardzo dobrych i 58,1% ocen dobrych).

Najgorzej ankietowani ocenili natomiast lokalny rynek pracy (38,9% ocen bardzo złych i 50,5% ocen złych). Niezadowolenie budziła również dostępność opieki zdrowotnej (8,5% ocen bardzo złych i 35,1% ocen złych), dostępność i stan sieci drogowej (15,1% ocen bardzo złych i 19,4% ocen złych), dostępność sieci gazowej (3,3% ocen bardzo złych i 23,9% ocen złych) oraz sytuacja na rynku mieszkaniowym (7,7% ocen bardzo złych i 16,5% ocen złych).

W kolejnym pytaniu zapytano badanych o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców miasta. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 30. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców miasta

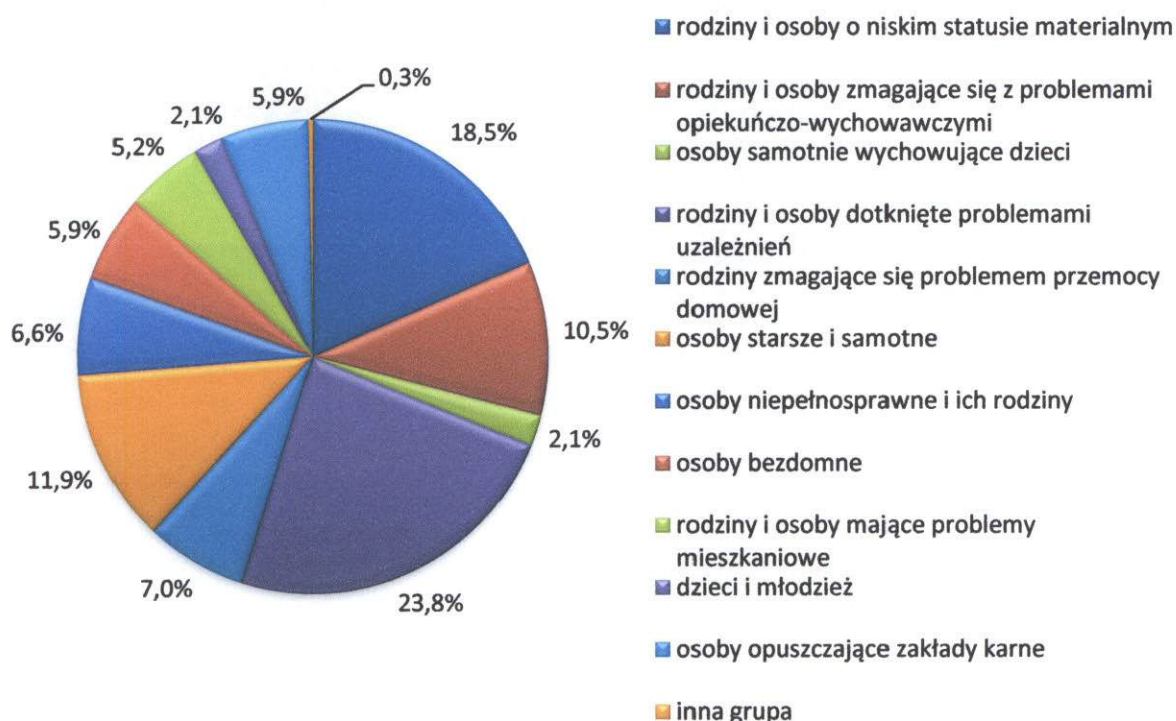

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców miasta, respondenci zaliczyli bezrobocie (29,2%) oraz alkoholizm (14,8%), ubóstwo (13,2%) i problemy związane ze starzeniem się (9,1%).

Odpowiadając na następane pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w mieście. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 31. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w mieście

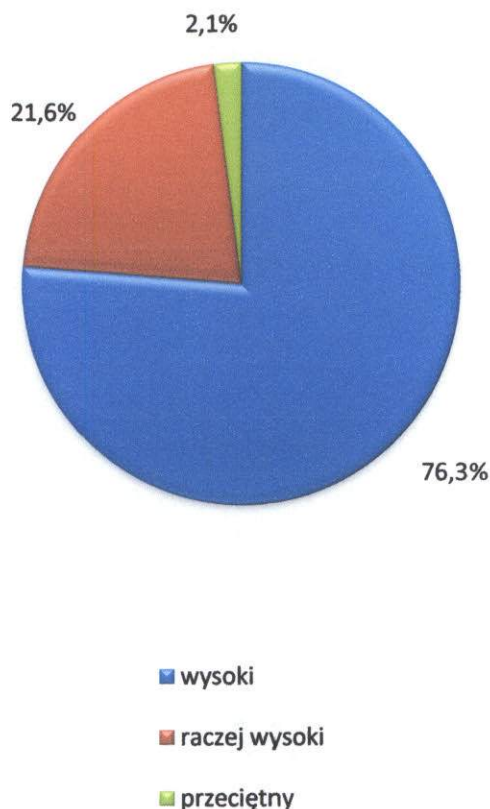
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych (23,8%) stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby zmagające się z problemami uzależnień. Liczne grono wśród ankietowanych stanowili ci, którzy wskazali na osoby i rodziny o niskim statusie materialnym (18,5%).

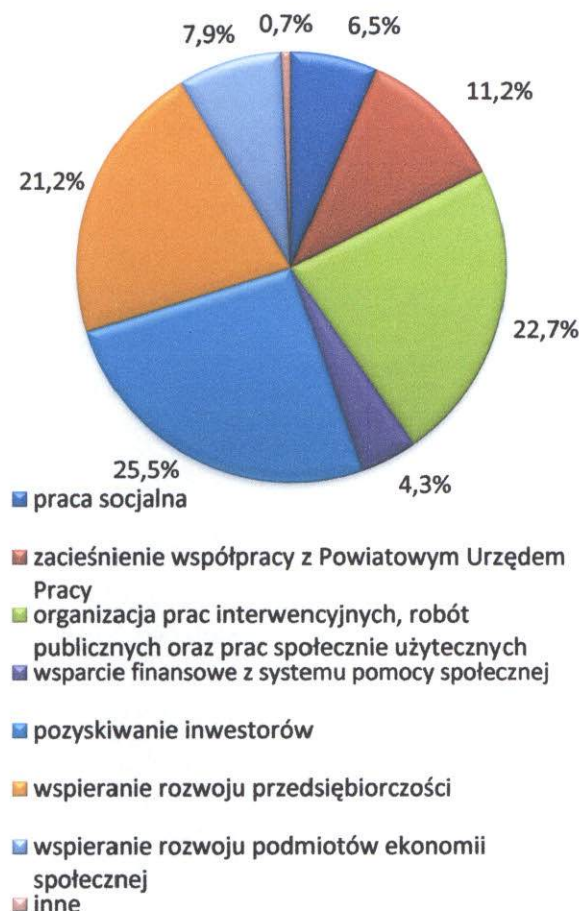
Zdaniem respondentów wykluczeniem społecznym zagrożone są także osoby starsze i samotne (11,9%) oraz rodziny zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, w tym rodziny wielodzietne i niepełne (10,5%).

W kolejnych pytaniach poproszono badanych o opinię na temat poziomu bezrobocia w mieście oraz wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób nim dotkniętych. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 32. Jaki jest poziom bezrobocia w mieście?

Wykres 33. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?

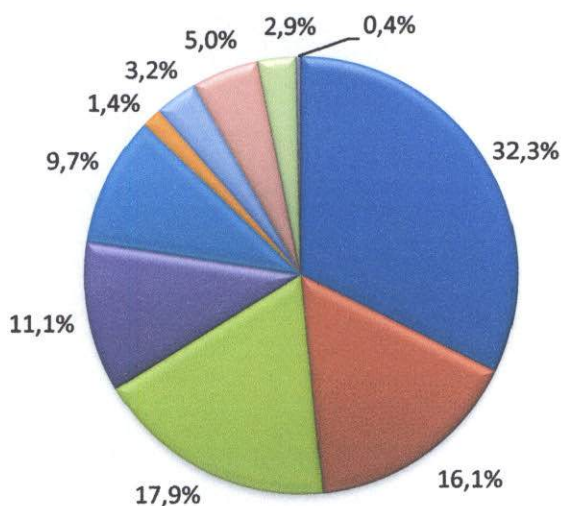
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Prawie wszyscy ankietowani (łącznie 97,9%) uznali, że poziom bezrobocia w mieście jest wysoki lub raczej wysoki. Nikt nie stwierdził, że jest on niski.

Wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób pozostających bez pracy, respondenci najczęściej wymieniali pozyskiwanie inwestorów (25,5%), organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych (22,7%) oraz wspieranie rozwoju przedsiębiorczości (21,2%). Mniejsze znaczenie przypisali zacieśnianiu współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu umożliwienia bezrobotnym (poprzez świadczenie poradnictwa oraz organizowanie stażu, kursów i szkoleń) zdobycia doświadczenia zawodowego oraz podniesienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych (11,2%).

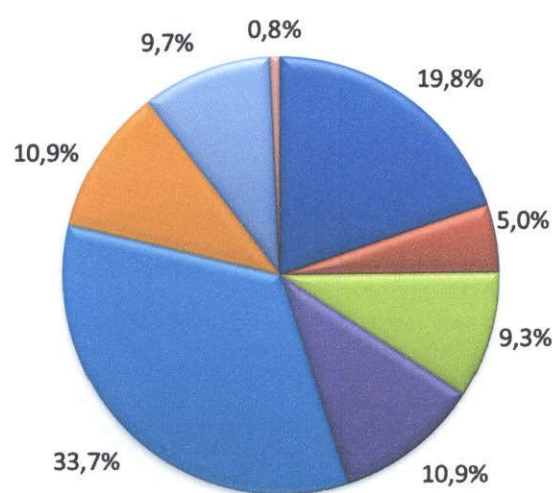
W odpowiedzi na następne pytania ankietowani wskazali przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców miasta oraz przedstawili propozycje działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób nim dotkniętych. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 34. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców miasta?

- bezrobocie
- dziedziczenie ubóstwa
- uzależnienia
- wyuczona bezradność
- niedostosowanie społeczne
- rozpad rodziny
- wielodzietność
- długotrwała choroba
- niepełnosprawność
- inne

Wykres 35. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?

- praca socjalna
- pomoc finansowa
- wsparcie rzeczowe, w tym w formie posiłku
- poradnictwo
- pomoc w znalezieniu zatrudnienia
- promowanie aktywnych postaw i samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej
- tworzenie mieszkań komunalnych i socjalnych
- inne

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

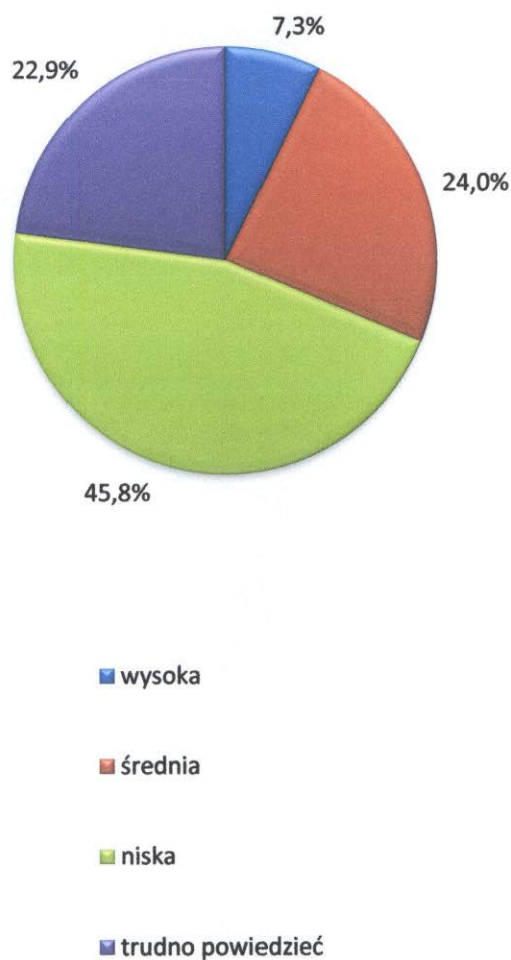
Wśród przyczyn popadania mieszkańców miasta w ubóstwo, ankietowani najczęściej wskazywali bezrobocie (32,3%) oraz uzależnienia (17,9%) i dziedziczenie ubóstwa (16,1%). Do powodów ubożenia ludności badani zaliczyli również wyuczoną bezradność (11,1%).

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać problemowi ubóstwa należałoby przede wszystkim udzielać pomocy w znalezieniu zatrudnienia (33,7%). Duże znaczenie przywiązywali również do pracy socjalnej (19,8%), poradnictwa, promowania aktywnych postaw i samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej (po 10,9%), tworzenia mieszkań komunalnych i socjalnych (9,7%) oraz wsparcia rzeczowego, w tym w formie posiłków (9,3%).

W kolejnych pytaniach została podjęta kwestia bezdomności – poproszono badanych o opinię na temat skali tego problemu w mieście oraz wskazanie działań, które przyniosłyby

największą skuteczność w jego zapobieganiu i rozwiązywaniu. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 36. Jaka jest skala problemu bezdomności w mieście?

Wykres 37. Jakie działania byłby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

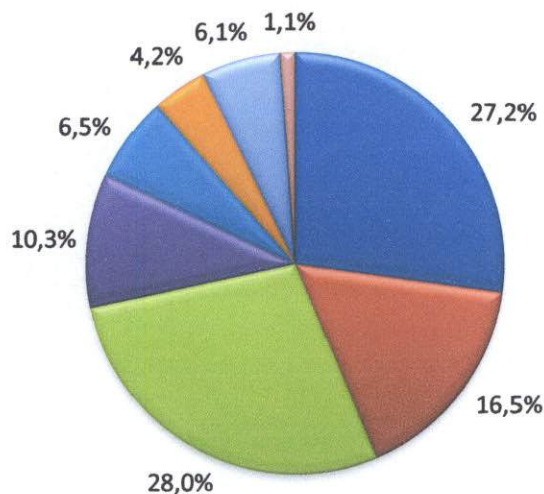
Blisko 46% respondentów stwierdziło, że skala bezdomności w mieście jest niska. Jednocześnie 24% badanych uznało ją za średnią, a 7,3% za wysoką. Nikt z ankietowanych nie odpowiedział, że problem ten w mieście nie występuje.

W opinii badanych największe efekty w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności może przynieść udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (22,8%). Istotne

znaczenie ma również tworzenie mieszkań komunalnych i socjalnych oraz opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności (po 12,3%), a także prowadzenie profilaktyki i terapii uzależnień (11,9%) i zapewnienie schronienia (10,8%).

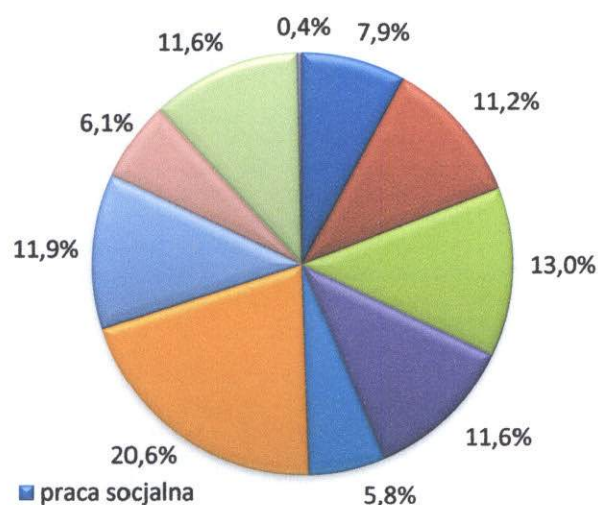
W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające poznać opinie respondentów na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 38. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w mieście

- niski poziom umiejętności wychowawczych
- ubóstwo
- uzależnienia
- przemoc w rodzinie
- niepełnosprawność, długotrwała choroba
- wielodzietność
- samotne rodzicielstwo
- inne

Wykres 39. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w mieście?

- praca socjalna
- pomoc asystenta rodziny
- edukacja rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich
- zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, terapii rodzinnej
- wyższe świadczenia pieniężne dla rodzin wielodzietnych i niepełnych
- pomoc w znalezieniu zatrudnienia
- profilaktyka i terapia w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie
- poszerzenie oferty wsparcia instytucji i organizacji wspierających rodzinę
- zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego
- inne

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

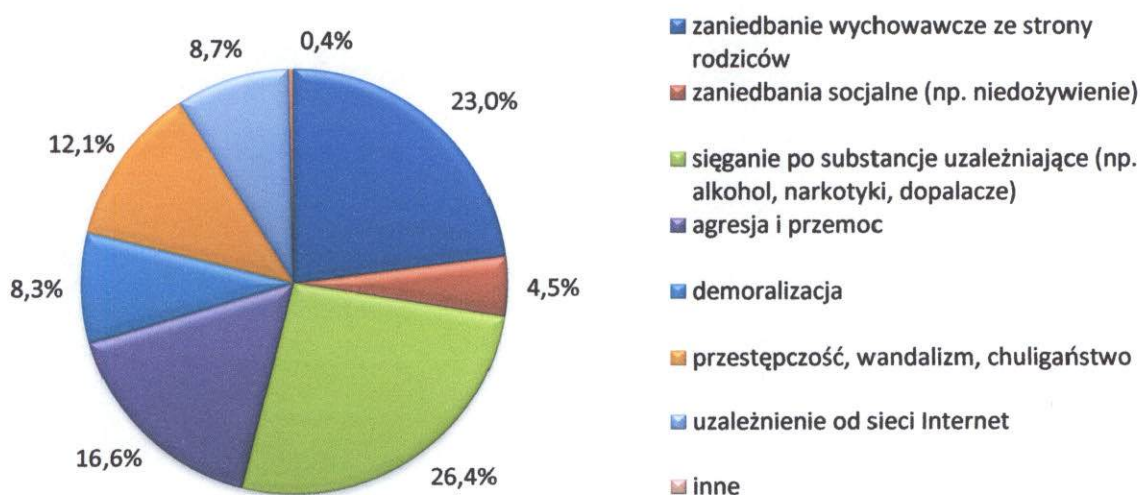
W opinii odpowiednio 28 i 27,2% badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego

w mieście są uzależnienia oraz niski poziom umiejętności wychowawczych. Zdaniem respondentów duży wpływ na występowanie tego problemu mają także ubóstwo (16,5%) i przemoc w rodzinie (10,3%).

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali udzielenie wsparcia w poszukiwaniu zatrudnienia (20,6%), a także prowadzenie edukacji rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich (13%), prowadzenie profilaktyki i terapii w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie (11,9%), zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, terapii rodzinnej, zapewnienie dzieciom i młodzieży szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (po 11,6%) oraz umożliwienie skorzystania z pomocy asystenta rodziny (11,2%).

W uzupełnieniu odpowiedzi na poprzednie pytania, ankietowani wskazali negatywne zjawiska, na jakie najbardziej narażone są dzieci i młodzież z miasta. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 40. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z miasta?

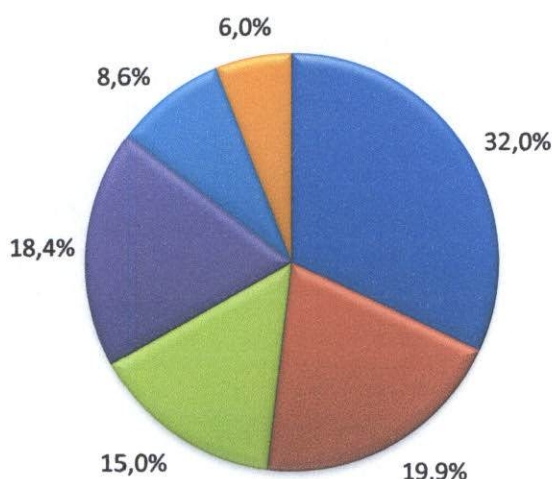

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z miasta, należą: sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki, dopalacze (26,4%) i zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców (23%), a także agresja i przemoc (16,6%) oraz przestępczość, wandalizm i chuligaństwo (12,1%).

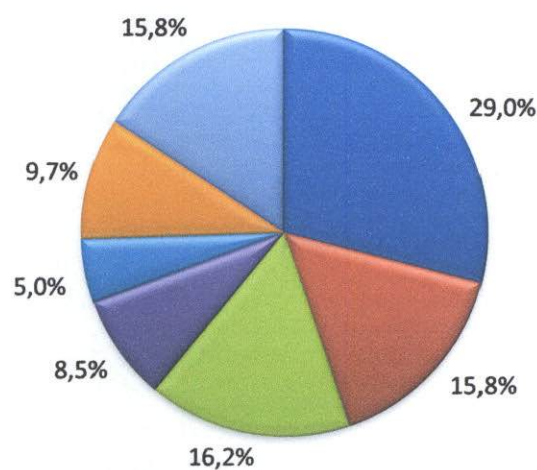
W następujących pytaniach poproszono respondentów o podanie przyczyn występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców miasta oraz wskazanie działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób i rodzin nim dotkniętych. Odpowiedzi w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 41. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców miasta

- bezrobocie, utrata pracy
- niezaradność życiowa
- konflikt w rodzinie, rozpad rodziny
- indywidualne skłonności do popadania w nałogi
- wzorce społeczne
- dostępność środków psychoaktywnych

Wykres 42. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

- profilaktyka wśród dzieci i młodzieży
- profilaktyka wśród dorosłych
- pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna
- pomoc psychologiczna
- pomoc prawna
- pomoc społeczna
- wspieranie rozwoju grup wsparcia, samopomocowych, klubów abstynenckich

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

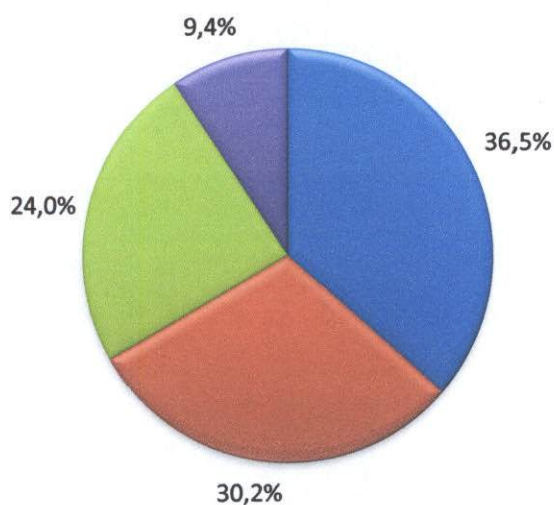
Do zasadniczych powodów występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców miasta badani zaliczyli bezrobocie i utratę pracy (32%), niezaradność życiową (19,9%) oraz indywidualne skłonności do popadania w nałogi (18,4%). Za ważną przyczynę uznali również konflikt w rodzinie lub jej rozpad (15%).

Zdaniem respondentów, podejmując działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, należy przede wszystkim skupić się na profilaktyce kierowanej do dzieci i młodzieży (29%). Ważne jest również zapewnienie szerszego dostępu do pomocy terapeutycznej

i rehabilitacyjnej (16,2%), prowadzenie działalności profilaktycznej wśród dorosłych oraz wspieranie rozwoju grup wsparcia, samopomocowych (np. AA i Al-Anon) i klubów abstynenckich (po 15,8%).

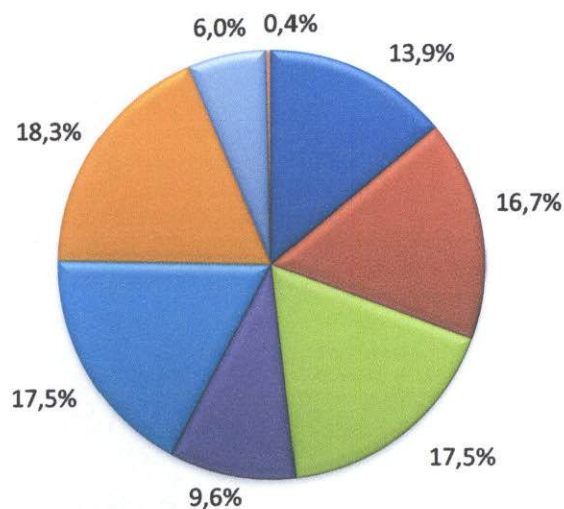
Następnie zapytano badanych o znajomość przypadków występowania problemu, który niejednokrotnie ma swoje źródło w uzależnieniach, tj. przemocy w rodzinie, oraz poproszono o przedstawienie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z tym zjawiskiem. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 43. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w mieście

- znam takie przypadki
- słyszałem(-am) o takich przypadkach
- nie znam takich przypadków
- nie słyszałem(-am) o takich przypadkach

Wykres 44. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?

- prowadzenie poradnictwa i interwencji
- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i prawnej
- profilaktyka agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży
- umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia
- motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych
- udział w programach i kampaniach społecznych poświęconych przemocy w rodzinie i jej skutkom
- inne

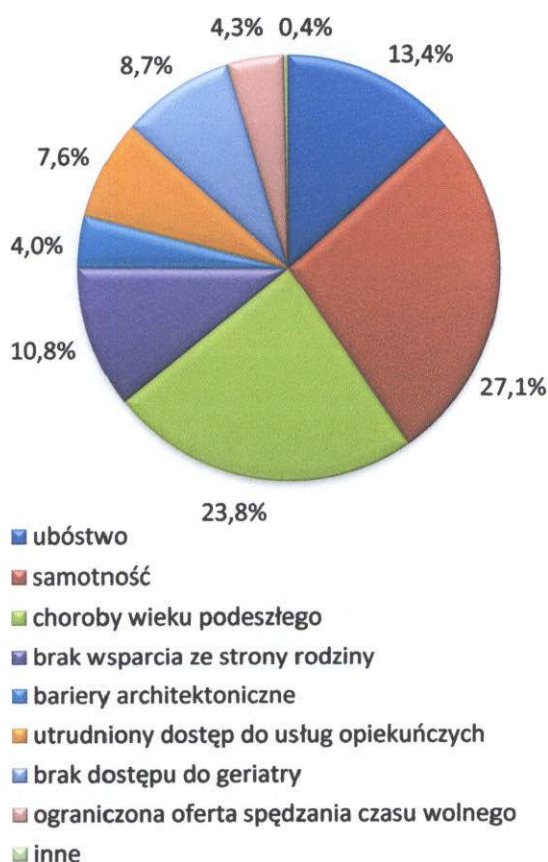
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Większość ankietowanych (łącznie 66,7%) stwierdziła, że zna przypadki występowania przemocy w rodzinie w mieście bądź o nich słyszała. Odmiennego zdania było w sumie 33,4% badanych.

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie, należy przede wszystkim motywować i kierować sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych (18,3%), prowadzić profilaktykę agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży, zapewnić osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia (po 17,5%), zwiększyć dostępność pomocy terapeutycznej i prawnej (16,7%), a także podejmować interwencje i świadczyć pomoc w postaci poradnictwa (13,9%).

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła problemów, z jakimi najczęściej zmagają się osoby starsze w mieście oraz działań, których wdrożenie przyczyniłoby się do poprawy ich sytuacji. Udzielone przez badanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 45. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z miasta

Wykres 46. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w mieście?

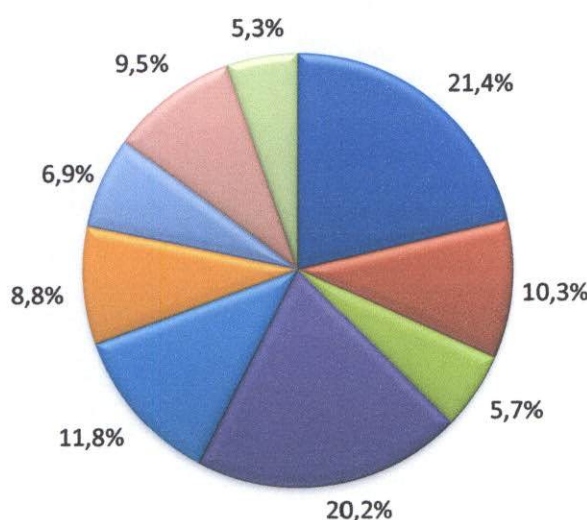
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii osób ankietowanych problemami, które najczęściej dotyczą osoby starsze w mieście, są samotność (27,1%) i choroby wieku podeszłego (23,8%). Zdaniem badanych seniorom doskwiera także ubóstwo (13,4%) i brak wsparcia ze strony rodziny (10,8%).

Do działań, których realizacja mogłaby się przyczynić do poprawy sytuacji seniorów w mieście, respondenci najczęściej zaliczali: zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (23,4%), zapewnienie dostępu do placówek wsparcia dziennego (klub seniora, dzienny dom pobytu) i zaangażowanie wolontariuszy do pomocy osobom starszym (po 21%) oraz rozwój usług opiekuńczych (20,2%).

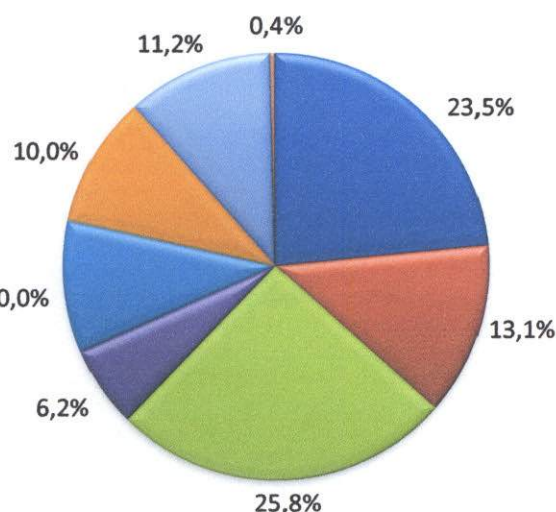
W odpowiedzi na kolejne pytania ankietowani identyfikowali problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne w mieście, oraz wskazywali działania, których podjęcie pozwoliłoby na pełniejszy ich udział w życiu społecznym. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 47. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z miasta

- bariery architektoniczne
- utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych
- utrudniony dostęp do usług opiekuńczych
- brak odpowiednich ofert pracy
- deficyt zakładów pracy chronionej
- ubóstwo
- izolacja społeczna
- niski poziom akceptacji społecznej
- problemy psychologiczne

Wykres 48. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?

- likwidacja barier architektonicznych
- zwiększenie dostępu do rehabilitacji
- tworzenie stanowisk pracy
- zwiększenie dostępności kształcenia integracyjnego
- organizowanie środowiskowych spotkań i imprez integracyjnych
- zwiększenie dostępu do pomocy specjalistycznej, w tym psychologicznej, pedagogicznej
- zapewnienie dostępu do wczesnej diagnostyki medycznej
- inne

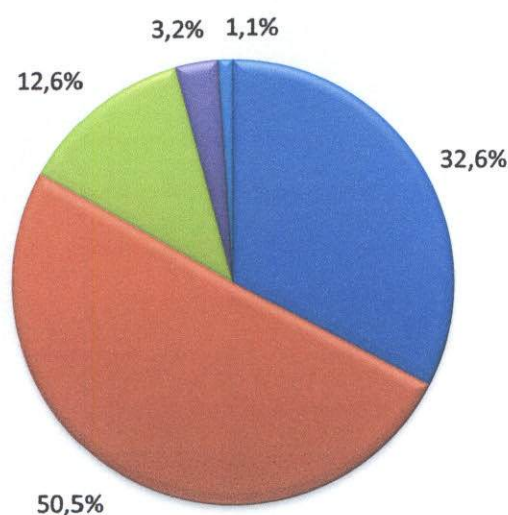
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według badanych problemami, z którymi najczęściej zmagają się osoby dotknięte niepełnosprawnością z miasta są bariery architektoniczne (21,4%) oraz brak odpowiednich ofert pracy (20,2%).

W opinii ankietowanych działania, które umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym, powinny skupiać się na tworzeniu miejsc pracy (25,8%) oraz likwidowaniu barier architektonicznych (23,5%). Istotne znaczenie ma także zwiększenie dostępu do rehabilitacji (13,1%).

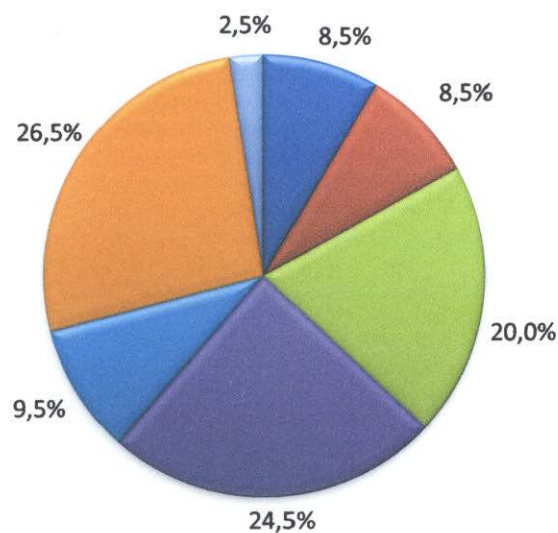
W ostatnich pytaniach podjęto temat stanu bezpieczeństwa w mieście – poczucia bezpieczeństwa, przyczyn jego braku oraz działań, które wpłynęłyby na jego zwiększenie. Szczegóły w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 49. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w mieście?

- tak
- raczej tak
- raczej nie
- nie
- trudno powiedzieć

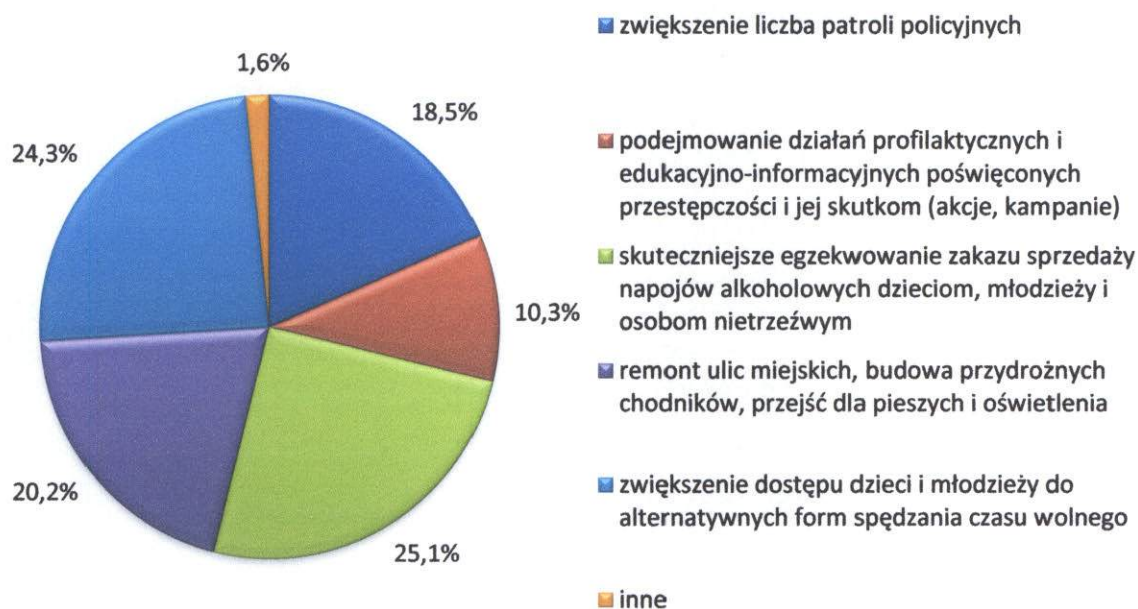
Wykres 50. Przyczyny braku bezpieczeństwa w mieście

- częste włamania i kradzieże
- częste napady, rozboje
- niewystarczająca liczba patroli policyjnych
- pijący alkohol w miejscach publicznych
- przemoc w rodzinie
- zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy)
- inne

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wykres 51. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w mieście?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 83,1%) stwierdziła, że czuje się raczej bezpiecznie bądź bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmienną opinię wyraziło 15,8% badanych.

Wśród przyczyn braku bezpieczeństwa respondenci najczęściej wskazywali zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy; 26,5%), pijących alkohol w miejscach publicznych (24,5%) oraz niewystarczającą liczbę patroli policyjnych (20%).

Zdaniem ankietowanych na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w mieście w największym stopniu wpłynęłoby skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym (25,1%), zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (24,3%), a także remont ulic miejskich, budowa przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia (20,2%) oraz zwiększenie liczby patroli policyjnych (18,5%).

17. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Na potrzeby niniejszego dokumentu analiza została przeprowadzona w następujących obszarach: 1. Bezrobocie, ubóstwo i bezdomność, 2. Rodzina, dzieci i młodzież, 3. Uzależnienia i przemoc w rodzinie, 4. Starość i niepełnosprawność, 5. Kapitał społeczny i aktywność obywatelska.

Obszar: Bezrobocie, ubóstwo i bezdomność

Mocne strony	Słabe strony
▪ upowszechnianie ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach ▪ pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) ▪ podejmowanie działań służących pozyskaniu inwestorów mogących stworzyć w mieście nowe miejsca pracy (np. przygotowywanie terenów pod inwestycje, oferowanie ulg podatkowych) ▪ funkcjonowanie w mieście podmiotów ekonomii społecznej ▪ diagnozowanie problemu bezdomności ▪ informowanie bezdomnych o przysługujących im prawach	▪ niska skuteczność działań podejmowanych na rzecz ograniczenia bezrobocia ▪ niewystarczające zasoby mieszkań komunalnych w mieście, w tym socjalnych ▪ brak standardu usług świadczonych osobom bezdomnym ▪ brak indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności

oraz dostępnych formach pomocy ▪ wspieranie osób wychodzących z bezdomności ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych i bezdomnych	
Szanse	Zagrożenia
▪ możliwość ograniczenia bezrobocia w mieście dzięki dostępności europejskich rynków pracy oraz środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) ▪ aktywne poszukiwanie pracy przez bezrobotnych ▪ niezwiększająca się liczba osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych wymagających schronienia ▪ społeczna akceptacja osób bezdomnych ▪ istnienie w regionie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych i bezdomnych	▪ rosnący poziom bezrobocia w mieście ▪ występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia ▪ postępujące zjawisko ubożenia mieszkańców miasta ▪ ograniczony potencjał inwestorów w powiecie ▪ ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież

Obszar: Rodzina, dzieci i młodzież

Mocne strony	Słabe strony
▪ odpowiednia dostępność szkół podstawowych i gimnazjalnych w mieście ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży	▪ niewystarczający dostęp rodzin do poradnictwa specjalistycznego ▪ brak w mieście grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci ▪ niedostateczny dostęp do opieki przedszkolnej w mieście ▪ niewystarczający dostęp do placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży w mieście

	▪ niedostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego ▪ nieodpowiednia dostępność opieki medycznej w mieście
Szanse	Zagrożenia
▪ możliwość kontynuowania w mieście nauki na poziomie ponadgimnazjalnym ▪ istnienie w regionie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży ▪ rosnąca liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży	▪ utrzymująca się liczba rodzin dysfunkcyjnych w mieście ▪ brak warunków do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej ▪ niski poziom koordynacji działań instytucji i organizacji wspierających rodziny, dzieci i młodzież

Obszar: Uzależnienia i przemoc w rodzinie

Mocne strony	Słabe strony
▪ funkcjonowanie w mieście Poradni Terapii Uzależnień od Alkoholu, Oddziału Leczenia Uzależnień, Punktu Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Punktu Interwencji Kryzysowej, grup samopomocowych (AA „Albatros”, AA „Granica” ZK, Al-Anon) oraz Stowarzyszenia Trzeźwościowego „Lumen” ▪ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie ▪ prowadzenie wśród rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie	▪ niewystarczający dostęp rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej oraz wsparcia psychospołecznego i prawnego ▪ brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie

▪ prowadzenie wśród dzieci i młodzieży działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze uzależnień	
Szanse	Zagrożenia
▪ zwiększająca się świadomość społeczna, w tym dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli na temat problemów uzależnień i przemocy ▪ istnienie w regionie organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom	▪ relatywnie niska liczba osób wyleczonych z uzależnień, ▪ obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej ▪ zwiększająca się liczba rodzin wymagających interwencji z powodu przemocy w rodzinie ▪ rosnąca liczba osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych ▪ zwiększająca się liczba osób wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia ▪ rosnąca liczba osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych ▪ deficyt w regionie organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Obszar: Starość i niepełnosprawność

Mocne strony	Słabe strony
▪ informowanie osób starszych i niepełnosprawnych o przysługujących im prawach i dostępnych formach pomocy ▪ dysponowanie wystarczającą liczbą pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom starszym, w tym w formie usług opiekuńczych	▪ ograniczony dostęp do opieki geriatrycznej w mieście ▪ niewystarczająca liczba pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym, ▪ ograniczona działalność prozdrowotna wśród osób starszych ▪ ograniczone możliwości kontynuowania

▪ organizowanie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi ▪ funkcjonowanie w mieście Klubu Seniora, Hrubieszowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku, Koła Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów ▪ funkcjonowanie w mieście Środowiskowego Domu Samopomocy, Warsztatów Terapii Zajęciowej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Koła Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Stowarzyszenia Pomocy Osobom Niepełnosprawnym oraz Ich Rodzinom „Mamy Siebie”, Hrubieszowskiego Stowarzyszenia Ochrony Zdrowia Psychicznego ▪ upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy i informacji o wolnych miejscach pracy ▪ zapewnianie dostępu do kształcenia integracyjnego ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych ▪ obecność w mieście wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu	przez seniorów aktywności zawodowej ▪ nieodpowiadająca potrzebom osób starszych infrastruktura techniczna w mieście
Szanse	Zagrożenia
▪ możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny ▪ dobra dostępność domów pomocy społecznej ▪ brak zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb seniorów i niepełnosprawnych ▪ zwiększająca się społeczna akceptacja	▪ zwiększająca się liczba osób starszych ▪ niezadowolający poziom życia osób starszych ▪ niewielki udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych ▪ występowanie zjawiska migracji osób młodych do większych jednostek

osób niepełnosprawnych ▪ istnienie w regionie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych	administracyjnych ▪ istnienie w mieście barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym

Obszar: Kapitał społeczny i aktywność obywatelska

Mocne strony	Słabe strony
▪ wystarczająca w stosunku do potrzeb liczba pracowników socjalnych ▪ dobrze wykwalifikowana, kadra zatrudniona w MOPS-ie ▪ posiadanie wiedzy na temat problemów społecznych występujących w mieście ▪ informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia ▪ dobrze rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej w mieście ▪ pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi i z przedstawicielami kościoła ▪ funkcjonowanie wolontariatu w mieście	▪ brak asystentów rodziny ▪ nieodpowiednie warunki lokalowe MOPS-u wpływające na jakość obsługi klienta systemu pomocy społecznej
Szanse	Zagrożenia
▪ niezwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego ▪ istnienie w mieście organizacji pozarządowych ▪ włączanie się przedstawicieli kościoła w działania pomocowe ▪ aktywny udział mieszkańców miasta w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych	▪ popadanie przez pracowników pomocy społecznej w rutynę i doznawanie syndromu wypalenia zawodowego ▪ niewłaściwie finansowany system pomocy społecznej ▪ wciąż niekorzystny wizerunek sektora pomocy społecznej

18. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w mieście Hrubieszów, pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- bezrobocie prowadzące do ubóstwa i bezdomności, które dotyka zarówno osoby młode bez stażu pracy lub z niewielkim doświadczeniem zawodowym, jak i osoby mające za sobą kilkunastoletni okres zatrudnienia,
- niekorzystne zmiany demograficzne powodujące postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej, a tym samym zwiększające ryzyko chorób i niepełnosprawności,
- utrzymującą się liczbę rodzin dysfunkcyjnych zmagających się zarówno z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, jak i problemami alkoholizmu i przemocy domowej, co m.in. wymaga zapewnienia wsparcia ze strony asystenta rodziny oraz powoduje konieczność zintensyfikowania działalności profilaktycznej i zwiększenia dostępności leczenia i wsparcia,
- zaspokajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia, zwiększenie dostępności środowiskowej opieki pielęgniarstwa oraz pomocy specjalistycznej, w tym opieki paliatywnej i geriatrycznej,
- podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego,
- rozwijanie lokalnego systemu pomocy społecznej oraz podejmowanie na szerszą skalę współpracy z sektorem pozarządowym przy realizacji zadań z zakresu polityki społecznej.

Wyniki diagnozy, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2015-2020. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców miasta, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w poniżej przedstawionych obszarach.

- 1. Tworzenie warunków do zwiększenia zatrudnienia oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu:** zmniejszanie poziomu bezrobocia poprzez wspieranie osób nim dotkniętych oraz poszukujących pracy, udzielanie pomocy zagrożonym lub

dotkniętym ubóstwem i bezdomnością, a także usprawnianie seniorów oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób niepełnosprawnych.

- 2. Poprawa kondycji rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju oraz podnoszenie poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego:** pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju, wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
- 3. Wzmacnianie lokalnych służb społecznych oraz rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego:** doskonalenie sektora pomocy społecznej oraz wspieranie organizacji pozarządowych i rozszerzanie z nimi współpracy.

III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misją samorządu miasta Hrubieszów w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2020 jest *poprawa jakości życia w mieście oraz dążenie do integracji społecznej poprzez stwarzanie mieszkańcom możliwości rozwoju oraz skuteczne przeciwdziałanie różnym formom wykluczenia społecznego*. Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania oraz prognozę zmian.

Cel strategiczny 1.	Tworzenie warunków do zwiększenia zatrudnienia oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu
Cele operacyjne:	1. Zmniejszanie poziomu bezrobocia poprzez wspieranie osób nim dotkniętych oraz poszukujących pracy. 2. Udzielanie pomocy zagrożonym lub dotkniętym ubóstwem i bezdomnością. 3. Usprawnianie seniorów oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób niepełnosprawnych
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców miasta – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego. 2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny. 3. Udzielanie przez MOPS pomocy finansowej osobom dotkniętym bezrobociem. 4. Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej w mieście, np. spółdzielni socjalnych oraz centrum lub klubu integracji społecznej. 5. Podejmowanie działań w celu pozyskania inwestorów mogących utworzyć nowe miejsca pracy, m.in. dalsze promowanie miasta, przygotowywanie i oferowanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie ulg podatkowych dla inwestorów. 6. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w mieście. 7. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

	8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi udzielającymi wsparcia osobom bezrobotnym.
Kierunki działań do celu operacyjnego 2.	1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami ubogimi, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych. 2. Zachęcanie osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego do aktywnych postaw, promowanie wśród nich samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych, np. zbiórek odzieży, sprzętu AGD. 3. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością – prowadzenie pracy socjalnej, udzielenie wsparcia finansowego i rzeczowego, zapewnienie dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego, opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz zapewnienie schronienia. 4. Wsparcie finansowe, rzeczowe (w tym w formie żywności) i psychologiczne osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. 5. Podjęcie działań w kierunku utworzenia w mieście jadłodajni. 6. Udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin ubogich, m.in. poprzez prowadzenie dożywiania w szkołach, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także organizowanie wypoczynku letniego i zimowego oraz czasu wolnego. 7. Opracowanie, realizacja lub współdziałanie w realizacji programów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem. 8. Powiększenie w mieście zasobów mieszkań komunalnych, w tym socjalnych. 9. Rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ubogich i bezdomnych, np. ze Stowarzyszeniem Przeciwdziałania Patologiom Społecznym „Kres”, oraz z Kościołem.
Kierunki działań do celu operacyjnego 3.	1. Udzielanie osobom starszym i niepełnosprawnym wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej. 2. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. 3. Rozwijanie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi. 4. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych, m.in. przy współpracy z Klubem Seniora funkcjonującym w ramach Hrubieszowskiego Domu Kultury, Hrubieszowskim Uniwersytetem Trzeciego Wieku prowadzonym przez Fundację „Podaj dłoń”, Kołem Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Niepełnosprawnym oraz Ich Rodzinom „Mamy Siebie oraz Hrubieszowskim Stowarzyszeniem Ochrony Zdrowia Psychicznego.

	5. Podjęcie działań w kierunku utworzenia w mieście dziennego domu pobytu. 6. Poszerzenie oferty funkcjonującego w mieście Środowiskowego Domu Samopomocy. 7. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, poszerzeniu oferty rehabilitacyjnej i dostępności sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia. 8. Podejmowanie i rozszerzanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, w tym z zakładami opieki zdrowotnej, Kołem Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Kołem Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Fundacją „Podaj dłoń”, Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Niepełnosprawnym oraz Ich Rodzinom „Mamy Siebie oraz Hrubieszowskim Stowarzyszeniem Ochrony Zdrowia Psychicznego. 9. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.
Czas realizacji	Lata 2015-2020.
Realizatorzy	Burmistrz Miasta, Rada Miejska, Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Klub Seniora, Środowiskowy Dom Samopomocy, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne.
Partnerzy w realizacji	Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hrubieszowie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ponadgimnazjalne, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza miasta, Hrubieszowski Uniwersytet Trzeciego Wieku, instytucje rządowe, placówki ochrony zdrowia, placówki świadczące usługi rehabilitacyjne, w tym Warsztat Terapii Zajęciowej w Hrubieszowie, ośrodki wsparcia, instytucje rządowe, pracodawcy, organizacje pozarządowe, w tym Stowarzyszenie Przeciwdziałania Patologiom Społecznym „Kres”, Koło Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Koło Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Fundacja „Podaj dłoń”, Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym oraz Ich Rodzinom „Mamy Siebie”, Hrubieszowskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego, Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Prognoza zmian	▪ spadek liczby bezrobotnych i wzrost liczby osób zaktywizowanych, ▪ zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej, ▪ wzrost liczby inwestorów i podmiotów gospodarczych, ▪ poprawa sytuacji osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego, ▪ zwiększenie możliwości uzyskania mieszkania przez osoby o niskim statusie materialnym, ▪ poprawa dostępności i jakości usług świadczonych bezdomnym, ▪ zwiększenie liczby osób wychodzących z bezdomności. ▪ zwiększenie udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, ▪ podniesienie standardu świadczonych usług, ▪ podniesienie jakości funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, ▪ zwiększenie liczby osób usprawnionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 2.	Poprawa kondycji rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju oraz podnoszenie poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego
Cele operacyjne:	1. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju. 2. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie. 3. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia. 4. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	1. Kontynuowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z rodzinami mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. 2. Zatrudnianie asystentów rodziny oraz, w razie potrzeby, ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń. 3. Prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny, m.in. przez pracowników MOPS-u, placówek oświatowych, asystentów rodziny. 4. Udzielanie przez MOPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych, dodatków mieszkaniowych. 5. Zapewnienie rodzinom (w tym rodzinom z dziećmi dotkniętymi niepełnosprawnością) oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologiczno-pedagogicznego, prawnego), terapii rodzinnej i mediacji.

	6. Podjęcie działań w kierunku utworzenia w mieście domu samotnej matki. 7. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci. 8. Zwiększenie w mieście dostępności opieki przedszkolnej oraz zapewnienie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3. 9. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych miasta; rozwijanie infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego, organizowanie wypoczynku. 10. Rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży; podjęcie działań w kierunku utworzenia w mieście świetlicy socjoterapeutycznej. 11. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów socjalnych i zasiłków szkolnych. 12. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. 13. Opracowanie i realizacja gminnego programu wspierania rodziny. 14. Integrowanie i koordynowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w mieście poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i Kościoła.
Kierunki działań do celu operacyjnego 2.	1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków; wspieranie działalności funkcjonujących w mieście Poradni Terapii Uzależnień od Alkoholu oraz Oddziału Leczenia Uzależnień. 2. Poprawa dostępności wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego dla rodzin dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie. 3. Zintensyfikowanie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży. 4. Kontynuowanie działalności i poszerzenie oferty funkcjonującego w mieście Punktu Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie. 5. Wspieranie grup samopomocowych działających na rzecz osób uzależnionych, współuzależnionych i dotkniętych przemocą w rodzinie (AA „Albatros”, AA „Granica” ZK, Al-Anon). 6. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

	7. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. 8. W razie konieczności zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia. 9. Kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych. 10. Rozszerzanie i podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie, np. ze Stowarzyszeniem Przeciwdziałania Patologiom Społecznym „Kres” i Stowarzyszeniem Trzeźwościowym „Lumen”.
Kierunki działań do celu operacyjnego 3.	1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej. 2. Zwiększenie dostępu mieszkańcom do środowiskowej opieki pielęgniarstwa oraz świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej oraz usług specjalistycznych, w tym opieki paliatywnej i geriatrycznej. 3. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych. 4. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami. 11. Opracowanie i realizacja gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego.
Kierunki działań do celu operacyjnego 4.	1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów i strażników miejskich. 2. Podejmowanie w mieście przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie). 3. Rozwijanie systemu monitoringu oraz patrołowanie i wizytowanie miejsc publicznych w mieście. 4. Kontynuowanie przez jednostki miejskie i mieszkańców współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości. 5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego. 6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont ulic miejskich, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych.
Czas realizacji	Lata 2015-2020.

Realizatorzy	Burmistrz Miasta, Rada Miejska, Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki przedszkolne i oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, Straż Miejska.
Partnerzy w realizacji	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Hrubieszowie, szkoły ponadgimnazjalne, placówki ochrony zdrowia, placówki leczenia uzależnień, w tym Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Oddział Leczenia Uzależnień w Hrubieszowie, Punkt Interwencji Kryzysowej w Hrubieszowie, ośrodki wsparcia, w tym Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tyszowcach, grupy samopomocowe, specjaliści, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	▪ spadek liczby rodzin zmagającymi się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, ▪ poszerzenie wiedzy na temat właściwego wypełniania ról rodzicielskich, ▪ zwiększenie dostępności wsparcia, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci, ▪ zróżnicowanie form spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających, ▪ zwiększenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce, ▪ poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego trybu życia, ▪ zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej oraz wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych, ▪ zmniejszenie skali przemocy w rodzinie. ▪ spadek przestępczości, w tym wśród nieletnich, ▪ poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie przestępczości i jej skutków, ▪ zwiększenie bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 3.	Wzmacnianie lokalnych służb społecznych oraz rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego
Cele operacyjne:	1. Doskonalenie sektora pomocy społecznej. 2. Wspieranie organizacji pozarządowych oraz rozszerzanie z nimi współpracy.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	1. Systematycznie podnoszenie kompetencji przez kadrę MOPS-u. 2. Zatrudnianie asystentów rodziny. 3. Podjęcie działań w kierunku utworzenia w MOPS-ie Zespołu ds. asysty rodzinnej (poradnictwa specjalistycznego). 4. Zwiększanie dostępności infrastruktury socjalnej w mieście poprzez poszerzenie oferty i zasobów już działających jednostek oraz, w razie potrzeby, utworzenie nowych. 5. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy. 6. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych. 7. Podjęcie działań w kierunku poprawy warunków lokalowych MOPS-u oraz pozyskania samochodu służbowego. 8. Opracowywanie i realizowanie projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
Kierunki działań do celu operacyjnego 2.	1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. 2. Rozwijanie współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. 3. Wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania. 4. Zachęcanie mieszkańców miasta do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz wspieranie inicjatyw społecznych. 5. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.
Czas realizacji	Lata 2015-2020.
Realizatorzy	Burmistrz Miasta, Rada Miejska, Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne miasta.

Partnerzy w realizacji	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hrubieszowie, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	▪ profesjonalizacja kadry pomocy społecznej,▪ zwiększenie jakości świadczonych usług,▪ zwiększenie aktywności mieszkańców,▪ wzrost liczby inicjatyw społecznych,▪ zróżnicowanie form i zwiększenie efektywności współpracy z sektorem pozarządowym.

IV. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Hrubieszów na lata 2015-2020 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Miejski Program Profilaktyki Przeciwdziałania Narkomanii,
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Miasta Hrubieszów,
- Program Wspierania Rodziny Miasta Hrubieszów,
- Program Współpracy Gminy Miejskiej Hrubieszów z Organizacjami Pozarządowymi.

Skuteczność wdrożenia dokumentu będzie również zależała od środków finansowych – posiadanych i pozyskanych przez samorząd miasta lub inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii – na opracowanie i realizację innych programów oraz projektów (poniżej zaprezentowano propozycje projektów przygotowanych w trakcie prac nad strategią przez przedstawicieli funkcjonujących w mieście instytucji i organizacji pozarządowych), które będą zgodne z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań.

Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę i, w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych.

Projekt 1.

nazwa projektu	„Zdrowe miasto”
wnioskodawca projektu	Urząd Miasta Hrubieszów.
partnerzy w realizacji projektu	Firmy budowlane z Hrubieszowa.
cele projektu	▪ budowa traktu spacerowego oraz ścieżki rowerowej wzdłuż rzeki Huczwy, ▪ budowa infrastruktury spacerowej łączącej najpiękniejsze miejsca miasta, ▪ promocja miasta poprzez stworzenie możliwości wirtualnych wizyt, spacerów.
beneficjenci projektu	▪ mieszkańcy miasta, ▪ turyści odwiedzający miasto.

Projekt 2.

nazwa projektu	„Przedsiębiorczy Hrubieszowianie”
wnioskodawca projektu	Stowarzyszenie Aktywnych Animatorów Kultury w Hrubieszowie.
partnerzy w realizacji projektu	▪ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie, ▪ Powiatowy Urząd Pracy w Hrubieszowie, ▪ Urząd Miasta Hrubieszów.
cele projektu	Kreowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców miasta.
beneficjenci projektu	Młodzież i dorośli mieszkańcy miasta.

Projekt 3.

nazwa projektu	„Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym poprzez wspieranie realizacji zadania publicznego”
wnioskodawca projektu	Hrubieszowskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego działające przy Środowiskowym Domu Samopomocy w Hrubieszowie.
partnerzy w realizacji projektu	▪ Urząd Miasta Hrubieszów, ▪ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie, ▪ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hrubieszowie, ▪ Poradnia Zdrowia Psychicznego w Hrubieszowie, ▪ placówki oświatowe i kulturalne, ▪ Policja, ▪ sądy, ▪ organizacje pozarządowe, w tym sportowe.
cele projektu	Zrealizowanie 12-tu spotkań w formie zajęć profilaktycznych dla 15-stu beneficjentów służących: ▪ poszerzeniu wiedzy na temat choroby alkoholowej, ▪ udzieleniu emocjonalnego i społecznego wsparcia, ▪ poprawie samooceny, obrazu własnej osoby, ▪ doskonaleniu umiejętności radzenia sobie z problemem alkoholowym, ▪ podniesieniu umiejętności asertywnych zachowań związanych z utrzymaniem abstynencji itp.
beneficjenci projektu	▪ osoby dorosłe w wieku 24-60 lat, uczęszczające do Środowiskowego Domu Samopomocy w Hrubieszowie, przejawiające przewlekłe zaburzenia psychiczne związane z używaniem alkoholu, ▪ osoby uzależnione od alkoholu z terenu miasta.

Projekt 4.

nazwa projektu	„Bezpieczne miejsce”
wnioskodawca projektu	Związek Harcerstwa Polskiego, Hufiec Hrubieszów.
partnerzy w realizacji projektu	▪ Urząd Miasta Hrubieszów, ▪ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie.
cele projektu	Zapewnienie dzieciom i młodzieży możliwości realizowania siebie oraz spędzania wolnego czasu w bezpiecznym i przyjaznym miejscu.
beneficjenci projektu	Dzieci i młodzież ze szczególnym uwzględnieniem dzieci sprawiających trudności wychowawcze oraz dzieci pozostających bez opieki.

Projekt 5.

nazwa projektu	„Lekarz onkolog w naszym mieście”
wnioskodawca projektu	Stowarzyszenie „Amazonki” w Hrubieszowie.
partnerzy w realizacji projektu	▪ zakłady opieki zdrowotnej, ▪ Starostwo Powiatowe w Hrubieszowie, ▪ Urząd Miasta Hrubieszów – Burmistrz Miasta.
cele projektu	Zwiększenie dostępności do lekarza onkologa, co pozwoli na wcześniejsze diagnozowanie chorób nowotworowych, a tym samym szybsze podjęcie leczenia.
beneficjenci projektu	Mieszkańcy miasta dotknięci chorobą nowotworową.

Projekt 6.

nazwa projektu	„Niedosyt”
wnioskodawca projektu	Zespół Szkół Miejskich Nr 3 w Hrubieszowie.
partnerzy w realizacji projektu	▪ Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Hrubieszowie, ▪ psychologzy i psychoterapeuci.
cele projektu	▪ podwyższenie samooceny dziecka, ▪ uzyskanie równowagi emocjonalnej poprzez zmniejszenie emocji destruktywnych, ▪ zahamowanie lęku i obaw przed utratą rodzica, ▪ dostarczenie pozytywnych wzorców osobowych, ▪ zahamowanie zachowań agresywnych, ▪ obniżenie poziomu lęku i buntu, ▪ wzmacnianie zachowań, postaw pozytywnych.
beneficjenci projektu	▪ dzieci z rodzin niepełnych, w których rodzice są po rozwodzie lub w trakcie rozwodu bądź dziecko straciło jednego z rodziców, ▪ rodziny patchworkowe i zastępcze.

Projekt 7.

nazwa projektu	„Prowadzenie działań wspierających osoby uzależnione i ich rodziny. Propagowanie idei trzeźwości”
wnioskodawca projektu	Stowarzyszenie Trzeźwościorowe „Lumen”.
partnerzy w realizacji projektu	Miasto Hrubieszów.
cele projektu	▪ uczenie kultury życia bez alkoholu, ▪ promowanie trzeźwego stylu życia, ▪ wspieranie aktywnych form spędzania czasu bez alkoholu, ▪ integracja rodzin z problemem alkoholowym, ▪ udzielanie informacji i pomocy w kwestii podjęcia abstynencji lub leczenia odwykowego.
beneficjenci projektu	Osoby uzależnione, współuzależnione i ich rodziny.

Projekt 8.

nazwa projektu	„Interiada – wspólna zabawa”
wnioskodawca projektu	Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym oraz Ich Rodzinom „Mamy Siebie” przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Hrubieszowie.
partnerzy w realizacji projektu	Szkoły podstawowe i placówki przedszkolne z terenu miasta.
cele projektu	▪ integrowanie dzieci i młodzieży z terenu powiatu, ▪ rozwijanie kreatywności, spontaniczności i zainteresowań, ▪ promowanie aktywnego stylu życia.
beneficjenci projektu	Dzieci ze szkół podstawowych i placówek przedszkolnych.

Projekt 9.

nazwa projektu	„Marzenia do spełnienia”
wnioskodawca projektu	Powiatowy Zespół Placówek Szkolno-Wychowawczych w Hrubieszowie.
partnerzy w realizacji projektu	Zespoły szkół miejskich w Hrubieszowie.
cele projektu	▪ oddziaływanie pozytywną profilaktyką na ludzi młodych, ▪ wspólne spędzanie czasu, ▪ integracja środowisk szkolnych, ▪ ukazanie piękna otaczającej rzeczywistości, ▪ wsparcie i rozwój zainteresowań i pasji.
beneficjenci projektu	Uczniowie Powiatowego Zespołu Placówek Szkolno-Wychowawczych w Hrubieszowie oraz uczniowie hrubieszowskich zespołów szkół miejskich.

V. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Hrubieszów na lata 2015-2020 będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela przedstawia ramy finansowe strategii, które obejmują szacunkową wielkość wydatków na jej realizację w kolejnych latach.

Tabela 16. Ramy finansowe strategii w latach 2015-2020*

szacunkowa wielkość wydatków (w zł) w latach:					
2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
10.510.000	10.630.000	10.640.000	10.755.000	10.820.000	10.885.000

*środki finansowe przewidziane w budżecie miasta na realizację zadań z zakresu polityki społecznej

Źródło danych: Urząd Miasta Hrubieszów.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych, polegające na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez zespół oceniający strategię.

Gromadzone dane z jednej strony pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku, z drugiej natomiast umożliwią ustalenie rzeczywistych rezultatów ich wdrożenia – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Zespół oceniający zostanie powołany zarządzeniem Burmistrza Miasta, a w jego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zasady działania zespołu zostaną określone zarządzeniem Burmistrza Miasta.

Zespół oceniający strategię będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych raz na rok, a następnie przygotowuje raport monitoringowy. Zawartą w nim ocenę skuteczności

polityki społecznej prowadzonej w mieście przekáže Burmistrzowi Miasta i Radzie Miejskiej, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji. W przypadku części danych może zaistnieć potrzeba przeprowadzenia badań ankietowych wśród mieszkańców miasta oraz w kluczowych dla rozwiązywania lokalnych problemów społecznych podmiotach.

Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Cel strategiczny 1.:

- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w mieście, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności,
- liczba podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba podmiotów gospodarczych,
- liczba nowych inwestorów,
- liczba opracowanych i realizowanych indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie,
- liczba osób korzystających z jadłodajni,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,

- liczba programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym,
- liczba nowych mieszkań komunalnych i socjalnych,
- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba seniorów i osób niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
- liczba osób korzystających z Klubu Seniora,
- liczba osób uczestniczących w zajęciach Hrubieszowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku,
- liczba osób objętych wsparciem w ramach domu dziennego pobytu,
- liczba osób objętych wsparciem w ramach Środowiskowego Domu Samopomocy,
- liczba obiektów, w których zlikwidowano bariery,
- liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi, w tym uczestniczących w Warsztacie Terapii Zajęciowej,
- liczba nowo utworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.

Cel strategiczny 2.:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba i rodzaj działań zmierzających do utworzenia domu samotnej matki,
- liczba dzieci objętych opieką przedszkolną,
- liczba dzieci do lat 3. objętych opieką,
- liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób objętych w ich ramach opieką,

- liczba opracowywanych i realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych pomocą w ramach Punktu Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- liczba osób objętych wsparciem w ramach grup samopomocowych,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia,
- liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 3.:

- liczba pracowników MOPS-u, w tym liczba pracowników socjalnych,
- liczba asystentów rodziny,
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba osób objętych wsparciem przez Zespół ds. asysty rodzinnej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspieranych przez samorząd miasta organizacji pozarządowych,
- liczba wolontariuszy.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe przyznane w mieście w latach 2010-2012

Tabela 2. Przedszkola i szkoły w mieście w roku szkolnym 2013/2014

Tabela 3. Placówki kulturalne w mieście w 2013 roku

Tabela 4. Zakłady opieki zdrowotnej i indywidualne praktyki lekarskie w mieście w 2013 roku

Tabela 5. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

Tabela 6. Osoby z miasta objęte wsparciem w 2012 roku przez wybrane podmioty działające w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie

Tabela 7. Kadra MOPS-u i jej kwalifikacje w 2012 roku

Tabela 8. Wydatki na realizację zadań z zakresu polityki społecznej w mieście w latach 2010-2012

Tabela 9. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w mieście przez MOPS w latach 2010-2012

Tabela 10. Świadczenia rodzinne przyznane w mieście w latach 2010-2012

Tabela 11. Świadczenia alimentacyjne przyznane w mieście w latach 2010-2012

Tabela 12. Instytucje wsparcia w mieście w 2012 roku

Tabela 13. Instytucje wsparcia spoza miasta, z oferty których korzystają jego mieszkańcy

Tabela 14. Organizacje pozarządowe w mieście w 2013 roku

Tabela 15. Parafie Kościoła rzymskokatolickiego, inne kościoły i związki wyznaniowe w mieście w 2013 roku

Tabela 16. Ramy finansowe strategii w latach 2015-2020

Wykresy:

Wykresy 1-2. Ludność miasta oraz jej struktura wiekowa w latach 2010-2012

Wykresy 3-4. Ruch naturalny i migracyjny ludności miasta w latach 2010-2012

Wykres 5. Podmioty gospodarcze w mieście w latach 2010-2013

Wykres 6. Podmioty gospodarcze w mieście w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2013 roku

Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha)

Wykres 8. Mieszkańcy miasta posiadający zatrudnienie w latach 2010-2012

Wykres 9. Bezrobotni w mieście według płci w latach 2010-2013

Wykresy 10-11. Wybrane dane dotyczące bezrobotnych w mieście na koniec 2013 roku

Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie hrubieszowskim, w województwie lubelskim i w kraju w latach 2010-2013 (w %)

Wykres 13. Zasoby mieszkaniowe w mieście w latach 2010-2012

Wykres 14. Mieszkania pozostające w zasobach miasta w latach 2010-2012

Wykres 15. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2012 roku

Wykres 16. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2012 roku

Wykres 17. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży w 2012 roku

Wykres 18. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców miasta w 2002 roku

Wykres 19. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w mieście w 2002 roku

Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w mieście według poziomu wykształcenia w 2002 roku

Wykres 21. Osoby niepełnosprawne w mieście według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

Wykres 22. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w mieście w latach 2010-2012

Wykres 23. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w mieście oraz działalności MKRPA w latach 2010-2012

Wykres 24. Przestępstwa popełnione w mieście w 2012 roku

Wykres 25. Struktura wiekowa sprawców przestępstw w mieście w 2012 roku

Wykres 26. Korzystający z pomocy społecznej w mieście w latach 2010-2012

Wykres 27. Struktura wiekowa korzystających z pomocy społecznej w mieście w latach 2010-2012

Wykres 28. Powody przyznawania pomocy społecznej w mieście w latach 2010-2012 (liczba osób w rodzinach)

Wykres 29. Warunki życia w mieście

Wykres 30. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców miasta

Wykres 31. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w mieście

Wykres 32. Jaki jest poziom bezrobocia w mieście?

Wykres 33. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?

Wykres 34. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców miasta?

Wykres 35. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?

Wykres 36. Jaka jest skala problemu bezdomności w mieście?

Wykres 37. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?

Wykres 38. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w mieście

Wykres 39. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w mieście?

Wykres 40. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z miasta?

Wykres 41. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców miasta

Wykres 42. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

Wykres 43. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w mieście

Wykres 44. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?

Wykres 45. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z miasta

Wykres 46. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w mieście?

Wykres 47. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z miasta

Wykres 48. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?

Wykres 49. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w mieście?

Wykres 50. Przyczyny braku bezpieczeństwa w mieście

Wykres 51. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w mieście?

Sporządzili:

1. Elżbieta Lebedowicz
2. Jolanta Laskowska
3. Dariusz Korneluk
4. Zofia Czerniak
5. Paweł Kasztelański
6. Konrad Paluch

BURMISTRZ MIASTA

Tomasz Zając